

Գլխավոր տեղեկություն

Համար	N 628
Տիպ	Որոշում
Ակտի տիպ	Հիմնական ակտ (29.05.2002-11.05.2007)
Կարգավիճակ	Գործում է
Սկզբնաղբյուր	ՀՀՊՏ 2002.06.19/19(194) Հոդ.450
Ընդունող մարմին	ՀՀ կառավարություն
Ընդունման ամսաթիվ	29.05.2002
Ստորագրող մարմին	ՀՀ վարչապետ
Ստորագրման ամսաթիվ	29.05.2002
Վավերացնող մարմին	ՀՀ Նախագահ
Վավերացման ամսաթիվ	29.05.2002
Ուժի մեջ մտնելու ամսաթիվ	29.05.2002

«Վավերացնում եմ»
Հայաստանի Հանրապետության
Նախագահ Ռ. Քոչարյան
29 մայիսի 2002 թ.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ**Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ**

29 մայիսի 2002 թվականի N 628
քաղ. երևան

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՐԱԳԱԾՈՏՆԻ ՄԱՐԶԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԱՆՇԱՐԺ ՀՈՒՀԱՐԾԱՆՆԵՐԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

«Պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների և պատմական միջավայրի պահպանության և օգտագործման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 13-րդ հոդվածին համապատասխան՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը **որոշում է.**

1. Հաստատել Հայաստանի Հանրապետության Արագածոտնի մարզի պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների պետական ցուցակը (կցվում է):

2. Հայաստանի Հանրապետության մշակույթի, երիտասարդության հարցերի և սպորտի նախարարին՝ եռամսյա ժամկետում ապահովել Հայաստանի Հանրապետության Արագածոտնի մարզի պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների պետական ցուցակի պաշտոնական հրապարակումը:

3. Ուժը կորցրած ճանաչել Հայկական ՍՍՀ Մինիստրների խորհրդի 1983 թվականի հուլիսի 4-ի «Հայկական ՍՍՀ տարածքում պետական պահպանության տակ վերցված պատմության և կուլտուրայի հուշարձանների և նրանց պահպանական գոտիների ցուցակների հաստատման մասին» N 377 որոշման 1-ին կետը՝ նախկին Աշտարակի, Ապարանի, Արագածի ու Թալինի շրջանների պատմության և կուլտուրայի հուշարձանների ցուցակի մասով:

4. Սույն որոշումն ուժի մեջ է մտնում 2002 թվականի մայիսի 29-ից:

**Հայաստանի Հանրապետության
վարչապետ**

Ա. Մարգարյան

Հաստատված է
ՀՀ կառավարության 2002 թվականի
մայիսի 29-ի N 628 որոշմամբ

Պ Ե Տ Ա Կ Ա Ն Ց ՈՒ Ց Ա Կ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԱՆՇԱՐԺ ՀՈՒՇԱՐՁԱՆՆԵՐԻ

2. ԱՐԱԳԱԾՈՏՆԻ ՄԱՐԶ*

2.1. ԱՇՏԱՐԱԿ ԶԱՂԱՔ

Հուշարձանի նախնական նախնական նախնական	Հուշարձանի նախնական նախնական նախնական	Հուշարձանի նախնական նախնական նախնական	Հուշարձանի նախնական նախնական նախնական	Ժամանակը	Տեղը բնակավայրի նկատմամբ, հասցեն	Լշա- նա- կու- թյու- նը	Ծանոթագրություն	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԱՇՏԱՐԱԿ «ՈՒԼԱՏԻՏԻԿ»	4-5դդ.	Իվ-աե մասում	Հ	Խամանուն բլրի վրա. Զասախի կիրճի ձախ լանջին, միջնադարյան կամրջի մոտ
2.				ԲԱՂԻԲ	1900 թ.	քաղաքի մեջ (այսուհետև՝ք.մ.)	Տ	
3.				ԲԱՎԿԵԼԻ ՏՈՒԼ	1888 թ.	Աբովյան փող. 22	Տ	
4.				ԲԱՎԿԵԼԻ ՏՈՒԼ	19 դ.վրջ	Ալազանի փող.19-23	Տ	Բժիշկ Սանդրոյի
5.				ԲԱՎԿԵԼԻ ՏՈՒԼ	1910 թ.	Ն. Աշտարակեցու հրապարակ	Տ	Վարդապարենց
6.				ԲԱՎԿԵԼԻ ՏՈՒԼ	1904 թ.	Էմին Հակոբյան փող., 2	Տ	Կոկոլենց Աթոյի
7.				ԲԱՎԿԵԼԻ ՏՈՒԼ	19 դ.վրջ	Ղափանցյան փող., 14	Տ	Եսայու
8.				ԲԱՎԿԵԼԻ ՏՈՒԼ	19 դ.վրջ	Ղափանցյան փող., 18	Տ	
9.				ԲԱՎԿԵԼԻ ՏՈՒԼ	20 դ. սկզբ	Ղափանցյան փող., 20	Տ	Միրեկանի
10.				ԲԱՎԿԵԼԻ ՏՈՒԼ	1837 թ.	Սաժումյան փող., 1	Տ	Թաթոսենց Թաթոյի
11.				ԲԱՎԿԵԼԻ ՏՈՒԼ	1895 թ.	Սաժումյան փող., 12	Տ	Հաջի աղայի
12.				ԲԱՎԿԵԼԻ ՏՈՒԼ	1896 թ.	Սաժումյան փող., 34	Տ	Բեգլարենց
13.				ԳԵՐԵՉՄԱՆՈՑ	13-20 դդ.	Խս-աե մասում	Հ	Քաղաքի եզրին, Ապարան տանող ճանապարհի աջ կողմում
	13.1			խաչքար	9-10 դդ.		Հ	Իվ մասում
	13.2			խաչքար	11-12դդ.		Հ	Ա. Խաչատրյանի հողամասում
	13.3			խաչքար	11-12դդ.		Հ	Ա. Խաչատրյանի հողամասում
	13.4			խաչքար	13դ.		Հ	որմնափակ, վրնդ1954 թ., ճարտ.: Շ. Ազատյան
	13.5			խաչքար	13դ.		Հ	որմնափակ, վրնդ1954 թ., ճարտ.: Շ. Ազատյան
	13.6			խաչքար	13դ.		Հ	որմնափակ,վրնդ1954 թ., ճարտ.: Շ. Ազատյան
	13.7			խաչքար	13դ.		Հ	Ա. Խաչատրյանի հողամասում
	13.8			խաչքար	13դ.		Հ	աե մասում, ստորին մասը կտրված
	13.9			խաչքար Գրիգոր և Վարդուհան ամուսինների	1225 թ.		Հ	աե մասում, քառաստիճան պատվանդանին
	13.10.			խաչքար Սարգիս իշխանի և նրա զավակների («Ծակքար»)	1268 թ.		Հ	
	13.11.			խաչքար Գրիգորի, Նազի, Սետայի	1273 թ.		Հ	եռաստիճան պատվանդանին
	13.12.			խաչքար Վերգիլի	1461 թ.		Հ	կնտ.-ական մասում, հենած տապանաքարի, ստորին մասը չի պահպանվել
	13.13.			խաչքար Կարապետին	16-17 դդ.		Հ	Խս-ամ մասում, քիվը՝ ջարդոտված, կանգնեցված եռաստիճան բարձր պատվանդանին. 3 խաչքարերից ձախակողմյանը
	13.14.			խաչքար Վիրապի, Մկրտչի	16-17 դդ.		Հ	Խս-ամ մասում, կանգնեցված եռաստիճան բարձր պատվանդանին. 3 խաչքարերից կենտրոնականը
	13.15.			խաչքար Գուլֆաշի, Շևահի	1602 թ.		Հ	Խս-ամ մասում, կանգնեցված եռաստիճան բարձր պատվանդանին. 3 խաչքարերից աջակողմյանը

	13.16.		խաչքար Ուզանի	1631 թ.		Հ	իվ-ամ մասում, քիվի վերին աջ անկյունը կոտրված
	13.17.		տապանաքար	1598 թ.		Հ	
	13.18.		տապանաքար Բաբեի	1757 թ.		Հ	
	13.19.		տապանաքար Եղսանի	1771 թ.		Հ	
	13.20.		տապանաքար	1781 թ.		Հ	
	13.21.		տապանաքար Հարությունի	1791 թ.		Հ	
	13.22.		տապանաքար Տեր Հարություն Շահազիզյանի (Աշտարակեցու)	1801 թ.		Հ	Ներսես Աշտարակեցու հոր տապանաքարն է:
14.			ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴՇՏ «ԽՈՋԱԲԱՂԵՐ»	մթա 2 հզմ	հս-աե մասում	Հ	
15.			ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. ԱՍՏՎԱԾԱԾԻՆ (ԿԱՐՄՐԱՎՈՐ)	7 դ.	հս-աե մասում	Հ	
	15.1		գերեզմանոց	7-19 դդ.		Հ	եկեղեցու բակում
		15.1.1	խաչքար	11 դ.		Հ	եկեղեցու բակում, ընկած գետին, ստորին ձախ անկյունը կոտրված
		15.1.2	խաչքար «Հազախաչ»	12 դ.		Հ	եկեղեցու պարսպի հվ-ամ մուտքի ձախ կողմում, բառաստիճան պատվանդանին. արձանագիր
		15.1.3	խաչքար Թագուհու	1184 թ.		Հ	երկաստիճան պատվանդանին կանգնեցված 3 խաչքարերից կենտրոնականը կազմող՝ Արքա
		15.1.4	խաչքար	12-13 դդ.		Հ	երկաստիճան պատվանդանին կանգնեցված 3 խաչքարերից ձախակողմյան
		15.1.5	խաչքար	12-13 դդ.		Հ	երկաստիճան պատվանդանին կանգնեցված 3 խաչքարերից աջակողմյանը
		15.1.6	խաչքար	13 դ.		Հ	թերի
		15.1.7	խաչքար	15 դ.			
		15.1.8	խաչքար Ասադիկին, պարոն Դալին	16 դ.		Հ	եկեղեցու բակում, կանգնեցված բարձր պատվանդանին, կազմող՝ Սարգիս
		15.1.9	խաչքար	16 դ.		Հ	եկեղեցու պարսպի տակ
		15.1.10.	խաչքար Հովսեփի	1598 թ.		Հ	եկեղեցու պարսպի տակ, կազմող՝ Հրայպետ
		15.1.11.	խաչքար Մկրտիչ վարդապետ Շահազիզյանի	1832 թ.		Հ	եկեղեցու պարսպի տակ, վերին ձախ և ստորին աջ անկյունները կոտրված
		15.12.	տապանաքար	1811 թ.		Հ	պարսպի հվ մուտքից ձախ
		15.1.13.	գերեզման Գևորգ Էմինի	1998 թ.			ճարտ.՝ Հ. Սողախյան
	15.2		պարիսպ	1254 թ.		Հ	
16.			ԵԿԵՂԵՑԻ ԾԻՐԱՆԱՎՈՐ	5 դ.	ք.մ., Բերդաթաղում	Հ	կիրճի եզրին, կիսավեր
	16.1		կոթող	7 դ.		Հ	բեկոր՝ հենած հվ պատին
	16.2		կոթող	7 դ.		Հ	բեկոր՝ եկեղեցու հվ-աե անկյունում
	16.3		կոթող	7 դ.		Հ	բեկոր
	16.4		կոթող	7 դ.		Հ	եկեղեցուց 4 մ աե
	16.5		խաչքար	11-12 դդ.		Հ	եկեղեցու ներսում, հենած պատին
	16.6		խաչքար	13 դ.		Հ	բեկոր, եկեղեցու ներսում
	16.7		տապանաքար	1701 թ.		Հ	իվ պատի շարվածքում
17.			ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. ՄԱՐԻՆԵ	1281 թ.	ք.մ.	Հ	բարեկարգված 1977 թ., նախագծի ճարտ.՝ Գ.Գյուլբյան
	17.1		գերեզմանոց	17-19 դդ.		Հ	եկեղեցու ամ կողմում
	17.2		խաչքար	1291 թ.		Հ	եկեղեցու բակում, երկաստիճան պատվանդանին
18.			ԵԿԵՂԵՑԻ Ս.ԱՄԲԳԻՍ	13 դ.	իվ-աե մասում	Հ	վրկնգ.՝1985 թ.ճարտ.՝ Հ.Գասպարյան
	18.1		գերեզմանոց	15-19 դդ.		Հ	եկեղեցու շուրջը
	18.2		պարիսպ	15 դ.		Հ	
	18.3		խաչքար	16-17 դդ.		Հ	եկեղեցու ներսում, արձանագիր, կոտրված
	18.4		քարայր-կացարան	16-17 դդ.		Տ	եկեղեցուց 20 մ հվ-ամ
	18.5		քարայր-կացարան	16-17 դդ.		Տ	եկեղեցուց 15 մ հվ-ամ
	18.6		քարայր-կացարան	16-17 դդ.		Տ	եկեղեցուց 25 մ հվ-աե
	18.7		քարայր-կացարան	16-17 դդ.		Տ	եկեղեցուց 10 մ հվ
19.			ԵԿԵՂԵՑԻ ՍՊԻՏԱԿԱՎՈՐ	13 դ.	ք.մ., Բերդաթաղում	Հ	կիրճի եզրին, կիսավեր
20.			ԿԱՍՈՒՐՉ	10 դ.	աե մասում	Հ	
21			ԿԱՍՈՒՐՉ	1664 թ.	աե մասում	Հ	պատվիրատուն՝ մահուեսի խոջա Գրիգոր
22.			ՀՆՁԱՆ	19 դ.	իվ-ամ մասում	Տ	Աշտարակ-Օշական խճուղուց ձախ, Մինասի Մացակաի հողամասում
23.			ՀՆՁԱՆ	19 դ.	հս-ամ մասում	Տ	Աշտարակ-Օշական խճուղուց աջ. Ղազիկենց հողամասում
24.			ՀՈՒՇԱՍՅՈՒՆ ԱՐՏԵՄԻ ԱՅՎԱԶՅԱՆԻՆ	1990 թ.	Ն. Սիսական փող.	Տ	
25.			ՀՈՒՇԱՐՁԱՆ՝ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏՈՒՄ ՉՈՀՎԱԾՆԵՐԻՆ	1974 թ.	ք.մ.	Տ	ճարտ.՝ Վ. Թասլակյան
26.			ՀՈՒՇԱՐՁԱՆ ՆՈՐԱՅՐ ՍԻՍԱԿՅԱՆԻ	1987 թ.	Ն. Սիսական փող.	Տ	ճարտ.՝ Գ. Գյուլբյան. քանդ.՝ Ա. Ավագյան

27.			ՀՈՒՇԱՐՁԱՆ՝ ՎԱՆԻ 1915 թ. ՀԵՐՈԱՍՄԱՐՏԵԼ	1980 թ.	ամ մասում	Հ	քաղաքի ամ եզրին, Աշտարակ-Թալին մայրուղու ձախ կողմում, ճարտ. 9. Թորոսյան
28.			ՋՐԱՂԱՑՆԵՐԻ ՀԱՄԱԼԻՐ	19 դ.վրջ	Աբովյան փող., 2	S	միջնադարյան կամրջի մոտ, վրկնգ.՝ 1983 թ., ճարտ.՝ Գ. Գյուրջյան
29.			ԶՐԱՆՑՔ «ՄԱՅՐ ԱՌՈՒ» («ԱՎԱՆԱՏԵՍԻ ԱՌՈՒ»)	մթա 8-7 դդ.	աե մասում	Հ	
30.			ՏԱՊԱՆԱՔԱՐ «ՆԱՀԱՏԱԿԻ»	1751 թ.	0,5 կմ աե	Հ	Քասախի կիրճում, «Դարաքավոր» այրերի մոտ. Քասախի աջակողմյան դարավանդին
31.			ՏՈՒԼ-ԹԱՆԳԱՐԱՆԻ ՇԵՆՔ. ՊԵՐՃ ՊՈՈՇՅԱՆԻ ՏՈՒԼ- ԹԱՆԳԱՐԱՆԸ	19 դ., 1948 թ.	Պռոշյան փող., 10	S	վրկնգ.՝ 1986 թ.
	31.1		Խուշարձան Պերճ Պռոշյանի	1948 թ.		S	տուն-թանգարանի բակում, քանդ.՝ Ա. Ատեփանյան
32.			ՏՈՒԼ-ԹԱՆԳԱՐԱՆԻ ՇԵՆՔ. ՆՈՐԱՅՐ ՍԻՍԱԿՅԱՆԻ ՏՈՒԼ- ԹԱՆԳԱՐԱՆԸ	19 դ.վրջ	Դափանցյան փող., 25	S	վրկնգ.՝ 1989 թ.

*Հուշարձանների պետական ցուցակը կազմելիս հիմք է ընդունվել «Հայաստանի Հանրապետության վարչատարածքային բաժանման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված կառուցվածքը մարզի և բնակավայրերի նույն համարակալմամբ:

2.1.1. ՍՈՒՐՆԻ ԳՅՈՒՂ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԱՇՏԱՐԱԿ	10-13 դդ.	հս-աե մասում	Հ	գյուղի եզրին, «Հին Մուղնի» թաղում, Քասախի կիրճի աջ ափին
2.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	13-19 դդ.	հվ մասում	Հ	գյուղի եզրին
	2.1.			խաչքար	11-12 դդ.		Հ	կոտրվածքներով
	2.2.			խաչքար	13 դ.		Հ	եռասաստիճան պատվանդանին, վերին մասը չի պահպանվել
	2.3.			խաչքար	13 դ.		Հ	տեղահանված, ընկած, վերին մասը չի պահպանվել
	2.4.			մահարձան ասպետ Անտոն Պատրիկյանի	1862 թ.		S	
	2.5.			տապանաքար խաչատուրի	1662 թ.		Հ	կազմող՝ Մուրադ Մուղնեցի
	2.6.			տապանաքար Մկրտչի	1667 թ.		Հ	կազմող՝ Մուրադ Մուղնեցի
	2.7.			տապանաքար Սահակ Հիզանցու	1667 թ.		Հ	
3.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	13-19 դդ.	գ.մ.		վանական համալիրից հս-աե, պահպանված է 2 կղզակով
4.				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 2 հզմ	0,6 կմ հս-աե	Հ	Աշտարակ-Ապարան մայրուղու երկու կողմերում
5.				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 2 հզմ, 13-14 դդ.	հվ մասում	Հ	
	5.1.			պարիսպ	մթա 2 հզմ		Հ	
	5.2.			ինձան	13-14 դդ.		S	Աշտարակ-Ապարան ավտոխճուղուց աջ
6.				ՋՐԱՄԲԱՐ «ԿԱՐՈՆ ԾՈՎ»	17 դ.	0,5 կմ հս-աե	Հ	պատվիրատուն՝ պարոն Ավագ
7.				ՎԱՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼԻՐ ՍՈՒՐՆԻՒ Ս. ԳԵՎՈՐԳ	14-17 դդ.	հվ մասում	Հ	գյուղի եզրին, վրկնգ.՝ 1973-1974 թթ.
	7.1.			եկեղեցի Ս. Գևորգ	1664-1669 թ թ.		Հ	պատվիրատուն՝ Հովհաննես և Դավիթ վարդապետներ, ճարտ.՝ Սահակ Հիզանցի, Մուրադ Մուղնեցի
		7.1.1		խաչքար	1598 թ.		Հ	հս ավանդատան աե խորշում, կազմող՝ Հրայրպետ
		7.1.2		խաչքար	1599 թ.		Հ	ազուցված հվ ավանդատան աե պատին
		7.1.3		խաչքար	16 դ.		Հ	հս ավանդատան հվ խորշում
		7.1.4		խաչքար	16 դ.		Հ	հս ավանդատան հս խորշում
		7.1.5		խաչքար	16 դ.		Հ	ազուցված հվ ավանդատան հս պատին
		7.1.6		խաչքար	16 դ.		Հ	ազուցված հվ ավանդատան հվ պատին
		7.1.7		որմասնկար «Ավետուհի»	19 դ.		Հ	ավագ խորանի նախշազարդ շինվածքի հս և հվ բացվածքների վերնամասերում, ամրացված՝ 1975 թ.
		7.1.8		որմասնկար «Հովհաննես ավետարանիչ»	19 դ.		Հ	ավագ խորանի նախշազարդ շինվածքի հս մասում, ամրացված՝ 1975 թ.
		7.1.9		որմասնկար «Ղուկաս ավետարանիչ»	19 դ.		Հ	նախշազարդ շինվածքի հվ մասում, բացվածքից ձախ, ամրացված՝ 1975 թ.
		7.1.10		որմասնկար «Մատթեոս ավետարանիչ»	19 դ.		Հ	ավագ խորանի նախշազարդ շինվածքի հս մասում, բացվածքից աջ, ամրացված՝ 1975 թ.
		7.1.11		որմասնկար «Մարկոս ավետարանիչ»	19 դ.		Հ	նախշազարդ շինվածքի հվ մասում, բացվածքից ձախ, ամրացված՝ 1975 թ.
		7.1.12		որմասնկար «Քրիստոսի փառաբանումը»	19 դ.		Հ	հս-աե որմնասյան աե նիստին
	7.2.			գավիթ	1664-1669 թ թ.		Հ	ճարտ.՝ Սահակ Հիզանցի, Մուրադ Մուղնեցի
		7.2.1		խաչքար	17 դ.		Հ	գավթի հս կողմում՝ հենած պատին
	7.3.			սեղանատուն	17 դ.		Հ	պատվիրատուն՝ Մարտիրոս Եպիսկոպոս
		7.3.1		խաչքար	986 թ.		Հ	սեղանատան աե պատի մոտ
		7.3.2		խաչքար	16 դ.		Հ	հենած սեղանատան աե պատին, արտաքուստ, 3 խաչքարերից աջակողմյանը
		7.3.3		խաչքար	17 դ.		Հ	հենած սեղանատան աե պատին, արտաքուստ, արձանազիր, արձանազրույթունը՝ վնասված
	7.4.			բնակելի շինություններ	1632- 1655 թթ.		Հ	համալիրի հս պարսպին կից
	7.5.			աղբյուր	17 դ.		Հ	համալիրի հ-ամ կողմում
	7.6.			կղթող	7 դ.		Հ	համալիրի թանգարանի բացօթյա ցուցադրությունում,

					վերնամասը՝ կոտրված
7.7.		կոթող	7 դ.		Հ համալիրի թանգարանի բացօթյա ցուցադրությունում, վերնամասը՝ կոտրված
7.8.		կոթող	7 դ.		Հ համալիրի թանգարանի բացօթյա ցուցադրությունում, եզրերը՝ կոտրված
7.9.		կոթող	7 դ.		Հ համալիրի թանգարանի բացօթյա ցուցադրությունում, կոտրված
7.10.		խաչքար	13 դ.		Հ համալիրի թանգարանում, հենած առ պատին, արձանագիր, վերնամասը չի պահպանվել
7.11.		խաչքար	13 դ.		Հ համալիրի թանգարանում, հենած առ պատին, արձանագիր, բեկոր
7.12.		խաչքար	13 դ.		Հ համալիրի թանգարանում, հենած առ պատին, պահպանվել է 2 բեկորով, տեղափոխված է «Էրեբունի» թանգարանից
7.13.		խաչքար	13 դ.		Հ համալիրի թանգարանում, հենած առ պատին, պահպանվել է 3 բեկորով, տեղափոխված է «Էրեբունի» թանգարանից
7.14.		խաչքար	13-14 դդ.		Հ համալիրի թանգարանում, հենած առ պատին, ստորին մասը չի պահպանվել
7.15.		խաչքար Դավթի	13-14 դդ.		Հ համալիրի թանգարանում, հենած առ պատին, պահպանվել է 3 բեկորով, տեղափոխված է «Էրեբունի» թանգարանից
7.16.		պարիսպ	17 դ.		Հ պատվիրատու՝ Մարտիրոս Եպիսկոպոս

2.2. ԱՊԱՐԱՆ ԲԱՐԱՔ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԳԵՐԵՉԱՄԱՆՈՑ	18-20 դդ.	ք.մ.	S	Քասախի բազիլիկից 700 մ հվ-ամ
	1.1.			խաչքար	10 դ.		Հ	խրված հողի մեջ, եզրերը՝ քարոդոտված
2.				ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼԻՐ ԹԱՍԱԽԻ ԲԱԶԻԼԻԿ	4-5 դդ.	կենտրոնում (այսուհետև՝ կնտ)	Հ	
	2.1.			եկեղեցի Ս.Խաչ	4-5 դդ.		Հ	եռանալ
	2.2.			եկեղեցի Ս.Խաչ	4-5 դդ.		Հ	միանալ
	2.3.			սյունասրահ	6 դ.		Հ	երկու եկեղեցիների միջև
	2.4.			խաչքար	9-10 դդ.		Հ	բազիլիկի հս կողմում, պատվանդանից իջեցված, խրված հողի մեջ
	2.5.			խաչքար	9-10 դդ.		Հ	բազիլիկի հս կողմում, վերին ծախ անկյունը և ստորին մասը՝ կոտրված
3.				ԵԿԵՂԵՑԻ Ս.ԱՍՏՎԱԾԱԾԻՆ	19 դ.	ք.մ.	S	Քասախի բազիլիկից 300 մ հս, բլրի վրա, Երևան գետից քարատարի պարսպապատ տարածքում
	3.1.			գերեզմանոց	17-20 դդ.	ք.մ.	S	
4.				ԽԱՉԹԱՐ	10 դ.	ք.մ.	Հ	Քասախի բազիլիկից 500 մ հվ-ամ, Վաչիկ Գրիգորյանի հողամասում
5.				ՀՈՒԵԱՐՔՅՈՒՐ՝ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱԾԽԱՐՀԱՄԱՐՏՈՒՄ ՉՈՀՎԱԾՆԵՐԻՆ	1946 թ.	ք.մ.	S	Մանկական զբոսայգու տարածքում ճարտ.՝ Գ.Թամանյան
6.				ՀՈՒԵԱՐՔՅՈՒՐ՝ ՀՈԿՏԵՄԲԵՐՅԱՆ ՀԵՐԱՓՈԽՈՒԹՅԱՆ 60-ԱՄՅԱԿԻՆ	1977 թ.	ք.մ.	S	ճարտ.՝ Ա. Արշակյան
7.				ՀՈՒԵԱՐՁԱՆ՝ ՄԵԾ ԵՂԵՈՆԻ, ԱՊԱՐԱՆԻ ՀԵՐՈՍԱՄԱՐՏԻ ԵՎ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱԾԽԱՐՀԱՄԱՐՏՈՒՄ ՉՈՀՎԱԾՆԵՐԻՆ («ՎԵՐԱԾՆՈՒՆԴ»)	1974-1979 թ.թ.	1,5 կմ ամ	Հ	ճարտ՝ Ռ. Իսրայելյան
11111	7.1.			պանթեոն	1994 թ.		Հ	
	7.2.			խաչքար Սպիտակի 1988 թ. Երկրաշարժի զոհերին	1994 թ.		S	
	7.3.			գերեզման Դրաստամատ Կանայանի (Դրո)	1999 թ.		Հ	
8.				ԹԱՐԱԶԱՏԵՐԻ ԱՊԱՐԱՆ	մթա 3-1 հզմ, մթա 1 հզմ-մթ 1 դ.	հս-ամ մասում	Հ	քաղաքի հս-ամ եզրին
	8.1.			ամրոց «Բերդ»	մթա 3-1 հզմ	1 կմ հս-ամ	Հ	Քասախի ձախ ափին
	8.2.			դամբարանադաշտ	մթա 3-1 հզմ		Հ	

2.3. ԹԱԼԻՆ ԲԱՐԱՔ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԲԱՏՕԹՅԱ ԿԱՅԱՆ	քարի դար	Արտին լեռան հս-առ լանջին	Հ	«Սատանի դար վայրում»
2.				ԲՆԱԿԱՏԵՐԻ	մթա 2-1 հզ մ	1,5 կմ առ-հս.	Հ	Արալի դաշտում, Կարմրաշեն տանող ճանապարհից 0,5 կմ աջ
	2.1.			դամբարանադաշտ	մթա 4-2 հզ մ		Հ	Կարմրաշեն տանող ճանապարհի խաչմերուկին հարող հատվածում
3.				ԴԱՄԲԱՐԱՆ ԹԱԼԻՆԻ ՄԵԾ	մթա 4-3 հզ մ	առ եզրին	Հ	Երևան-Թալին ավտոճանապարհից ձախ
4.				ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼԻՐ ԹԱԼԻՆԻ ԿԱԹՈՂԻԿԵ	4-20 դդ.	հս մասում	Հ	
	4.1.			եկեղեցի եկեղեցի	5 դ.		Հ	Կաթողիկեից հս, պահպանվել են միայն հիմնապատերը
	4.2.			Կաթողիկե	7 դ.		Հ	
	4.3.			պալատ	9-11 դդ.		Հ	Կաթողիկեից 150 մ հվ-առ
	4.4.			գերեզմանոց	4-20 դդ.		Հ	Կաթողիկեի շուրջը
	4.4.1			կոթող	4-5 դդ.		Հ	Կաթողիկեի հվ կողմում
	4.4.2			կոթող	4-5 դդ.		Հ	Կաթողիկեից 30 մ հվ-ամ, պահպանվել է պատվանդանը

		4.4.3	կոթող	4-5 դդ.		Հ	Կաթողիկեի հս կողմում, պահպանվել է պատվանդանը
		4.4.4	կոթող	4-5 դդ.		Հ	Կաթողիկեի հվ կողմում
		4.4.5	կոթող	4-7 դդ.		Հ	Կաթողիկեի հվ-աե կողմում
		4.4.6	կոթող	4-7 դդ.		Հ	Կաթողիկեի հվ-աե կողմում
		4.4.7	կոթող	4-7 դդ.		Հ	Կաթողիկեի հվ-աե կողմում, պահպանվել է պատվանդանը
		4.4.8	կոթող	4-7 դդ.		Հ	Կաթողիկեի հվ-աե կողմում
		4.4.9	խաչքար	9-10 դդ.		Հ	Կաթողիկեից 35 մ հս-ամ, երկատված, ընկած գետնին
		4.4.10	խաչքար	10 դ.		Հ	Կաթողիկեից 20 մ հս-ամ, ընկած գետնին, ստորին մասը չի պահպանվել
		4.4.11	խաչքար	10-11 դդ.		Հ	Կաթողիկեից հս-ամ, ընկած գետնին, ստորին մասը և վերնամասի ծախ անկյունը՝ կոտրված
		4.4.12	խաչքար	10-11 դդ.		Հ	Կաթողիկեից 25 մ հս-ամ, ընկած գետնին, ստորին մասը չի պահպանվել
		4.4.13	խաչքար	11դ.		Հ	Կաթողիկեի հս-ամ կողմում, ընկած գետնին
		4.4.14	խաչքար	13-14 դդ.		Հ	Կաթողիկեի ամ կողմում, կանգնեցված գետնին
5.			ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. ԱՍՏՎԱԾԱԾԻՆ	613-615 թ թ.	ք.մ.	Հ	
	5.1.		կոթող	4-5 դդ.		Հ	Եկեղեցու հս-ամ կողմում
	5.2.		կոթող	4-7 դդ.		Հ	Եկեղեցու հս կողմում, պահպանվել է միայն պատվանդանը
	5.3.		կոթող	5-6 դդ.		Հ	Եկեղեցու հվ կողմում, պահպանվել է միայն պատվանդանը
	5.4.		կոթող	5-6 դդ.		Հ	Եկեղեցու հս-ամ կողմում, խիստ քայքայված
	5.5.		կոթող	6-7 դդ.		Հ	Եկեղեցու հս-ամ կողմում, վերին և ստորին մասերը՝ կոտրված
	5.6.		խաչքար	10-11 դդ.		Հ	արձանագիր, եկեղեցու խորանում
	5.7.		տապանաքար	874 թ.		Հ	Եկղ-ուց 10 մ հվ-ամ, կոտրված՝ 6 մասի
	5.8.		տապանաքար	9-10 դդ.		Հ	Եկղ-ուց 10 մմ հվ-ամ, արձանագիր
6.			ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. ԳԵՎՈՐԳ	19 դ.	ք.մ.	Տ	
	6.1.		զանգակատուն	19 դ.		Տ	կից է եկեղեցուն ամ-ից
	6.2.		խաչքար	10 դ.		Հ	ազուցված ամ ճակատին, արտաքուստ, մուտքից աջ
	6.3.		խաչքար	13 դ.		Հ	ազուցված հվ ճակատին, արտաքուստ, մուտքից աջ
	6.4.		խաչքար	13 դ.		Հ	ազուցված աե ճակատին, արտաքուստ
	6.5.		խաչքար	19 դ.		Տ	ազուցված հվ ճակատին, արտաքուստ, մուտքից ձախ
7.			ՀՈՒԲԱՐՔՅՈՒՐ՝ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՍԱՐՏՈՒՄ ՉՈՀՎԱԾՆԵՐԻՆ	1946 թ.	ք.մ.	Տ	քաղաքի սկզբնամասում, ճարտ.՝ Ռ. Իսրայելյան
8.			ՀՈՒԲԱՐՔԱՆ՝ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՍԱՐՏՈՒՄ ՉՈՀՎԱԾՆԵՐԻՆ	1979 թ.	հս մասում	Տ	բարձունքի վրա
9.			ՄՍՏՈՒՌ «ՍԱՆԴՈՒՄՏ ԿՈՒՅՍ»	19 դ.	ամ եզրին	Տ	վրկ նգ՝ 1991- 1992 թթ.՝ Ամիրբեկ Դերոյանի կողմից
	9.1.		խաչքար	7-8 դդ.		Հ	մատուռի ներսում
	9.2.		խաչքար	7-8 դդ.		Հ	մատուռի ներսում
	9.3.		խաչքար	8 դ.		Հ	մատուռի ներսում, Թալինի հանրահայտ կլոր խաչքարն է
	9.4.		խաչքար	8-9 դդ.		Հ	մատուռի ներսում
	9.5.		խաչքար	10 դ.		Հ	մատուռի ներսում
10.			ՋՐԱՊԱՅՆԵՐԻ ՀԱՄԱԼԻՐ	19-20 դդ.	1 կմ հս-աե	Տ	Արալըղի դաշտում, Կարմրաշեն տանող ճանապարհից աջ, պահպանված ջրաղացների թիվը մոտ. 30 է
11.			ԹԱՂԱԶԱՏԵՐԻ ԹԱԼԻՆ	մթա 2-1 հզ մ, մջնդ	հս մասում	Հ	«Ջուլիակ» բլրի ստորոտին
	11.1		ամրոց Թալին	մթա 4 դ.,12-16 դդ.		Հ	«Ջուլիակ» բլրի վրա
	11.2		դամբարանադաշտ	մթա 2-1 հզ մ, մթա 4-3 դդ.		Հ	«Ջուլիակ» բլրի շուրջը, Ս. Կաթողիկե եկեղեցուց հս
	11.3		ջրամբար	մթա 1 հզմ, վաղ մջնդ		Հ	ամրոցից հս, Թալին-Մաստարա հին ճանապարհին, Ս. Կաթողիկե եկեղեցուց 500 մ հս
12.			ԹԱՐԱՎԱՆԱՏՈՒՆ. ԹԱԼԻՆԻ ՄԵԾ	13 դ.	հվ-աե եզրին	Հ	«Չայիր» վայրում, նախկինում սխավմամբ ներկայացվել է Դաշտադեմ գյուղով

2.4. ԱԳԱՐԱԿ ԳՅՈՒՐ (ԱՇՏԱՐԱԿԻ ՇՐՋ.)

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԲՆԱԿԱՏԵՐԻ	մթա 4հզմ զարգացած մջնդ	հվ-ամ մասում	Հ	Ամբերդ գետի աջ ափին, գյուղի եզրին, Երևան- Գյումրի ավտոխճուղու երկու կողմերում Հուշարձանի տարածքը հայտարարված է պատմամշակութային արգելոց:
2.				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 2 հզմ	0,5 կմ աե	Հ	
3.				ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. ԱՍԵՆԱՓՐԿԻՉ (ԹՈՒՄ ՄԱՆՈՒԿ)	10դ.	հս մասում	Հ	ավերված
4.				ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. ԱՍՏՎԱԾԱԾԻՆ	5-6 դդ.	հս-աե մասում	Հ	
	4.1.			գավիթ	10-13 դդ.		Հ	
	4.2.			գերեզմանոց	13-20 դդ.		Տ	
5.				ՄՉԿԻԹ	17 դ.	գ.մ.	Տ	պարսկական

2.5. ԱԳԱՐԱԿ ԳՅՈՒՐ (ԹԱԼԻՆԻ ՇՐՋ.)

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
----	----	----	----	----	----	----	----	----

1.1.1.			ԱՄՐՈՑ դամբարանադաշտ	մթա 2-1 հզմ մթա 2-1 հզմ	2 կմ հս-ամ	Հ	
2.			ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ԱԳԱՐԱԿ»	19-20 դդ.	աե և ամ մասերում	Տ	գյուղ մտնող ճանապարհի սկզբնամասում, Գյուղատեղին կիսվել է ավտոճանապարհի կառուցման հետևանքով:
3.			ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ՊԱՐՏԻՉԱԿ»	19-20 դդ.	2,5 կմ հս-աե	Տ	
4.			ՂԱՔԱՐԱՆԱԲՆՈՒՐ	մթա 2-1 հզմ	հս մասում	Դ	ջրամբարից 100 մ հվ
5.			ԽԱՉՔԱՐ	12-13 դդ.	գյուղի մեջ (այսուհետև գ.մ)	Դ	Հ. Հունանյանի հողամասում

2.7. ԱԿՈՒՆՔ ԳՅՈՒՂ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԱՄՐՈՑ «ԲԵՐԴԻ ԿԱԼ»	մթա 2-1 հզմ	1 կմ հս	Հ	բլրի վրա
	1.1.			դամբարանադաշտ	մթա 2-1 հզմ		Հ	բլրի հս մատույցներում, մի հատվածը՝ մեխիորացված
	1.2.			դամբարանադաշտ	մթա 2-1 հզմ		Հ	ամրոցի հվ պարսպապատից դուրս
2.				ԱՄՐՈՑ	մթա 3-1 հզմ	2,5 կմ ամ	Հ	«Կարմիր սար» կոչվող բլրի գագաթին
	2.1.			դամբարանադաշտ	մթա 3-1 հզմ		Հ	
3.				ԲՆԱԿԵԼԻ ՏՈՒՆ	1904 թ.	գ.մ.	Տ	Պողոս Ղազարովի
4.				ԳԵՐԵՉՄԱՆՈՑ	7-20 դդ.	հս մասում	Տ	գյուղի գործող գերեզմանոցի տարածքում
5.				ԵԿԵՂԵՑԻ	19 դ.	գ.մ.	Տ	
	5.1.			գերեզմանոց	19-20 դդ.		Տ	
6.				ԿՈԹՈՂ	6-7 դդ.	հս մասում	Հ	վերին և ստորին մասերը, կոտրված
7.				ԿՈԹՈՂ	6-7 դդ.	հս մասում	Հ	պահպանված է միայն միջնամասը:
8.				ԿՈԹՈՂ	7 դ.	հս մասում	Հ	գյուղացիների կողմից կոթողն առնվել է շարվածքի մեջ և ներկայումս օգտագործվում է որպես սրբատեղի:
9.				ՀՈՒԵԱՐՁԱՆ՝ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱԵԽԱՐՀԱՄԱՐՏՈՒՄ ՉՈՀՎԱԾՆԵՐԻՆ	1970 թ.	հս մասում	Տ	
10.				ՄԱՏՈՒՐ ԹՈՒԽ ՄԱՆՈՒԿ	12-13 դդ.	գ.մ.	Տ	
11.				ՔԱՐԱՅԻՐ-ԿԱՑԱՐԱՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱԼԻՐ	16-18 դդ.	1 կմ հս-ամ	տ	«Կարմիր բլուր» վայրում

2.8. ԱՂՁՔ ԳՅՈՒՂ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ՊԱՏՄԱՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼԻՐ ԱՂՁՔ	4 դ.		Հ	
	1.1			դամբարան Արշակունյաց թագավորների	364 թ.	գ.մ.	Հ	
	1.1.1			Եկեղեցի	4 դ.		Հ	դամբարանին ներսում, հենած ամ պատին
	1.2.			կոթող	6-7 դդ.		Հ	
2.				ԲՆԱԿԱՏԵՂԻ	մթա 2-1 հզմ	2,5 կմ հվ	Հ	Աղծք և Տեղեր գյուղերի միջև
	2.1.			դամբարանադաշտ	մթա 2-1 հզմ		Հ	բնակատեղիի հվ մասում
3.				ԳԵՐԵՉՄԱՆՈՑ	15-20 դդ.	աե մասում	Հ	գյուղի եզրին, մշակույթի տնից 500 մ աե
4.				ԽԱՉՔԱՐ	12-13 դդ.	գ.մ.	Հ	Արշակունիների դամբարանից 5-6 մ ամ, արձանագիր, ծախ մասը կոտրված
5.				ԽԱՉՔԱՐ	13-14 դդ.	գ.մ.	Հ	Արշակունիների դամբարանից 1 մ հս-ամ, արձանագիր, կոտրված, որոշ բեկորներ չեն պահպանվել
6.				ԿՈԹՈՂ	5-6 դդ.	գ.մ.	Հ	Արուսյակ Ավդալյանի տնամերձում
7.				ՔԱՐԱՅԻՐ-ԿԱՑԱՐԱՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱԼԻՐ	վաղ մջնդ- ուշ մջնդ	հս մասում	Տ	գյուղի եզրին, ջրատարի մոտ
8.				ՔԱՐԱՅԻՐ-ԿԱՑԱՐԱՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱԼԻՐ	վաղ-ուշ մջն	հս մասում	Տ	գյուղի եզրին, Ամբերդի ծորում
9.				ՔԱՐԱՅԻՐ-ԿԱՑԱՐԱՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱԼԻՐ	վաղ-ուշ մջն	աե մասում	Տ	գյուղի եզրին, Բյուրականի ծորում
10.				ՔԱՐԱՅԻՐ-ԿԱՑԱՐԱՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱԼԻՐ	վաղ-ուշ մջնդ	ամ մասում	Տ	գյուղի եզրին, «Կոնը» կոչվող տեղամասում

2.10. ԱՆՏԱՌՈՒՄ ԳՅՈՒՂ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԱՄՐՈՑ «ՉՈՒՅԳԱՐՅՈՒՐ»	մթա 2 հզմ	2 կմ հս	Հ	Ամբերդ տանող ճանապարհի աջ եզրին, Ֆիզիկայի ինստիտուտի դիմաց
2.				ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. ԱՍՏՎԱԾԱԾԻՆ	19 դ.	գ.մ.	Տ	կիսավեր
	2.1.			խաչքար	12-13 դդ.		Հ	խաչքարը տեղափոխված է Ամբերդից
	2.2.			խաչքար՝ նվիրված Ամբերդի ազատագրմանը	1200 թ.		Հ	խաչքարը տեղափոխված է Ամբերդից

2.11. ԱՇՆԱԿ ԳՅՈՒՂ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
----	----	----	----	----	----	----	----	----

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԱՄՐՈՑ	մթա 2-1 հզմ	գ.մ.	Հ	Տարածքի կառուցապատման հետևանքով պահպանվել է պարսպի փոքր հատված
2.				ԱՄՐՈՑ «ԱՇՈՏ ԵՐԿԱԹ»	մթա 2-1 հզմ, 3-5 դդ.	3 կմ հվ- աե	Հ	
	2.1.			դամբարանադաշտ	մթա 2-1 հզմ		Հ	ամրոցից հվ
3.				ԱՄՐՈՑ	3-5 դդ.	1,5 կմ հս-աե	Հ	
4.				ԱՄՐՈՑ	3-5 դդ.	1 կմ հս- աե	Հ	
5.				ԳԵՐԵՉՄԱՆՈՑ	6-14 դդ.	աե մասում	Հ	խաչքարերի և քառակող կոթողների բեկորներով
	5.1.			կոթող	6-7 դդ.		Հ	
	5.2.			խաչքար	10 դ.	աե մասում	Հ	կողքին՝ քառակող կոթող
6.				ԳԵՐԵՉՄԱՆՈՑ «ՀՈՌՈՄԻ»	10-13 դդ.	հվ-ամ մասում	Հ	
	6.1.			խաչքար	1571 թ.		Հ	պահպանված է ստորին մասը, գերեզմանոցի ամ եզրին
7.				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ	12-16 դդ.	1,5 կմ հվ-ամ	Տ	տարածքում կան պեղված հնձաններ
8.				ԵԿԵՂԵՑԻ	10 դ.	ամ մասում	Հ	ավերակ
	8.1.			գերեզմանոց	10-20 դդ.		Տ	եկեղեցու շուրջը
9.				ԵԿԵՂԵՑԻ	10-11 դդ.	հվ մասում	Տ	ծորի եզրին
10.				ԽԱՉԶԱՐ	10 դ.	աե մասում	Հ	
11.				ԽԱՉԶԱՐ	13 դ.	աե մասում	Հ	ծորի մեջ, հվ կողմը՝ 10 տող խիստ եղծված արձանագրությամբ
12.				ՀՈՒՇԱՐՉԱՆ՝ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏՈՒՄ ՉՈՀՎԱԾՆԵՐԻՆ	1966 թ.	հս մասում	Տ	
13.				ՏՈՒՆ-ԹԱՆԳԱՐԱՆ ԳԵՎՈՐԳ ՉԱՌԻՇԻ	1980-ական թթ.	գ.մ.	Տ	

2.12. ԱՎԱՆ ԳՅՈՒՂ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԱՄՐՈՑ	մթա 3-2 հզմ	4 կմ հվ	Հ	«Պողոսի բաղ» վայրում, ժայռոտ հրվանդանի վրա
	1.1.			դամբարանադաշտ	մթա 3-2 հզմ		Հ	ամրոցից 1 կմ հվ
2.				ԱՄՐՈՑ	մթա 1 հզմ, վաղ մջն	1 կմ հվ	Հ	«Բաղի արտեր» կոչվող վայրում
	2.1.			դամբարանադաշտ	մթա 2-1 հզմ		Հ	
3.				ԱՄՐՈՑ «ԿՈՒՉՄԱՍԵ»	մթա1 հզմ-վաղ մջն	400-500 մ հվ	Հ	ժայռոտ հրվանդանի վրա
	3.1.			դամբարանադաշտ	մթա 2-1 հզմ		Հ	ամրոցից 150-200 մ հս-ամ
4.				ԱՄՐՈՑ «ՁՅԱՆԲԵՐԴ» («ՂՈՅԹՈՒԻ»)	մթա 3-1 հզմ	3 կմ աե	Հ	նույնանուն գյուղատեղիից 200 մ աե, հրաբխային կոնի գագաթին
5.				ԱՇՏԱՐԱԿ	մթա 2 հզմ	1 կմ հվ	Հ	«Ջրաղացներ» վայրում
6.				ԱՇՏԱՐԱԿ	մթա 2-1 հզմ	1,9 կմ հվ-աե	Հ	«Գաբրիելի մեռուկ» վայրում
7.				ԱՇՏԱՐԱԿ	մթա 2-1 հզմ	1 կմ հս	Հ	կառուցված տեղանքի թեք հարթության վրա
8.				ԱՇՏԱՐԱԿ	մթա 2-1 հզմ	1,3 կմ հվ-աե	Հ	«Գաբրիելի մեռուկ» վայրում
9.				ԱՇՏԱՐԱԿ	մթա 2-1 հզմ	3-4 կմ հվ	Հ	«Նազգա արտեր» վայրում
10.				ԱՇՏԱՐԱԿ	մթա 2-1 հզմ	3 կմ հվ	Հ	«Նազգա արտեր» վայրում
11.				ԱՇՏԱՐԱԿ	մթա 2-1 հզմ	4 կմ հվ	Հ	«Նազգա արտեր» վայրում
12.				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 2 հզմ	1,8 կմ հվ	Հ	«Ջրաղացներ» վայրում
13.				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 2 հզմ	հս-աե մասում	Հ	Ավանից Ղոյթուր գյուղատեղի տանող ճանապարհի երկու կողմերում
14.				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 2-1 հզմ	1,2 կմ հվ-աե	Հ	«Գաբրիելի մեռուկ» վայրում
15.				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 2-1 հզմ	3,5 կմ հվ	Հ	«Նազգա արտեր» վայրում
16.				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 2-1 հզմ	2 կմ աե	Հ	1 կմ ամ՝ «Ղոյթուր» գյուղատեղիից
17.				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 2-1 հզմ	0,5 կմ աե	Հ	2-2,5 կմ ամ՝ «Ղոյթուր» գյուղատեղիից
18.				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 1 հզմ	1,5 կմ հվ	Հ	«Սիմոյի չայիր» վայրից 800 մ հվ
19.				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 1 հզմ	1,5 կմ հս-ամ	Հ	
20.				ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. ԱՍՏՎԱԾԱԾԻՆ	5-6 դդ.	գ.մ.	Հ	
	20.1			խաչքար	13-14 դդ.		Հ	բեկոր, արձանագիր, հենած եկեղեցու աե պատին
	20.2			խաչքար	14-15 դդ.		Հ	խորանում, արձանագիր, բեկոր
	20.3			խաչքար	1494 թ.		Հ	խորանում
	20.4			գերեզմանոց	11-17 դդ.		Հ	եկեղեցու հվ և աե կողմերում

21.			ԽԱՉԶԱՐ	11-12 դդ.	գ.մ.	Հ	Վոլոդյա Վարդանյանի տնամերձ հողամասում, կանգնեցված գլխիվայր
22.			ԽԱՉԶԱՐ	15-16 դդ.	գ.մ.	Հ	Բեկոր, Մովսես Նազարյանի տնամերձ հողամասում
23.			ԿՈԹՈՂ	5-6 դդ.	գ.մ.	Հ	Ազատ Հարությունյանի տնամերձ հողամասում, նորակառույց Թուխ Մանուկ սրբատեղիի ներսում
24.			ՄԱՏՈՒՌ Ս. ՎԱՐՎԱՌԱ	10-11 դդ.	հս-աե մասում	S	
25.			ՁՐԱԴԱՑՆԵՐԻ ՀԱՄԱԼԻՐ	մջնդ	2,5 կմ հս-ամ	S	«Մորուռ չայիր» կոչվող վայրում
26.			ՁՐԱԴԱՑՆԵՐԻ ՀԱՄԱԼԻՐ	մջնդ	1 կմ հս	S	«Շաքարի չայիր» կոչվող վայրում, համալիրը բաղկացած է 4 ջրաղացներից
27.			ՁՐԱԴԱՑՆԵՐԻ ՀԱՄԱԼԻՐ	մջնդ	1,5 կմ հվ	S	«Ջրաղացներ» վայրում
28.			ՁՐԱԴԱՑՆԵՐԻ ՀԱՄԱԼԻՐ	մջնդ	0,3 կմ աե	S	Վրկնգ՝ 20 դ. համալիրը բաղկացած է 6 ջրաղացներից
29.			ՁՐԱՏԱՐ	մջնդ	հվ-ամ մասում	S	
30.			ԹԱՂԱԶԱՏԵՂԻ ԱՎԱՆ-ԱՐԱԳԱԾԻ	մթա 2-1 հզմ	0,5 կմ հվ	Հ	գյուղի հվ եզրին
	30.1		դամբարանադաշտ	մթա 2-1 հզմ	1 կմ հվ	Հ	
31.			ԹԱՂԱՅՐ-ԿԱՑԱՐԱՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱԼԻՐ	13-19 դդ.	2 կմ հվ	S	«Գայլի ձոր» -ի 2 կողմերում, Կոչի ս. Ստեփանոս եկեղեցու մոտ

2.13. ԱՎԹՈՆԱ ԳՅՈՒՐ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԱՄՐՈՑ	մթա 2-1 հզ	հվ-ամ մասում	Հ	բլրի Վրա
	1.1.			բնակատեղի	մթա 2-1 հզմ		Հ	
	1.2.			դամբարանադաշտ	մթա 2-1 հզմ		Հ	ամրոցի պարսպներից դուրս
2.				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 3-1 հզմ	հս-ամ եզրին	Հ	խճուղուց աջ, թեք սարավանջին
3.				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 2 հզմ կես-1 հզմ	0,5 հվ-աե	Հ	
4.				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 2-1 հզմ	0,8 կմ հս	Հ	«Խաչ» կոչվող բլրի վրա
	4.1.			խաչքար	9-10 դդ.		Հ	դամբարանաբլրի վրա
5.				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 2-1 հզմ	1,5 կմ հս	Հ	«Թոփ յուրտ» վայրում
6.				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 2-1 հզմ	0,7 կմ հս-ամ	Հ	ճանապարհից ձախ, ջրամբարին հարող տարածքում
7.				ԽԱՉԶԱՐ	9-10 դդ.	գ.մ.	Հ	Շամո Միրոյանի տան քարե ցանկապատի շարվածում, երկատված
8.				ԽԱՉԶԱՐ	10-11 դդ.	գ.մ.	Հ	«Կգու աղջիկ» մատուռում
9.				ԽԱՉԶԱՐ	14-15 դդ.	գ.մ.	Հ	«Կգու աղջիկ» մատուռում
10.				ԿՈԹՈՂ	5-6 դդ.	գ.մ.	Հ	«Կգու աղջիկ» մատուռում

2.15. ԱՐԱԳԱԾ ԳՅՈՒՐ (ԱՊԱՐԱՆԻ ԾՐՋԱՆ)

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԱՄՐՈՑ	մթա 2-1 հզ	3,5 կմ հս-ամ	Հ	«Բերդի չայիրներ» վայրում
	1.1.			դղակ	մթա 2-1 հզմ		Հ	ամրոցի աե ստորոտին
	1.2.			դամբարանադաշտ	մթա 2-1 հզմ		Հ	ամրոցից հ-աե, պարսպից դուրս
2.				ԳԵՐԵՉՄԱՆՈՑ	16-20 դդ.	հս-ամ մասում	S	
3.				ԳԵՐԵՉՄԱՆՈՑ	17-18 դդ.	գ.մ.	S	
4.				ԳԵՐԵՉՄԱՆՈՑ	19-20 դդ.	գ.մ.	S	
5.				ԳՅՈՒՐԱՏԵՂԻ	մջնդ	1,2 կմ հս-ամ	S	տեղացիներն անվանում են «Խրբեք»
6.				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 2-1 հզմ	3 կմ հս-ամ	Հ	
7.				ԵԿԵՂԵՑԻ	1914 թ.	գ.մ.	S	
	7.1.			խաչքար	9-10 դդ.		Հ	հվ պատի տակ
	7.2.			խաչքար	11-12 դդ.		Հ	հվ պատի տակ
8.				ՀՈՒՇԱՐՉԱՆ՝ ԵՐԿՐՈՐԻ ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏՈՒՄ ՉՈՀԿԱԾՆԵՐԻՆ	1977 թ.	գ.մ.	S	
9.				ՄԱՏՈՒՐ «ԼՈՒՍԱԴՅՈՒՐ»	19-20 դդ.	1,2 կմ հս-ամ	S	
10.				ՄԱՏՈՒՐ «ԿԵՆԱՑ ԾԱՌ»	17-18 դդ.	գ.մ.	S	կիսավեր
	10.1			խաչքար	10-11 դդ.		Հ	ազուցված աե պատին
	10.2			խաչքար	11-12 դդ.		Հ	ազուցված աե պատին

2.17. ԱՐԱԳԱԾՈՆՆ ԳՅՈՒՐ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԱՄՐՈՑ	մթա 2-1 հզ	1 կմ հս-ամ	Հ	ձորի աջակողմյան բարձրունքին
	1.1.			աշտարակ	մթա 2-1 հզմ		Հ	
	1.2.			դամբարանադաշտ	մթա 2-1 հզմ		Հ	
2.				ԱՄՐՈՑ «ԹՅՈՒ ՕՂՈՒ ԲԵՐՂ»	17-18 դդ.	8 կմ հվ-ամ	Հ	համանուն բլրի գագաթին
3.				ԱՇՏԱՐԱԿ	մթա 2	1,5 կմ հվ-	Հ	բարձր լարման գծերի հենասյան մոտ

				իզմ	ամ		
4.			ԱՇՏԱՐԱԿ	մթա 2-1 իզմ	3,5 կմ հվ- ամ	<	քարհանքից 1 կմ հս
5.			ԲԼԱԿԱՏԵՂԻ	մթա 2-1 իզմ	հս-ամ մասում	<	գյուղի եզրին, ծորի աջակողմյան բարձրունքին գտնվող ամրոցի հվ-աե կողմում
6.			ԲԼԱԿԱՏԵՂԻ	մթա 2-1 իզմ	3 կմ հվ-աե	<	քարհանքից 1 կմ հս
6.1.			աշտարակ	մթա 2-1 իզմ		<	իվ կողմի բլրին
7.			ԲԼԱԿԱՏԵՂԻ	մթա 2-1 իզմ	2 կմ հս	<	Աշտարակ-Թային մայրուղուց 300 մ ձախ, «Կոշասալեր» հանդամասում
7.1.			դամբարանադաշտ	մթա 2-1 իզմ		<	բնակատեղիի հս եզրին

2.18. ԱՐԱ ԳՅՈՒՂ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9
1.				ԱՄՐՈՑ «ԱՎԵՐԱԿ ԲԵՐԴ»	մթա 2-1 իզմ	2 կմ հվ-ամ	<	իրար մոտ գտնվող 4 ամրոցներ են
1.1.				դամբարանադաշտ	մթա 2-1 իզմ		<	ամրոցի ստորոտին
2.				ԳԵՐԵՉՄԱՆՈՑ	19-20 դդ.	իվ մասում	S	
3.				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ԱՄԲՐՈՑԻ ԳՅՈՒՂ»	16-18 դդ.	1,3 կմ հվ-ամ	S	
3.1.				մատուռ Թուխ Մանուկ	17-18 դդ.		S	վրկնգ.՝ 1960 թ.
4.				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ՄՈՒՔՈՅԻ ԱՎԵՐԱԿԵՐ»	16-18 դդ.	0,5 կմ ամ	S	
5.				ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. ԱՍՏՎԱԾԱԾԻՆ	1885 թ.	գ.մ.	S	
5.1.				գերեզմանոց	18-19 դդ.			
6.				ՔԱՐԱԿԱՆԱՏՈՒՆ	1213 թ.	1,5 կմ իվ	<	Աշտարակ-Ապարան ավտոճանապարհից ձախ, փոքր-ինչ բարձր տեղանքում, պատվիրատու՝ Վաչե Վաչուտյան

2.19. ԱՐԵԳ ԳՅՈՒՂ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9
1.				ԱՄՐՈՑ	մթա 2-1 իզմ	0,5 կմ հվ-աե	<	Թային տանող ճանապարհի ձախ կողմում
1.1.				դամբարանադաշտ	մթա 2-1 իզմ		<	
2.				ԱՄՐՈՑ	մթա 2-1 իզմ	աե մասում	<	
2.1.				դամբարանադաշտ	մթա 2-1 իզմ		<	
3.				ԲԼԱԿԱՏԵՂԻ	մթա 2 դ.- մթ 3 դ.	0,8 կմ հվ-աե	<	
4.				ԲԼԱԿԱՏԵՂԻ	3-7 դդ.	3,5 կմ հս-ամ	<	
5.				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 3-1 իզմ	4,5 կմ հվ-ամ	<	Արտին լեռան հվ փեշին, Թային-Արտենի ճանապարհի երկու կողմերում
6.				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 1 հզմ	3,5 կմ հս	<	
7.				ԳԵՐԵՉՄԱՆՈՑ	19-20 դդ.	գ.մ.	S	
8.				ՀՈՒՇԱՐՁԱՆ՝ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏՈՒՄ ՉՈՀՎԱԾԵՐԻՆ	1980 թ.	ամ մասում	S	

2.20. ԱՐՏԱՇԱՎԱՆ ԳՅՈՒՂ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9
1.				ԱՄՐՈՑ	մթա 3-2 հզմ, 16- 18 դդ.	9 կմ հս	<	Ամբերդ տանող ճանապարհից ձախ
1.1.				գյուղատեղի	16-18 դդ.		S	
2.				ԱՄՐՈՑ	մթա 1 հզմ	աե մասում	<	Չայլան գետակից ձախ, բլրի վրա
2.1.				դամբարանադաշտ	մթա 2-1 հզմ		<	
3.				ԱՄՐՈՑ «ԳԱՉԱՆՈՑ»	մթա 3-1 հզմ	2 կմ հս- աե	<	
3.1.				դամբարանադաշտ	մթա 2-1 հզմ	2 կմ հս- աե	<	
4.				ԱՄՐՈՑ «ԳԼԴԱՔԱՐ» («ԹՈՓՔԱՐ»)	մթա 2-1 հզմ	3 կմ հվ- աե	<	համանուն բլրի վրա
4.1.				դամբարանադաշտ			<	
5.				ԱՄՐՈՑ «ՓՈՇՏԻ ԴԱՐ»	մթա 1 հզմ-մթ 4-5 դդ.	1 կմ հս	<	
5.1.				դամբարանադաշտ	մթա 2-1 հզմ		<	
6.				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 2-1 հզմ	1 կմ ամ	<	Սաղմոսավանքից 1 կմ հս-ամ
7.				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 2-1 հզմ	1 կմ աե	<	Սաղմոսավանքից 2 կմ հս, «Թեգ խարաբա» վայր տանող ճանապարհին
8.				ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. ԱՄԵՆԱՓՐԿԻՉ	7 դ.	0,5 կմ աե	<	
8.1.				գերեզմանոց	7-20 դդ.		S	
8.1.1				խաչքար	1242 թ.		<	ընկած գետնին, բեկոր
8.1.2				խաչքար	15-16 դդ.		<	
8.1.3				խաչքար	16-17 դդ.		<	ընկած գետնին, ձախ մասը կոտրված
8.1.4				խաչքար	16-17 դդ.		<	հենած եկեղեցու աե պատին
8.1.5				խաչքար	16-17 դդ.		<	հենած եկեղեցու հս պատին

		8.1.6	կոթող	7 դ.		Հ	Եկեղեցուց 15 մ հվ, վերնամասը՝ կոտրված
9.			ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. ԹԱՂԵՎՈՍ ԱՌԱՔՅԱԼ	13 դ.	գ.մ.	Հ	
	9.1.		գերեզմանոց	13-19 դդ.		Տ	
10.			ՄԱՏՈՒՌ ԹՈՒԽ ՄԱՆՈՒԿ	17-18 դդ.	գ.մ.	Տ	
	10.1		խաչքար	9-10 դդ.		Հ	մատուռի ներսում
	10.2		խաչքար	13 դ.		Հ	մատուռի ներսում
11.			ՋՐԱՂԱՑՆԵՐԻ ՀԱՄԱԼԻՐ	19 դ.	գ.մ.	Տ	Ս. Ամենափրկիչ Եկեղեցուց աե
	11.1		ջրաղաց	19 դ.		Տ	
	11.2		ջրաղաց	ուշ մջնդ		Տ	
	11.3		ջրաղաց «Պետոյենց»	ուշ մջնդ		Տ	
12.			ՔԱՐԱՅՐ- ԿԱՅԱՐԱՆ «ՃԳՆԱՎՈՐԻ»	մջնդ	աե մասում	Տ	Ս. Ամենափրկիչ Եկեղեցուց 100 մ հս

2.20.1. ՆԻԳԱՏՈՒՆ ԳՅՈՒՂ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԱՄՐՈՑ «ՂԱԼԱԶԱ»	մթա 2 հզմ	ամ մասում	Հ	իուշարծանը նախկինում ներկայացվել է Արտաշավան գյուղով:
2.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	18-20 դդ.	իս-աե մասում	Տ	գյուղի եզրին, պահպանվել է 4 կղզյակներով
3.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	19-20 դդ.	իվ-աե եզրին	Տ	
4.				ԿԱՍՈՒՐՁ	20 դ. սկզբ	1,5 կմ աե	Տ	Աշտարակ-Ապարան հին խճուղու վրա

2.20.2. ԼՈՒՍԱՂԲՅՈՒՐ ԳՅՈՒՂ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	19-20 դդ.	իս մասում	Տ	Ամբերդ տանող ճանապարհի ձախ կողմում
2.				ԵԿԵՂԵՑԻ	19 դ	իս մասում	Տ	կիսավեր
3.				ՄԱՏՈՒՐ «ԼՈՒՍԱՂԲՅՈՒՐ»	20 դ.	իս-ամ մասում	Տ	գյուղի եզրին
	3.1.			խաչքար	12-13 դդ.		Հ	մատուռի ներսում, եզրերը տեղ-տեղ ջարդված
	3.2.			խաչքար	14-15 դդ.		Հ	մատուռից 25 մ աե

2.21. ԱՐՏԵՆԻ ԳՅՈՒՂ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 2-1 հզմ	իվ մասում	Հ	

2.22. ԱՐՈՒՃ ԳՅՈՒՂ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԱՄՐՈՑ	5-17 դդ.	գ.մ.	Հ	
	1.1.			միջնաբերդ	5-17 դդ.		Հ	
2.				ԱՄՐՈՑ «ՁՈՐԻ ԲԵՐԴ»	մթա 3 հզմ	1 կմ աե	Հ	Շամիրամաձորում
	2.1.			դամբարանադաշտ	մթա 3-1 հզմ		Հ	ամրոցից իս-աե
3.				ԳՅՈՒՂԱՏԵՐԻ	մջնդ	1-1,5 կմ հս	Տ	Աշտարակ-Թալին ճանապարհից ձախ, քարավանատան աե կողմում
4.				ԴԱՄԲԱՐԱՆ ԱՐՈՒՃԻ ՄԵԾ	մթա 2 հզմ	1 կմ հս	Հ	Արզնի-Շամիրամ ջրանցքի աջ ափին
5.				ԴԱՄԲԱՐԱՆ	15-16 դդ.	3,5 կմ իվ	Հ	մահմեդական գերեզմանոցի տարածքում, ասֆալտապատ ճանապարհի ձախ կողմում
6.				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 2 հզմ վրջ-1 հզմ սկզբ.	իվ մասում	Հ	գյուղի եզրին, պահպանվել է 2 կղզյակով
7.				ԴՂՅԱԿ	10-14 դդ.	1 կմ հս	Հ	Արուճ-Թալին ճանապարհի եզրին, քարավանատանից 0,5 կմ հվ, կիսավեր
8.				ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼԻՐ Ս. ԳՐԻԳՈՐ (ԱՐՈՒՃԻ ԿԱԹՈՂԻԿԵ)	5-7 դդ.	աե մասում	Հ	գյուղի եզրին
	8.1.			Եկեղեցի	5-7 դդ.		Հ	Կաթողիկեից 50 մ հվ-աե, ավերված
	8.2.			Եկեղեցի Ս. Գրիգոր (Կաթողիկե)	7 դ.		Հ	պատվիրատու՝ Գրիգոր Մամիկոնյան
		8.2.1		կոթող	5-7 դդ.		Հ	Եկեղեցու ներսում, ստորին մասը՝ կոտրված
		8.2.2		կոթող	5-7 դդ.		Հ	Եկեղեցու ներսում, նիստերից մեկը՝ կոտրված
		8.2.3		կոթող	7 դ.		Հ	Եկեղեցու ներսում, պահպանվել է կիսով
		8.2.4		խաչքար	9-10 դդ.		Հ	Կաթողիկեի ներսում, ստորին աջ անկյունը՝ կոտրված
		8.2.5		խաչքար	973 թ.		Հ	ազուցված իս պատին, արտաքուստ
	8.3.			պալատ	7 դ.		Հ	ավերված
	8.4.			գերեզմանոց	7-20 դդ.		Հ	Եկեղեցական համալիրի շուրջը
		8.4.1		կոթող	5-7 դդ.		Հ	Կաթողիկեի հս կողմում
		8.4.2		կոթող	7 դ.		Հ	Կաթողիկեի հս կողմում
9.				ԵԿԵՂԵՑԻ Ս.ԱՍՏՎԱԾԱԾԻՆ	19 դ.	գ.մ.	Տ	կիսավեր
	9.1.			խաչքար	13 դ.		Հ	իվ պատի տակ, ստորին ձախ անկյունը կոտրված
10.				ԽԱՉՔԱՐ	10-11 դդ.	գ.մ.	Հ	Ռաֆիկ Հարությունյանի տան բակում
11.				ԽԱՉՔԱՐ	11 դ.	գ.մ.	Հ	«Վանի բաղեր» վայրում
12.				ԽԱՉՔԱՐ	12 դ.	գ.մ.	Հ	Ադիկ Վասիլյանի տան մոտ, «Աղբրի ձոր»-ում՝, կոտրված
13.				ԽԱՉՔԱՐ	12-13 դդ.	գ.մ.	Հ	Լևոն Մակարյանի տան ցանկապատի ջարվածքում
14.				ԽԱՉՔԱՐ «ՍԱՀՄԱՆԱԽԱՉ»	12-13 դդ.	աե մասում	Հ	
15.				ԿՈԹՈՂ	7 դ.	աե մասում	Հ	գործող գերեզմանոցում, դրված է որպես տապանաքար
16.				ՔԱՐԱՎԱՆԱՏՈՒՆ	13 դ.	1,5 կմ իս	Հ	Երևան-Գյումրի մայրուղուց ձախ

2.23. ԱՓՆԱԳՅՈՒՂ ԳՅՈՒՂ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
----	----	----	----	----	----	----	----	----

1.			ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	14-17 դդ.	իվ-ան մասում	S	Ս. Գրիգոր Եկղ-ուց հվ
2.			ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	14-19 դդ.	հս-ան մասում	S	գյուղի եզրին
2.1.			խաչքար	12-13 դդ.		<	
2.2.			խաչքար	13 դ.		<	
3.			ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	19-20 դդ.	հվ մասում	S	
4.			ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ	մջնդ	4 կմ հս-ան	S	տեղացիներն անվանում են «Խրքի դար»
5.			ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ «ԿԱՐՄԻՐ ԴԱՐԵՐ»	մթա 2-1 հզմ	1 կմ հվ-ան	<	
6.			ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. ԳՐԻԳՈՐ	1862 թ.	իվ-ան մասում	S	գյուղի եզրին
6.1.			խաչքար	12 դ.		<	ազուցված հվ պատին, երկատված
6.2.			խաչքար	12-13 դդ.		<	եկեղեցու մուտքի մոտ
6.3.			գերեզմանոց	13-17 դդ.		S	եկեղեցու շուրջը
	6.	3.1	խաչքար	12-13 դդ.		<	եկեղեցուց մոտ 3 մ հս
7.			ԵԿԵՂԵՑԻ ՉՈՐԱՎՈՐ	13-14 դդ.	ան մասում	<	գյուղի եզրին, կիսավեր
7.1.			գերեզմանոց	13-14 դդ.		S	
7.2.			կոթող	7 դ.		<	եկեղեցու հվ մուտքի մոտ
8.			ԿԱՍՈՒՐԶ	19 դ.	գ.մ.	S	գյուղի եզրին գտնվող ջրամբարի մոտ
9.			ՀՈՒՇԱՐՁԱՆ՝ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏՈՒՄ ՉՈՀՎԱԾՆԵՐԻՆ	1973 թ.	գ.մ.	S	

2.24. ԲԱԶՄԱՂՅՈՒՐ ԳՅՈՒՂ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԱՄՐՈՑ «ԹԱԿԻԱ»	մթա 7 դ.- մջնդ	0,5 կմ հվ	<	Շահվերդ գետի աջ ափին, գյուղի գործող գերեզմանոցի եզրին
	1.1.			դամբարանադաշտ	մթա 2-1 հզմ		<	ամրոցից 700-800 մ ամ
	1.2.			մենիիր	մթա 2-1 հզմ		<	ամրոցից 200 մ հս
2.				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ ՓԵՐՍԻ (ԲՈՒՐԱՎԵՏ)	11-19 դդ.	2,5 կմ հս	<	համանուն քաղաքատեղիից 0,5 կմ ան
	2.1.			եկեղեցի	13-14 դդ.		<	ավերված
	2.2.			գերեզմանոց	18-20 դդ.		S	գյուղատեղիի ան եզրին
3.				ԴԱՄԲԱՐԱՆ	14 դ.	ան մասում	<	գյուղի եզրին, Ղազարավան տանող ճանապարհի աջ կողմում, մահմեդական գերեզմանոցում, մուտքը՝ արաբատառ արձանազուրկամբ
4.				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 2 հզմ	0,5 կմ հս-ան	<	«Փերսի» և «Անգրասկ» գյուղատեղիների միջև: Հուշարձանի տեղադրությունը նշված է Փերսիի կամրջի նկատմամբ:
5.				ԹԱՂԱԹԱՏԵՂԻ ՓԵՐՍԻ (ԲԱԶՄԱԿ)	մթա 3-1 հզմ, 10-13 դդ.	2,5 կմ հս	<	Չբաղեցնում է Բազմակն հրաբխային կոնը:
	5.1.			միջնաբերդ	մթա 3- 1 հզմ		<	
	5.2.			դամբարանադաշտ	մթա 3- 1 հզմ		<	
	5.3.			ջրամբար	մթա 3 հզմ-մջնդ		<	
	5.4.			ջրամբար	մթա 3 հզմ մջնդ		<	
6.				ԹԱՂԱՅՐ-ԿԱՑԱՐԱՆ «ԹԱՐԵ ԴՈՆՈՎ»	17-18 դդ.	իվ մասում	S	գյուղի եզրին, Շահվերդ գետի աջափնյա ձորաբերանին, «Թակիա» ամրոցից 400 մ հս

2.25. ԲԱՅԱԶ ԳՅՈՒՂ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 2-1 հզմ	ան մասում	<	
2.				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 2-1 հզմ	ամ մասում	<	
3.				ԵԿԵՂԵՑԻ	10 դ.	ամ մասում	<	
4.				ԹԱՂԱՅՐ-ԿԱՑԱՐԱՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱԼԻՐ	քարի դար	0,7 կմ հվ	<	
	4.1.			քարայր-կացարան	քարի դար		<	
	4.2.			քարայր-կացարան	քարի դար		<	
	4.3.			քարայր-կացարան	քարի դար		<	
	4.4.			քարայր-կացարան	քարի դար		<	
	4.5.			քարայր-կացարան	քարի դար		<	

2.26. ԲԱՐՈՑ ԳՅՈՒՂ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ՀՄԵԻ»	14-16 դդ.	հս մասում	S	Թալին-Արմավիր մայրուղուց աջ, Արտին լեռան ստորոտին, ավազահանքերի մոտ
2.				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ	18-19 դդ.	1,5 կմ հս-ամ	S	Արեգ տանող ճանապարհի ձախ կողմում, տեղացիներն անվանում են «Բաղի»
3.				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 2-1 հզմ	հս-ամ մասում	<	

2.27. ԲԵՐՔԱՈՒՅՏ ԳՅՈՒՂ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	11-20	հս-ան	S	գյուղի եզրին

				դդ.	մասում		
1.1.			խաչքար	11-12 դդ.		Հ	գերեզմանոցի առ մասում, թաղված հողի մեջ
2.			ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	19-20 դդ.	հս մասում	Տ	գյուղի գործող գերեզմանոցի կնտ հատվածում
3.			ԵԿԵՂԵՑԻ	19 դ.	գ.մ.	Տ	կիսավեր
4.			ՀՈՒՇԱՐՁԱՆ՝ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՍՄԱՐՏՈՒՄ ԶՈՀՎԱԾՆԵՐԻՆ	1984 թ.	իվ մասում	Տ	գյուղ մտնող ճանապ. աջ եզրին

2.28. ԲՅՈՒՐԱԿԱՆ ԳՅՈՒՐ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԱՌԱՆՁՆԱՏՈՒՆ «ՀԱՅԿԱՇԵՆ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱՐԱՆ»	1972 թ.	առ մասում	Հ	գյուղի եզրին, ճարտ.՝ Ռ. Իսրայելյան, պատվիրատու՝ ամերիկահայ բարերար Հայկ Քառուջյան
	1.1			խաչքար	12-13 դդ.		Հ	կաթողիկոսարանի գլխավոր մուտքից ձախ, 3 խաչքարերից ծախակողմյանը
	1.2.			խաչքար	12-13 դդ.		Հ	կաթողիկոսարանի գլխավոր մուտքից աջ, 1-ինը
	1.3.			խաչքար	12-13 դդ.		Հ	կաթողիկոսարանի գլխավոր մուտքից աջ, 2-րդը
	1.4.			խաչքար	12-13 դդ.		Հ	կաթողիկոսարանի գլխավոր մուտքից ձախ, 3 խաչքարերից կենտրոնինը
	1.5.			խաչքար	12-13 դդ.		Հ	կաթողիկոսարանի գլխավոր մուտքից ձախ, 3 խաչքարերից աջակողմյանը
	1.6.			խաչքար	12-13 դդ.		Հ	հենած կաթողիկոսարանի հվ ճակատին, արտաքուստ
	1.7.			վիշապաքար	մթա 2 հզմ		Հ	կաթողիկոսարանի գլխավոր մուտքից ձախ
	1.8.			վիշապաքար	մթա 2 հզմ		Հ	կաթողիկոսարանի գլխավոր մուտքից ձախ
	1.9.			ջրաղաց	19 դ.		Հ	վրկնգ.՝ 1985 թ., վրկռ ճարտ.՝ Գ. Գյուրջյան, Ս. Միլիտոնյան
2.				ԱՄՐՈՑ «ԱՅԾԱԲԵՐԴ»	մթա 2-1 հզմ, մջնդ	3 կմ հս	Հ	Ամբերդ գետի ձախ ափին բարձրացող բլրին
	2.1			բնակատեղի	մթա 2-1 հզմ, մջնդ		Հ	ամրոցից առ
	2.2.			դամբարանադաշտ	մթա 2-1 հզմ, մջնդ		Հ	ամրոցից առ
3.				ԱՄՐՈՑ «ԻՆԱՔԼՈՒ ԴԱՐ»	մթա 2-1 հզմ	հս մասում	Հ	գյուղի եզրին, համանուն բլրի վրա, Անտառուտ տանող ճանապարհից աջ
	3.1.			բնակատեղի	մթա 1 հզմ		Հ	բնակավայրի կառուցապատման հետևանքով պահպանվել է փոքր հատված:
	3.2.			դամբարանադաշտ	մթա 2-1 հզմ		Հ	պահպանվել է հատվածաբար:
4.				ԱՄՐՈՑ «ԾԻՇԿՈՆԴ»	մթա 2 հզմ	4 կմ հս	Հ	Հանգստյան տուն տանող ճանապարհի աջ կողմում
5.				ԱՄՐՈՑԻ ՀԱՍՄԱՆԻՐ ԱՄԲԵՐԴ	10-14 դդ.	10 կմ հս-ամ	Հ	Ամբերդ և Արքաշեն գետակների միջև, լեռնային հրվանդանի վրա
	5.1.			ամրոց	10-14 դդ.		Հ	
		5.1.1		գաղտնուղի	10 դ.		Հ	սկիզբ է առնում ամրոցի հվ կողմից
		5.1.2		գաղտնուղի	10 դ.		Հ	սկիզբ է առնում ամ պարսպի մոտից
		5.2.		եկեղեցի Ս. Աստվածածին	1026 թ.		Հ	կառ.՝ Վահրամ Պահլավունի
		5.2.1		խաչքար	10-11 դդ.		Հ	եկեղեցու ներսում
		5.2.2		խաչքար	10-11 դդ.		Հ	եկեղեցու ներսում
		5.2.3		խաչքար	13-14 դդ.		Հ	եկեղեցու ներսում
		5.2.4		խաչքար	13-14 դդ.		Հ	եկեղեցու բեմին, վերին և ստորին անկյունները՝ վնասված
		5.2.5		խաչքար	13-14 դդ.		Հ	եկեղեցու բեմին
		5.2.6		խաչքար	14-15 դդ.		Հ	հենած եկեղեցու պատին, արտաքուստ
	5.3.			պալատ	10 դ.		Հ	ամրոցի հս-ամ մասում
	5.4.			մատուռ	12-13 դդ.		Հ	բաղնիքից ամ
	5.5.			բաղնիք	12-13 դդ.		Հ	ամրոցի առ պարսպին կից
	5.6.			գերեզմանոց	11-14 դդ.		Հ	ամրոցի հանդիպակաց սարավանջին, ամրոցից մոտ 200 մ հեռու
		5.6.1		խաչքար	11-12 դդ.		Հ	երկատված, վրկնգ.՝ 1972 թ.
		5.6.2		խաչքար	11-12 դդ.		Հ	ջարդված
		5.6.3		խաչքար	13-14 դդ.		Հ	երկատված, վրկնգ.՝ 1972 թ.
		5.6.4		խաչքար	13-14 դդ.		Հ	
		5.6.5		խաչքար	13-14 դդ.		Հ	երկատված, վրկնգ.՝ 1972 թ.
		5.6.6		խաչքար	13-14 դդ.		Հ	երկատված, 2 մասերը դրված իրար վրա
		5.6.7		խաչքար	13-14 դդ.		Հ	գերեզմանոցի եզրին, վերին աջ անկյունը՝ կոտրված
	5.7.			ջրամատակարարման համակարգ	9-12 դդ.		Հ	
	5.8.			պարիսպ	10-12		Հ	

6.		ԱՍՏՂԱԴԻՏԱՐԱՆԻ ՀԱՄԱԼԻՐ. ԲՅՈՒՐԱԿԱՆԻ ԱՍՏՂԱԴԻՏԱՐԱՆ	1945 թ.-ից այսօր	իվ մասում	S	ճարտ.՝ Ս. Սաֆարյան, Ս. Գուրզադյան
6.1.		առանձնատուն	1948 թ.		S	իամայրիի աե մասում, ճարտ.՝ Ս. Սաֆարյան
6.2.		մասնաշենք՝ գլխավոր	1950-1953 թթ.		S	ճարտ.՝ Ս. Սաֆարյան
6.4.		իյուրանոցի շենք	1946 թ.		S	իամայրիի գլխ. մուտքից աջ ճարտ.՝ Ս. Սաֆարյան
7.		ԲՆԱԿԵԼԻ ՏՈՒԼ	1900 թ.	գ. մ.	S	Գերման Թորոսյանի, այս տանը ապրել է Կոմիտասը
8.		ԲՆԱԿԵԼԻ ՏՈՒԼ	1900 թ.	գ. մ.	S	Սարգիս Սարգսյանի, այս տանը դասավանդել է Կոմիտասը
9.		ԳԵՐԵՉՄԱՆՈՑ	11-14 դդ.	իվ մասում	S	գյուղ մտնող ճանապարհի ձախ կողմում
9.1.		խաչքար	12-13 դդ.		Z	տեղադրված բարձր պատվանդանին
9.2.		խաչքար	12-13 դդ.		Z	տեղադրված պատվանդանին
9.3.		խաչքար	12-13 դդ.		Z	տեղադրված՝ բարձր պատվանդանին՝ երկատված
10.		ԳԵՐԵՉՄԱՆՈՑ	17-19 դդ.	գ. մ.	S	գյուղի կետ.-ում, շրջապատված տնամերձ հողամասերով
10.1.		խաչքար	12-13 դդ.		Z	ընկած գետինին, խիստ հողմնահարված
11.		ԳԵՐԵՉՄԱՆՈՑ «ԽԱՉԵՐ»	16-19 դդ.	իվ-աե մասում	S	
11.1.		խաչքար	12-13 դդ.		Z	քիվը՝ փոքր կոտրվածքներով
12.		ԳՅՈՒՐԱՏԵՐԻ «ՕՅՈՒՐ»	10-18 դդ.	2 կմ հվ	S	
12.1.		կոթող	7 դ.		Z	«Օյուղ» աշտարակի մոտ
13.		ԳՅՈՒՐԱՏԵՐԻ «ՍՈՓԱՆԵՍ»	10-18 դդ.	2 կմ հվ-ամ	S	Ամբերո գետի ձախակողմյան ծորը տանող հին ճանապարհին
13.1.		եկեղեցի	16-18 դդ.		S	գյուղատեղիի հս եզրին, ավերված
13.2.		գերեզմանոց	16-18 դդ.		S	գյուղի գործող գերեզմանոցի և «Սովանես» գյուղատեղիի միջև
14.		ԳՅՈՒՐԱՏԵՐԻ	18-19 դդ.	1,5 կմ հս-աե	S	Ամբերո և Շահվերդ գետերի միջև ձգվող համանուն ծորում, տեղացիներն անվանում են «Քյոթակլու»
15.		ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴՐՈՑ	մթա 2-1 հզմ	1 կմ հվ-աե	Z	հեռավորությունը նշված է Արտավազդի եկեղեցուց
16.		ԵԿԵՂԵՑԻ	12-13 դդ.	իվ-ամ մասում	S	գյուղի գործող գերեզմանոցի հվ եզրին՝ ավերված
17.		ԵԿԵՂԵՑԻ ԱՐՏԱՎԱԶԴԻԿ	5-6 դդ.	ամ մասում	Z	գյուղի եզրին
17.1.		կոթող	5-6 դդ.		Z	եկեղեցուց աե, ձորի մեջ
18.		ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ	10 դ.	գ. մ.	Z	
18.1.		խաչքար	11-12 դդ.		Z	իվ ավանդատանը
18.2.		խաչքար	13-14 դդ.		Z	եկեղեցու բակում
18.3.		խաչքար	16 դ.		Z	եկեղեցու բակում
18.4.		գերեզմանոց	10-19 դդ.		S	եկեղեցու հվ և աե կողմերում
19.		ՉՈՀԱՐԱՆ «ՑԻՑ ՔԱՐ»	մթա 2 հզմ	2 կմ հս հզմ	Z	Ամբերո և Շահվերդ գետերի միջև ձգվող ծորում, «Քյոթակլու» գյուղատեղի հանդիպակաց կողմում
20.		ՀՈՒՇԱՐՔՅՈՒՐ	1955 թ.	գ. մ.	S	ճարտ.՝ Ռ. Իսրայելյան
21.		ՀՈՒՇԱՐՔՅՈՒՐ	1990 թ.	գ. մ.	S	հեղ.՝ ժողովրդական վարպետ Հ. Մարտիրոսյան
22.		ՀՈՒՇԱՐՁԱՆ՝ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏՈՒՄ ՉՈՀԱԾՆԵՐԻՆ	1979 թ.	իվ մասում	S	ճարտ.՝ Գ. Գյուրջյան
23.		ՁՐԱՆՔ «ՄԱՅՐ ԱՌՈՒ»	9-10 դդ.	1,5 կմ հս	Z	սկիզբ է առնում Ամբերո գետակի կիրճից, վրկնգ.՝ 1980-ական թթ., գյուղացիների ուժերով
24.		ՎԻՇԱՊԱՅԱՐ	մթա 2 հզմ	իվ-ամ մասում	Z	գյուղի գործող գերեզմանոցում, տեղադրված է որպես տապանաքար
25.		ՔԱՐԱՅՐ - ՎԱՑԱՐԱՆ «ՃԳՆԱՎՈՐԻ»	13-14 դդ.	1 կմ հս-ամ	S	Ամբերոյի ծորում, ձախ ափին, Բյուրական-Օրգով ավտոճանապարհի կամրջից վեր
26.		ՔԱՐԱՅՐ - ՎԱՑԱՐԱՆ «ՃԳՆԱՎՈՐԻ»	13-19 դդ.	2 կմ հս	S	Ամբերո և Շահվերդ գետերի միջև ձգվող ծորում, «Քյոթակլու» գյուղատեղի հանդիպակաց կողմում, զոհարանից 300 մ հվ

2.29. ԳԱՈՆԱՀՈՎԻՏ ԳՅՈՒՐ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԱՄՐՈՑ	մթա 2 հզմ	1 կմ հվ	Z	իարավային ամրոց
1.1.				դամբարանադաշտ	մթա 2-1 հզմ		Z	ամրոցի շրջակայքում
2.				ԱՄՐՈՑ	մթա 2-1 հզմ	աե մասում	Z	արևելյան ամրոց
3.				ԲՆԱԿԵԼԻ ՏՈՒԼ	1877 թ.	գ. մ.	S	Անդրանիկ Աբրահամյանի, եկեղեցու դիմաց
4.				ԳԵՐԵՉՄԱՆՈՑ	10-12 դդ.	1 կմ ամ	S	
5.				ԳԵՐԵՉՄԱՆՈՑ	13-20 դդ.	գ. մ.	S	
6.				ԳԵՐԵՉՄԱՆՈՑ	19-20 դդ.	ամ մասում	S	
7.				ԳՅՈՒՐԱՏԵՐԻ	17-18 դդ.	1,5 կմ հվ-ամ	S	տեղացիներն անվանում են «Չիչակլու»:
8.				ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. ԳԵՎՈՐԳ	7 դ.	գ. մ.	Z	
8.1.				խաչքար	9-10 դդ.		Z	կոտրած, եկեղեցու ներսում, կանգնեցված՝ գլխիվայր
8.2.				խաչքար	9-10 դդ.		Z	եկեղեցու ներսում
9.				ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ	10-13 դդ.	1 կմ աե	S	ձորի մեջ, վրկնգ.՝ 1892 թ.՝ Սրապիոն Սարգսյանի կողմից
9.1.				մատուռ	10-13 դդ.		S	կից է եկեղեցուն՝ հս-ից
9.2.				ԳԵՐԵՉՄԱՆՈՑ	10-13 դդ.		S	եկեղեցուց 200 մ աե
10.				ԿՈԹՈՂ	5-6 դդ.	գ.մ.	Z	Ս. Գևորգ եկեղեցուց ամ, հենած բնակելի տան պատին

2.30. ԳԵՂԱԴԻՐ ԳՅՈՒՐ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	19-20 դդ.	գ. մ.	S	գյուղապետարանի շենքից հս-ամ
2.				ԵԿԵՂԵՑԻ	19 դ.	գ. մ.	S	կիսավեր
3.				ՀՈՒՇԱՐՁԱՆ՝ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏՈՒՄ ՉՈՀՎԱԾՆԵՐԻՆ	1970 թ.	ամ մասում	S	

2.31. ԳԵՂԱՁՈՐ ԳՅՈՒՂ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. ԳԵՎՈՐԳ	1927 թ.	գ. մ.	S	
2.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	19-20 դդ.	հս-ամ մասում	S	
3.				ՀՈՒՇԱՐՁԱՆ՝ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏՈՒՄ ՉՈՀՎԱԾՆԵՐԻՆ	1980 թ.	հս մասում	S	

2.32. ԳԵՂԱՐՈՏ ԳՅՈՒՂ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԱՄՐՈՑ	մթա 3-1 հզմ	0,5 կմ աե	Հ	
	1.1.			դամբարանադաշտ	մթա 2-1 հզմ		Հ	գյուղի հս-ամ և հվ-աե մասերում
2.				ԱՄՐՈՑ «ԱՇՈՏ ԵՐԿԱԹ»	մթա 2-1 հզմ	1,5 կմ հս	Հ	
	2.1.			դամբարանադաշտ	մթա 2-1 հզմ		Հ	
3.				ԱՄՐՈՑ «ԴՈՒՈՉ ՍԱՐ»	մթա 2-1 հզմ	1,5 կմ հս-աե	Հ	
	3.1.			դամբարանադաշտ	մթա 2-1 հզմ		Հ	
4.				ԱՇՏԱՐԱԿ	18-20 դդ.	1,2 կմ հվ-աե	Հ	Քեշիշքենդ գյուղատեղիի մատուռից 350 մ հվ-աե
5.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	19-20 դդ.	հս-աե մասում	S	ս. թիզոր եկեղեցուց հս-ամ
6.				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ՏԵՐՏԵՐԻ ԳՅՈՒՂ»	7-20 դդ.	1 կմ աե	S	տեղացիներն անվանում են նաև «Քեշիշքենդ»:
	6.1.			եկեղեցի	6-7 դդ.		Հ	գյուղատեղիի հս-ամ եզրին, վրկնգ.՝ 1970-ական թթ.
		6.1.1		կոթող	5-6 դդ.		Հ	եկեղեցու ներսում, մուտքից հս
		6.1.2		խաչքար	9 դ.		Հ	եկեղեցու ամ ճակատին, մուտքից հս
	6.2.			գերեզմանոց	10-19 դդ.		S	եկեղեցուց աե
7.				ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. ԳՐԻԳՈՐ	1892 թ.	հս-աե մասում	S	
8.				ՀՈՒՇԱՐՁԱՆ՝ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏՈՒՄ ՉՈՀՎԱԾՆԵՐԻՆ	1987 թ.	հվ-ամ մասում	S	ճարտ.՝ Է. Թանգյան

2.35. ԴԱՇՏԱԴԵՍ ԳՅՈՒՂ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԱՄՐՈՑ	7-19 դդ.	2 կմ հվ-ամ	Հ	
	1.1.			միջնաբերդ	7-10 դդ.		Հ	
	1.2.			գաղտնուղի	11-13 դդ.		S	
	1.3.			եկեղեցի	10 դ.		Հ	
2.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	10-13 դդ.	0,3 կմ աե	S	տարածքի զգալի մասը՝ մեխորացված
3.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	12-14 դդ.	0,5 կմ հվ	S	տապանաքարերը մեծ մասամբ տեղաշարժված են
4.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	12-14 դդ.	1,5 կմ հվ-աե	S	
5.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	12-16 դդ.	1,3 կմ հվ-ամ	S	ս. Քրիստափոր եկեղեցի տանող ճանապարհի աջ կողմում, դաշտի մեջ
	5.1.			խաչքար	10-11 դդ.		Հ	երկատված, երկատված մասերը դրված իրար վրա, երկթեք վերնամասով
	5.2.			խաչքար	10-11 դդ.		Հ	տեղահանված, ընկած գետնին, վերին ծախ եզրը՝ վնասված
	5.3.			խաչքար	12-13 դդ.		Հ	հենած քարերին, տեղահանված, երկատված
	5.4.			խաչքար	12-13 դդ.		Հ	կանգնեցված պատվանդանին, վերին մասը չի պահպանվել
	5.5.			խաչքար	12-13 դդ.		Հ	երկատված
	5.6.			խաչքար	14-15 դդ.		Հ	ընկած գետնին, տեղահանված, եզրերը՝ ջարդոտված
6.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	14-15 դդ.	2 կմ հվ-ամ	S	Դաշտադեմի ամրոցից 300 մ հվ
	6.1.			խաչքար	1481 թ.		Հ	հենած քարերին
7.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	16-17 դդ.	1,2 կմ հվ	S	ծիրանի այգիների տարածքում
	7.1.			խաչքար	1594 թ.		Հ	վերնամասը կոտրված
8.				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ՔԱՂԵՆԻ»	7-18 դդ.	2 կմ հվ-ամ	S	Թալին-Արմավիր ճանապարհի երկու կողմերում
	8.1.			խաչքար	8-9 դդ.		Հ	կանգնեցված գետնին
	8.2.			խաչքար	882 թ.		Հ	
	8.3.			խաչքար	9-10		Հ	

				դդ.			
8.4.			խաչքար	9-10 դդ.		Հ	
8.5.			խաչքար	9-10 դդ.		Հ	
8.6.			խաչքար	10 դ.		Հ	
8.7.			խաչքար	10 դ.		Հ	ընկած գետնին
8.8.			խաչքար Հովսեփի, Սահակի և Սարգսի	975 թ.		Հ	ընկած գետնին
8.9.			խաչքար	12 դ.		Հ	ընկած գետնին
8.10.			խաչքար	12-13 դդ.		Հ	ավերակ շինության մեջ
8.11.			խաչքար	12-13 դդ.		Հ	կանգնեցված գետնին, գլխիվայր
8.12.			խաչքար	14-15 դդ.		Հ	ավերակ հնձանի մեջ, կանգնեցված գետնին
8.13.			խաչքար	14-15 դդ.		Հ	հենած քարակույտին, գլխիվայր, վերին ծախ և ստորին աջ կողմերը՝ կոտրված
8.14.			խաչքար	15-16 դդ.		Հ	կիսավեր հնձանի մոտ
8.15.			ծիրհան	12-14 դդ.		Հ	գյուղատեղիի տարածքում
8.16.			մատուռ	10-15 դդ.		Հ	գյուղատեղիի ամ կողմում, Թային-Արմավիր ավտոճանապարհից աջ
8.17.			հնձանների համալիր	17-18 դդ.		S	
9.			ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 2-1 հզմ	ամ և աե մասերում	Հ	
10.			ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. ԶՐԻՍԱՓՈՐ	7 դ.	2,5 կմ հվ-ամ	Հ	Վրկնգ՝ 1981-ին, Վրկնգ. ճարտ.՝ Ռ. Դավթյան
10.1.			զանգակատուն	13-14 դդ.		Հ	եկեղեցու հս-աե մասում
10.2.			օժանդակ շինություններ	13-14 դդ.		S	եկեղեցու շուրջը
10.3.			ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	7-20 դդ.		S	եկեղեցու շուրջը
		10.3.1.	խաչքար	8-9 դդ.		Հ	եկեղեցուց 15 մ աե
		10.3.2.	խաչքար	9 դ		Հ	եկեղեցուց 25 մ հս-աե, պատվանդանին, մեկ շարքով կանգնած խաչքարերից ծախից 3-րդը
		10.3.3.	խաչքար	9 դ.		Հ	եկեղեցուց 25 մ հս-աե, պատվանդանին, մեկ շարքով կանգնած խաչքարերից ծախից 2-րդը
		10.3.4.	խաչքար	9 դ.		Հ	եկեղեցուց 25 մ հս-աե, պատվանդանին, մեկ շարքով կանգնած խաչքարերից կենտրոնականը
		10.3.5.	խաչքար	9 դ.		Հ	եկեղեցուց 25 մ հս-աե, պատվանդանին, մեկ շարքով կանգնած խաչքարերից աջակողմյանը
		10.3.6.	խաչքար	9-10 դդ.		Հ	զանգակատնից 10 մ աե
		10.3.7.	խաչքար	9-10 դդ.		Հ	եկեղեցուց 25 մ հս-աե, պատվանդանին մեկ շարքով կանգնած խաչքարերից աջից 3-րդը
		10.3.8.	խաչքար	9-10 դդ.		Հ	եկեղեցուց 25 մ հս-աե, պատվանդանին, մեկ շարքով կանգնած խաչքարերից աջից 2-րդը
		10.3.9.	խաչքար	9-10 դդ.		Հ	եկեղեցու հս-աե կողմում, հենած պատին, եռատված
		10.3.10.	խաչքար	9-10 դդ.		Հ	եկեղեցու հվ կողմում, պատվանդանին
		10.3.11.	խաչքար	10 դ.		Հ	եկեղեցու հս-աե կողմում, պատվանդանին
		10.3.12.	խաչքար	10-11 դդ.		Հ	եկեղեցու հվ-աե կողմում, պատվանդանին
		10.3.13.	խաչքար	11-12 դդ.		Հ	եկեղեցուց 16 մ աե, պատվանդանին
		10.3.14.	խաչքար	1157 թ.		Հ	եկեղեցուց 7 մ աե, պատվանդանին, թիկունքն արծանագիր
		10.3.15.	խաչքար	13 դ.		Հ	եկեղեցուց հվ-աե, կոտրված, վերնամասը չի պահպանվել
		10.3.16.	տապանաքար	1175 թ.		Հ	եկեղեցու հվ-աե կողմում
		10.3.17.	վիշապաքար	մթա 2 հզմ		Հ	եկեղեցուց 40 մ հվ-ամ, գերեզմանոցում
11.			ԽԱՉԹԱՐ	9-10 դդ.	հվ-ամ մասում	Հ	Ս. Քրիստափոր եկեղեցի տանող ճանապարհից ծախ, հենած քարերին, բարձրադիր տեղում
12.			ԽԱՉԹԱՐ	11-12 դդ.	1 կմ ամ	Հ	«Չայիր» վայրում, ձորի մեջ, ստորին մասը չի պահպանվել

2.36. ԴԱՎԹԱՇԵՆ ԳՅՈՒՂ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 3-1 հզմ	հվ և հվ-ամ մասերում	Հ	
2.				ՀՈՒԵԱՐՁԱՆ՝ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏՈՒՄ ՉՈՀՎԱԾԵՆԵՐԻՆ	1978 թ.	գ. մ.	S	
3.				ԶՐԱԴԱՑ	19-20 դդ.	ամ մասում	S	«Չատին դաղ» ձորում
4.				ՎԻՇԱՊԱՔԱՐ	մթա 2-1 հզմ	կնտ	Հ	գրեսայզու տարածքում
5.				ԹԱՐԱՅՐ - ԿԱՅԱՐԱՆ	17-18 դդ.	ամ մասում	S	«Չատին դաղ» ձորում

2.37. ԴԵՐԵԿ ԳՅՈՒՂ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	10-20 դդ.	գ. մ.	S	գյուղի դպրոցի հվ-ամ կողմում
2.				ԵԿԵՂԵՑԻ	4-5 դդ.	գ. մ.	Հ	կիսավեր
2.1.				կոթող	5-6 դդ.		Հ	եկեղեցու հս պատի մոտ

2.38. ԴԻԱՆ ԳՅՈՒՐ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԱՄՐՈՑ	մթա 2-1 հզմ, 17-18 դդ.	1 կմ հվ	Հ	գյուղ մտնող ճանապարհի ծախ կողմում
	1.1.			գերեզմանոց	17-18 դդ.		Տ	
2.				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 2-1 հզմ	ամ մասում	Հ	գբաղեցնում է ծորի աջակողմյան հարթությունը
3.				ԽԱԶԶԱՐ	9-10 դդ.	գ. մ.	Հ	Ձ. Մահմուդյանի տան մոտ, հենած պատին

2.40. ԵՂԻՊԱՏՐՈՒՇ ԳՅՈՒՐ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 1 հզմ	0,3 կմ հվ-աե	Հ	Եղիպատրուշ գետի երկու ափերին
2.				ԵԿԵՂԵՑԻ	5 դ.	աե մասում	Հ	
2.1.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	5-20 դդ.		Տ	Եկեղեցու շուրջը
	2.1.1			խաչքար	11-12 դդ.		Հ	գերեզմանոցի ամ եզրին, վերին աջ անկյունը՝ կոտրված
	2.1.2			խաչքար	13 դ.		Հ	որմնափակ, կազմող՝ Մխիթար Օշականցի
	2.1.3			խաչքար	13 դ.		Հ	որմնափակ, կազմող՝ Մխիթար Օշականցի
	2.1.4			խաչքար	13 դ.		Հ	երկատված
	2.1.5			տապանաքար	1719 թ.		Տ	որմնափակ, խաչքարերի մոտ
3.				ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. ԱՍՏՎԱԾԱԾԻՆ	13 դ.	հվ-աե մասում	Հ	գյուղի եզրին
3.1.				գավիթ	13 դ.		Հ	կիսավեր
	3.1.1			խաչքար	10 դ.		Հ	իվ պատին, ներքուստ, 3 խաչքարերից կենտրոնականը
	3.1.2			խաչքար	12-13 դդ.		Հ	մուտքից վեր, ծախ կողմում, արտաքուստ
	3.1.3			խաչքար	12-13 դդ.		Հ	իվ պատին, ներքուստ
	3.1.4			խաչքար	12-13 դդ.		Հ	մուտքից վեր, աջ կողմում, արտաքուստ
	3.1.5			խաչքար	12-13 դդ.		Հ	իս պատի մոտ, ընկած
	3.1.6			խաչքար	13 դ.		Հ	մուտքից վեր, հարդարված զույգ խաչով
	3.1.7			խաչքար	16 դ.		Հ	իվ պատի մոտ, ներքուստ, տեղահանված, ստորին մասը՝ կոտրված
	3.1.8			խաչքար	16 դ.		Հ	գավթի սյան մոտ
	3.1.9			խաչքար	16-17 դդ.		Հ	իս պատին, ներքուստ
	3.2.			խաչքար	13 դ.		Հ	Ս. Աստվածածին Եկեղեցու իս խաչաթևում, վերնամասը կոտրված
3.3.				խաչքար	1626 թ.		Հ	աե պատի մոտ, արտաքուստ
4.				ԽԱԶԶԱՐ	10 դ.	գ. մ.	Հ	իս-աե կողմում, «Բանդի» գերեզմանոցի տարածքում
5.				ԽԱԶԶԱՐ	11-12 դդ.	գ. մ.	Հ	իս-աե կողմում, «Բանդի» գերեզմանոցի տարածքում, տեղահանված, խաչի վերին ուղղահայաց թևը վնասված

2.41. ԵՂՆԻԿ ԳՅՈՒՐ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԱՄՐՈՑ	մթա 2-1 հզմ	3 կմ հս-աե	Հ	
	1.1.			ղամբարանադաշտ	մթա 2-1 հզմ		Հ	
2.				ԱՄՐՈՑ	մթա 2-1 հզմ, ուշ մջնդ	3 կմ ամ	Հ	Կարմրաշեն տանող ճանապարհից աջ, «Արալը» գյուղատեղիի տարածքում
2.1.				ղամբարանադաշտ	մթա 2-1 հզմ		Հ	
3.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	18-19 դդ.	ամ մասում	Տ	
4.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	19-20 դդ.	0,2 կմ ամ	Տ	
5.				ԳՅՈՒՐԱՏԵՂԻ «ԴԱԴԱՆՈՒ»	10-12 դդ.	2 կմ հս-աե	Տ	
5.1.				Եկեղեցի Ս. Լշան	վրկնգ. 1913 թ.		Տ	գյուղատեղիի ամ մասում
	5.1.1			խաչքար	9-10 դդ.		Հ	ներսում, դրված գլխիվայր, վերնամասը՝ կոտրված
5.2.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	10-12 դդ.		Տ	գյուղատեղիի ամ մասում
6.				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 2-1 հզմ	իս-ամ մասում	Հ	Ալունք տանող իողային ճանապարհի երկու կողմերում, պահպանվել է հատվածաբար՝ 4 կղզյակներով
7.				ԵԿԵՂԵՑԻ	17 դ.	գ. մ.	Տ	վրկնգ՝ 1869 թ.
8.				ԽԱԶԶԱՐ	9-10 դդ.	1,5 կմ իս-ամ	Հ	արտերի մեջ, ամրացված գետնին՝ գլխիվայր

2.42. ԵՐԼՁԱՏԱՓ ԳՅՈՒՐ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԱՄՐՈՑ	մթա 3 հզմ	իս-աե մասում	Հ	Լորաշեն տանող ճանապարհի աջ կողմում, Մաքրիչ Լյուբերի գործարանի մոտ, բարձրադիր վայրում
	1.1.			բնակատեղի	մթա 3 հզմ		Հ	
	1.2.			ղամբարանադաշտ	մթա 3 հզմ		Հ	
2.				ԱՄՐՈՑ «ԵՐԼՁԱՎ»	մթա 2-1 հզմ, մջնդ	1 կմ իս-ամ	Հ	Հարթավան-Երնջատափ ճանապարհից ծախ, Զասախի ծախ ափին
3.				ԳԵՐԵԶՄԱՆ «ԱԶՆԱՎՈՒՐԻ ԴԱՄԲԱՐԱՆ»	10-15 դդ.	2 կմ ամ	Տ	ամառանոցներ տանող ճանապարհի ծախ կողմում, փոքրիկ բլրակի վրա
4.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	10-16 դդ.	իս մասում	Տ	պահպանվել է 2 կղզյակով

4.1.		Եկեղեցի	Աջնդ		S	հիմնավեր
4.2.		խաչքար	12-13 դդ.		Հ	բեկոր, դրված գլխավայր, գերեզմանոցի միջին մասում
4.3.		խաչքար	13 դ.		Հ	ընկած գետնին, բեկոր
4.4.		խաչքար	15-16 դդ.		Հ	ամ եզրին, պահպանվել է միջնամասը
4.5.		խաչքար	16 դ.		Հ	հս-աե մասում, կոտրված կազմող՝ Հանես
4.6.		տապանաքար Խաչատուրի	1595 թ.		S	կազմող՝ Հանես
4.7.		տապանաքար Սարգսի	1598 թ.		S	կազմող՝ Հանես
4.8.		տապանաքար Մկրտչի, . . .	1598 թ.		S	
4.9.		տապանաքար Ատոնի	16 դ. վրջ		S	
4.10.		տապանաքար Խաչատուրի և Սարգսի	16 դ. վրջ		S	
4.11.		տապանաքար	17 դ. վրջ		S	արձանագիր
4.12.		տապանաքար Խաչատուր Գասպարյանի	1703 թ.		S	
5.		ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	19-20 դդ.	ամ մասում	S	Գործող գերեզմանոցի տարածքում
6.		ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ԴԱՎՈՅԻ»	10-14 դդ.	2,5 կմ ամ	S	Քասախի կիրճում, Երևաթափ գետակի ձախ ափին
6.1.		ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	10-15 դդ.		S	
7.		ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ԼԱԶԳԻ ԱՐՅՈՒՐ»	10-15 դդ.	3 կմ ամ	S	ամառանոցներ տանող ճանապարհի աջ կողմում
7.1.		գերեզմանոց	10-15 դդ.		S	գյուղատեղիի հս մասում
8.		ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԲՆՈՒՐ	մթա 2-1 հզմ	հվ-ամ մասում	Հ	ամառանոցներ տանող ճանապարհի աջ կողմում
9.		ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴՇՏ	մթա 2-1 հզմ	ամ մասում	Հ	գյուղի եզրին, Հարթավան-Երևաթափ ճանապարհի երկու կողմերում, ձգվում է մինչև Նոր գերեզմանոցը
10.		ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. ԱՍՏՎԱԾԱԾԻՆ	12-13 դդ	գ. մ.	Հ	վրկնգ՝ 1901 թ.
10.1.		խաչքար	1691 թ.		Հ	հվ պատին, Ներքուտ
11.		ՀՈՒԵԱՐՁԱՆ՝ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏՈՒՄ ՉՈՀՎԱԾՆԵՐԻՆ	1975 թ.	գ. մ.	S	

2.44. ՉԱՐԻՆՁԱ ԳՅՈՒՂ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ՅԱՅԼԻ ԿՈՆԴ»	17-18 դդ.	3 կմ ամ	S	Չարինջա-Մաստարա ճանապարհից 1 կմ ձախ, տեղացիներն անվանում են «Յայլի կոնդ»
2.				ԵԿԵՂԵՑԻ «ԿԱՐՄԻՐ ՎԱՆՔ»	7 դ., 9-12 դդ., 19 դ.	հս մասում	Հ	
2.1.				գերեզմանոց	19 դ.		S	Եկեղեցու շուրջը
	2.1.1			խաչքար	6-7 դդ.		Հ	Եկեղեցու հվ-աե կողմում, ընկած գետնին
	2.1.2			խաչքար	9 դ.		Հ	Եկեղեցու բեմին
	2.1.3			խաչքար	1151 թ.		Հ	Եկեղեցու բեմին
3.				ՀՈՒԵԱՐՁԱՆ՝ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏՈՒՄ ՉՈՀՎԱԾՆԵՐԻՆ	1982 թ.	ամ մասում	S	բարձրունքի վրա
4.				ՋՐԱՂԱՑՆԵՐԻ ՀԱՄԱԼԻՐ	17-18 դդ.	1 կմ հս-աե	S	

2.45. ՉՈՎԱՍԱՐ ԳՅՈՒՂ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴՇՏ	մթա 2-1 հզմ	հս-աե և հվ-ամ մասերում	Հ	պահպանվել է 2 կղզակով
2.				ԵԿԵՂԵՑԻ ՉՈՐԱՎՈՐ	19 դ.	գ. մ.	S	կիսավեր
3.				ՀՈՒԵԱՐՁԱՆ՝ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏՈՒՄ ՉՈՀՎԱԾՆԵՐԻՆ	1972 թ.	գ. մ.	S	

2.46. ԹԹՈՒՋՈՒՐ ԳՅՈՒՂ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԲԱՅՕԹՅԱ ԿԱՅԱՆ	քարի դար	հս-ամ կողմում	Հ	
2.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	19-20 դդ.	հս մասում	S	գյուղի եզրին
3.				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ	10-19 դդ.	0,5 կմ հվ	S	
3.1.				մատուռ «Կարմիր վանք»	17-18 դդ.		S	ավերված
	3.1.1			խաչքար	12 դ.		Հ	մատուռի բեմին, պահպանված է վերին կեսը
4.				ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆ (Ս. ՍՏԵՓԱՆՈՍ)	19 դ.	հս մասում	S	քանդված, պահպանվել են միայն հիմքերը
5.				ՀՈՒԵԱՐՁԱՆ՝ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏՈՒՄ ՉՈՀՎԱԾՆԵՐԻՆ	1955 թ.	գ. մ.	S	
6.				ՀՈՒԵԱՐՁԱՆ՝ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏՈՒՄ ՉՈՀՎԱԾՆԵՐԻՆ	1981 թ.	գ. մ.	S	
7.				ՋՐԱՂԱՑ «ԳԱՆՈՅԻ»	18-19 դդ.	հվ-աե մասում	S	գյուղի Նախկին գոմերի մոտ

2.48. ԻՐԻՆԴ ԳՅՈՒՂ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԱՄՐՈՑ	մթա 3-2 հզմ	2 կմ ամ	Հ	
2.				ԵԿԵՂԵՑԻ	7 դ.	գ. մ.	Հ	
2.1.				կոթող	5-6 դդ.		Հ	Եկեղեցու հվ կողմում, ատորին մասը՝ կոտրված

2.2.		կոթող	5-6 դդ.	Հ	Եկեղեցու ամ կողմում
2.3.		կոթող	5-6 դդ.	Հ	Եկեղեցու ամ կողմում
3.		խմբավ	10-11 դդ.	1 կմ ան	Հ կանգնեցված է ժայռաբեկորների վրա, վերին աջ անկյունը՝ կոտրված
4.		խմբավ	10-11 դդ.	1 կմ ան	Հ ճրայր Կարապետյանի տան մոտ
5.		ՀՈՒՇԱՐԱՋԱՆ՝ ՄԵԾ ԵՂԵՈՆԻ ԵՎ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏԻ ԶՈՀՎԱԾՆԵՐԻՆ	1981 թ.	գ. մ.	Տ ճարտ.՝ Ա. Գալիկյան

2.49. ԼԵՈՆԱԴԱՐ ԳՅՈՒՂ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԱՄՐՈՏ «ԲԵՐԴԻ ԱՆՁ»	մթա 2-1 հզմ	1,3 կմ հվ-ան	Հ	Լեռնապար-Ծիլքար ավտոճանապարհի կտրուկ շրջադարձից աջ
2.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	18-20 դդ.	հս մասում	Տ	Եկեղեցուց հս, հս-ան և մասամբ՝ ամ
3.				ԵԿԵՂԵՑԻ	1866 թ.	հս մասում	Տ	
4.				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 2-1 հզմ	1 կմ հվ-ան	Հ	Լեռնապար-Ծիլքար ճանապարհից աջ, սոճու անտառի հարթ տարածքում
5.				ՀՈՒՇԱՐԱՋԱՆ՝ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏԻ ԶՈՀՎԱԾՆԵՐԻՆ	1987 թ.	գ. մ.	Տ	գյուղ մտնող ճանապարհի աջ կողմում

2.50. ԼԵՈՆԱՐՈՏ ԳՅՈՒՂ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԱՄՐՈՏ «ԽՈՒՉԵՐ»	մթա 2-1 հզմ, վաղ մշնդ - 17 դ.	400-500մ հվ	Հ	
	1.1.			դամբարանադաշտ	մթա 2-1 հզմ		Հ	ամրոցից հս
	1.2.			գյուղատեղի «Խուչեր»	վաղ մշնդ -17 դ.		Տ	
		1.2.1		մենհիր	մթա 2-1 հզմ		Հ	գյուղատեղիի հվ-ան եզրին, կանգնեցված հողի մեջ
		1.2.2		խաչքար	14 դ.		Հ	գյուղատեղիի կնտ.-ում, կանգնեցված գետնին
2.				ԱՇՏԱՐԱԿ	մթա 2 հզմ	1 կմ հս	Հ	«Ֆշնգներ» վայրում, համանուն գյուղատեղիից 300 մ հվ
3.				ԱՇՏԱՐԱԿ	մթա 2-1 հզմ	700 մ ամ	Հ	«Ավոյի կտուրների դիտվան» վայրում
4.				ԱՇՏԱՐԱԿ	մթա 1 հզմ	4 կմ հս	Հ	«Զամալու» վայրում
5.				ԳՅՈՒՂԱՏԵՐԻ	10-17 դդ.	3 կմ հվ	Տ	«Շամիրամի գլուխ» կոչվող վայրում
6.				ԳՅՈՒՂԱՏԵՐԻ «ԴԻՏՎԱՆ»	վաղ-ուշ մշնդ	3 կմ հս	Տ	տեղանքի թեք հարթության վրա
7.				ԳՅՈՒՂԱՏԵՐԻ «ՖՇՆԳՆԵՐ»	14-17 դդ.	1 կմ հս	Տ	
	7.1.			ջրաղաց	16-17 դդ.		Տ	գյուղատեղիից 100 մ հվ
8.				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 2-1 հզմ	2,5 կմ հվ	Հ	«Շամիրամի գլուխ» կոչվող վայրում, դաշտի մեջ
9.				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 2-1 հզմ	հվ մասում	Հ	գյուղի եզրին, «Ասատուրի խներ» վայրում
10.				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 2-1 հզմ	3 կմ հս	Հ	«Դիտվան վայրում», համանուն գյուղատեղիից 300 մ ան
11.				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 1 հզմ	500 մ հվ	Հ	
12.				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 1 հզմ	1 կմ ան	Հ	«Միջանցք» վայրում
13.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	11-20 դդ.	գ. մ.	Տ	Շողիկ Մուրադյանի տնամերձ հողամասում
14.				ՀՈՒՇԱՐԱՋԱՆ ԱՆԴՐԱՆԻԿ ԶՈՐԱՎԱՐԻ	1988 թ.	գ. մ.	Տ	
15.				ԶՐԱՂԱՑ	17 դ.	ան մասում	Տ	գործող գերեզմանոցի մոտ, «Զաղացի ծոր» վայրում, վրկնգ.՝ 1919 թ.
16.				ԶՐԱՆՑՈՒՅՑ	16-17 դդ.	5 կմ հս	Տ	«Զամալու» վայրում
17.				ԶԱՐԱՅՐ - ԿԱՑԱՐԱՆ	16-18 դդ.	500մ հվ-ամ	Տ	
18.				ԶԱՐԱՅՐ - ԿԱՑԱՐԱՆ	16-18 դդ.	700 մ հվ-ամ	Տ	«Ասատուրի խներ» վայրում
19.				ԶԱՐԱՅՐ - ԿԱՑԱՐԱՆ	16-18 դդ.	4,5 կմ հս-ամ	Տ	«Զամալու» վայրում
20.				ԶԱՐԱՅՐ - ԿԱՑԱՐԱՆ «ԲԱՂՈՅԻ ԶԱՐԱՋԱԿ»	16-18 դդ.	400 մ հվ-ամ	Տ	
21.				ԶԱՐԱՅՐ - ԿԱՑԱՐԱՆ «ՍՅՈՒՆՈՎ ԶԱՐԱՓ»	16-18 դդ.	2,5 կմ հվ	Տ	

2.51. ԼՈՒՄԱԳՅՈՒՂ ԳՅՈՒՂ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԱՄՐՈՏ «ՎԿԵՐ ԲԵՐ»	մթա 2-1 հզմ	2 կմ հս	Տ	«Զախի ծոր» կոչվող բարձրունքի վրա
2.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	16-20 դդ.	հս-ան մասում	Տ	շրջապատված բնակելի տներով
	2.1.			կոթող	5-7 դդ.		Հ	ինն թաղամասերի հատվածում, տեղահանված, պահպանվել է կիսով
3.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	17-19 դդ.	հվ մասում	Տ	խիստ ավերված
4.				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 2-1 հզմ	հս մասում	Հ	Թուխ Մանուկ տանող ճանապարհին
5.				ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼԻՐ «ԿԱՐՄԻՐ ՎԱՆՔ» («ՄԽԵԻ ՎԱՆՔ»)	5-11 դդ., 12-13 դդ.	1 կմ ան	Հ	ծորի մեջ, ավերված
	5.1.			Եկեղեցի	5-6 դդ.		Հ	
	5.2.			Եկեղեցի	5-6 դդ.		Հ	
	5.2.			պարիսպ	10-11 դդ.		Հ	
	5.3.			գերեզմանոց	10-13 դդ.		Տ	Եկեղեցուց հս
6.				ԵԿԵՂԵՑԻ Թ. ԱՍՏՎԱԾԱԾԻՆ	վրկնգ. 1887 թ.	գ. մ.	Տ	
7.				ԵԿԵՂԵՑԻ ԹՈՒԽ ՄԱՆՈՒԿ (ՎԵՐԻ ՎԱՆՔ)	7 դ.	1,5 կմ հս-ան	Հ	վրկնգ.՝ 1983 թ.

2.53. ԾԱՂԱՀՈՎԻՏ ԳՅՈՒՂ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	19-20 դդ.	հվ-աե մասում	S	Եկեղեցուց 400 մ հվ-աե
2.				ԵԿԵՂԵՑԻ	19 դ.	հվ-աե մասում	S	գյուղի եզրին
2.1.				խաչքար	9-10 դդ.		<	բեմին, գլխիկայր, 3 խաչքարերից աջակողմյանը
2.2.				խաչքար	9-10 դդ.		<	բեմին, 3 խաչքարերից ձախակողմյանը
2.3.				խաչքար	10-11 դդ.		<	բեմին, 3 խաչքարերից կենտրոնականը
2.4.				գերեզմանոց	19-20 դդ.		S	Եկեղեցու հվ կողմում
3.				ՀՈՒՇԱՐՁԱՆ՝ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏՈՒՄ ՉՈՀՎԱԾՆԵՐԻՆ	1974 թ.	աե մասում	S	գյուղի եզրին, բլրի վրա
4.				ՔԱՂԱՔԱՏԵՂԻ ԾԱՂԱՀՈՎԻՏ (ՂԱՆՁԻ)	մթա 3-1 հզմ, ուշ մջնդ	հվ-աե մասում	<	գյուղի եզրին
4.1.				ղամբարանադաշտ	մթա 2 հզմ		<	Նիզավանից ձգվում է մինչև Հնաբերդ
4.2.				մատուռ Թուխ Մանուկ (Ս. Ճգնավոր)	19-20 դդ.		S	քաղաքատեղիի հվ-ամ լանջին
		4.2.1		խաչքար	10 դ.		<	ամ կողմում
		4.2.2		խաչքար	17-18 դդ.		<	ամ պատին, արտաքուստ, մուտքից վեր

2.54. ԾԱՂԱՇԵՆ ԳՅՈՒՂ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	13-20 դդ.	գ. մ.	S	
		1.1.		խաչքար	13 դ.		<	տեղահանված, կոտրվածքներով
2.				ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. ԱՍՏՎԱԾԱԾԻՆ	12-13 դդ.	աե մասում		վրկնգ.՝ 1881 թ.

2.55. ԾԱՂԱՍԱՐ ԳՅՈՒՂ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԱՄՐՈՑ «ԽԱՐԱԲԵԹ»	մթա 1 հզմ	0,5 կմ հվ-ամ	<	
		1.1.		ղամբարանադաշտ	մթա 1 հզմ		<	ամրոցի հարևանությամբ, սկսում է Ծաղկասար լեռան ստորոտից և ձգվում մինչև ամրոց
2.				ԲՆԱԿԱՏԵՂԻ «ԾԱՂԱՍԱՐ»	մթա 4-3 հզմ, 9-12 դդ.	1,5 կմ աե	<	Մաստարա-Գառնահովիտ ճանապարհի ձախ կողմում, Ծաղկասար լեռան լանջին
		2.1.		ամրոց	մթա 3-1 հզմ		<	բնակատեղիից 150 մ հս
3.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	18-20 դդ.	աե մասում	S	աե եզրին
4.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	19-20 դդ.	0,5 կմ աե	S	
5.				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ	17-18 դդ.	1 կմ հվ-ամ	S	
6.				ԵԿԵՂԵՑԻ	1898 թ.	գ. մ.	S	
		6.1.		խաչքար	11 դ.		<	ազուցված ամ ճակատին, արտաքուստ
7.				ՄԱՏՈՒԻ ԹԱՂԵՎՈՍ ԱՌԱՔՅԱԼ	17-18 դդ.	աե մասում	S	գյուղի եզրին

2.56. ԾԻԼՔԱՐ ԳՅՈՒՂ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԱՄՐՈՑ «ԾԻԼՔԱՐ»	մթա 2-1 հզմ	գ. մ.	<	Ծիլքար լեռան գագաթին
		1.1.		ղամբարանադաշտ	մթա 2-1 հզմ		<	ամրոցի մատույցներում
2.				ԲՆԱԿԱՏԵՂԻ	մթա 6-4 հզմ	գ. մ.	<	Ծիլքար լեռան ստորոտին
3.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	18-20 դդ.	հս-աե մասում	S	գյուղի եզրին
4.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	19-20 դդ.	հվ-ամ մասում	S	
5.				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ	18-19 դդ.	0,5 կմ հվ-աե	S	
6.				ԵԿԵՂԵՑԻ	19 դ.	գ. մ.	S	
7.				ՀՈՒՇԱՐՁԱՆ՝ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏՈՒՄ ՉՈՀՎԱԾՆԵՐԻՆ	1975 թ.	հս-աե մասում	S	գյուղի եզրին

2.57. ԿԱԹՆԱՐՔՅՈՒՐ ԳՅՈՒՂ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԱՄՐՈՑ	մթա 3-2 հզմ - մթ 1 դ.	0,5 կմ հվ-աե	<	Իրինդ տանող ճանապարհի աջ կողմում
2.				ԱՄՐՈՑ «ՉԱՔԱՐԻ ԲԵՐԴ»	3-5 դդ.	1,5 կմ հվ-աե	<	Աշտարակ-Թալին խճուղու 41-րդ կմ-ի վրա
3.				ԳԵՐԵԶՄԱՆ ՄՈՒՇԵՂ ԳԱԼՈՑԱՆԻ	1981 թ.	գ. մ.	S	գործող գերեզմանոցում
4.				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 3-2 հզմ	հս-աե և հվ-աե մասերում	<	Իրինդ տանող ճանապարհի երկու կողմերում, երևա ավազահանքերից ձգվում է մինչև Երևան-Գյումրի մայրուղին
5.				ԵԿԵՂԵՑԻ	7 դ.	գ. մ.	<	պահպանվել են հիմնապատերը
6.				ԿՈԹՈՂ	4-7 դդ.	գ. մ.	<	Արամայիս Գաբրիելյանի տնամերձում, պահպանվել է կիսով
7.				ՀՈՒՇԱՐՔՅՈՒՐ՝ ԵՐԿՐՈՐԴ	1946 թ.	հս-աե	S	

		ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏՈՒՄ ՉՈՀԿԱԾՆԵՐԻՆ		մասում		
8.		ՀՈՒՇԱՐՁԱՆ՝ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏՈՒՄ ՉՈՀԿԱԾՆԵՐԻՆ	1975 թ.	գ. մ.	S	
9.		ՄԱՏՈՒՐ	19 դ.	գ. մ.	S	
9.1.		խաչքար	7 դ.		<	հենած հվ պատին
9.2.		խաչքար	7 դ.		<	մատուռի ներսում
9.3.		խաչքար	8-9 դդ.		<	մատուռի ներսում
9.4.		խաչքար	12 դ.		<	մատուռի ներսում
9.5.		կոթող	4-5 դդ.		<	հենած հս պատին
9.6.		կոթող	4-5 դդ.		<	մատուռի ամ կողմում
9.7.		կոթող	5-6 դդ.		<	մատուռի ներսում

2.58. ԿԱՐԲԻ ԳՅՈՒՂ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԱՄՐՈՑ ԱՐԵՆԻ	10-18 դդ.	3 կմ հվ-աե	S	
	1.1.			գյուղատեղի Արենի	10-18 դդ.		S	
		1.1.1.		գերեզմանոց	10-13 դդ.		S	գյուղատեղիի կնտ.-ական մասում
			1.1.1.1.	խաչքար	1235 թ.		<	պատվիրատու՝ Զուրդ իշխան Վաչուտյան
2.				ԳՅՈՒՂԱՏԵՐԻ «ԿԱԼԵՐ»	16-18 դդ.	0,2 կմ հվ-աե	S	Կարբի-Արայի դաշտ տանող ճանապարհի ծախ կողմում
3.				ԳՅՈՒՂԱՏԵՐԻ «ՀԻՆ ԿԱՐԲԻ»	4-5 դդ.	2,5 կմ հս-ամ	S	Ուշիի Ս. Սարգիս վանքից 1 կմ հվ-ամ
	3.1.			եկեղեցի	4-5 դդ.		<	ավերակ մեծ եկեղեցուց 15 մ հվ
		3.1.1		խաչքար	17 դ.		<	հենած եկեղեցու ավերակներին, ստորին մասը չի պահպանվել
	3.2.			եկեղեցի	7-13 դդ.		<	ավերակ, գյուղատեղիի աե եզրին
	3.3.			գերեզմանոց	7-17 դդ.		S	գյուղատեղիի հվ-ամ մասում
		3.3.1		խաչքար	9 դ.		<	եկեղեցուց 10 մ հվ
		3.3.2		խաչքար	9 դ.		<	եկեղեցուց 70 մ հվ-ամ, տեղահանված, ստորին հատվածը՝ կոտրված
		3.3.3		խաչքար	9 դ.		<	եկեղեցուց 80 մ հվ-աե, ընկած գետինին
		3.3.4.		խաչքար	9 դ.		<	եկեղեցուց 70 մ հվ-աե, ընկած գետինին, վերին ծախ անկյունը՝ կոտրված
		3.3.5.		խաչքար Աստվածատուրի	13 դ.		<	պահպանվել է միայն արծանագիր պատվանդանը
		3.3.6.		կոթող	7 դ.		<	ավերակ եկեղեցու մոտ, ընկած գետինին, երկատված
		3.3.7.		կոթող «Ցից քար»	7 դ.		<	գյուղատեղիի կնտ.-ում, վերնամասը՝ կոտրված
	3.4.			գերեզմանոց	11-15 դդ.		S	գյուղատեղիի հս-աե եզրին
		3.4.1		խաչքար Սարգսի	13 դ.		<	իիմնախաչը կենտրոնից հորիզոնական կոտրված, քիվը՝ վնասված
4.				ԳՅՈՒՂԱՏԵՐԻ	13-19 դդ.	0,8 կմ հվ-ամ	S	տեղացիներն անվանում են «Փուշքեղ»
	4.1.			եկեղեցի	13 դ.		S	ավերված
	4.2.			մատուռ	13 դ.		S	կից է եկեղեցուն հվ-ից, ավերակ
	4.3.			գերեզմանոց	7-13 դդ.		S	ավերակ եկեղեցու շուրջը
5.				ԳՅՈՒՂԱՏԵՐԻ	11-19 դդ.	ամ մասում	S	գյուղի եզրին, տեղացիներն անվանում են «Քոշկ»
	5.1.			գերեզմանոց	11-20 դդ.		S	պահպանվել է 2 կղզակով
		5.1.1		խաչքար	16-17 դդ.		<	եղծված արծանագրությամբ, վերնամասը չի պահպանվել, ընկած գետինին
6.				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 2 հզմ	3-5 կմ հս-ամ	<	տարածվում է «Հին Կարբի» գյուղատեղիից մինչև Ղազարական գյուղը
7.				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 2-1 հզմ	2 կմ աե	<	Արայի դաշտում
8.				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 2-1 հզմ	1 կմ աե	<	«Նոխուտ» բլրի աե լանջին, Արայի դաշտի կնտ. մասում
9.				ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. ԱՍՏՎԱԾԱԾԻՆ	1691- 1693 թ.թ.	գ. մ.	S	պատվիրատու՝ վաճառական պարոն Այվազ Կարբեցի
	9.1.			խաչքար	10-11 դդ.		<	ազուցված աե ճակատին, արտաքուստ, ստորին աջ անկյունը՝ կոտրված
	9.2.			խաչքար	13 դ.		<	հենած եկեղեցու պատին, վերին ծախ անկյունը չի պահպանվել
	9.3.			խաչքար	13-14 դդ.		<	ազուցված հվ ճակատին, արտաքուստ
	9.4.			խաչքար	16 դ.		<	ազուցված աե ճակատին, արտաքուստ
	9.5.			խաչքար	1533 թ.		<	ազուցված ամ ճակատին, արտաքուստ
	9.6.			խաչքար	1541 թ.		<	ազուցված հվ ճակատին, արտաքուստ
	9.7.			խաչքար	16-17 դդ.		<	ազուցված ամ ճակատին, արտաքուստ
	9.8.			խաչքար	17 դ.		<	ազուցված ամ ճակատին, մուտքից վեր, արտաքուստ
	9.9.			զանգակատուն	13-14 դդ.		S	կից է եկեղեցու աե-ից, եռահարկ

		9.9.1.	խաչքար	10 դ.		Հ զանգակատան հվ պատին
		9.9.2.	խաչքար	16 դ.		Հ զանգակատան հվ պատին, վերնամասը և ստորին աջ անկյունը՝ կտրտված
		9.9.3.	խաչքար խաթունի	16 դ.		Հ զանգակատան հվ պատին
		9.9.4.	խաչքար	1621 թ.		Հ զանգակատան ներսում, ստորին մասը՝ կտրտված
10.			ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. ԳԵՎՈՐԳ (Ս. ԿԻՐԱԿԻ)	10-13 դդ.	գ. մ.	Տ կիսավեր, տեղացիներն անվանում են «Հոնոյենց ժամ»
	10.1.		խաչքար	11 դ.		Հ եկեղեցուց 8 մ հվ, հիմնախաչի աջ թևը՝ կտրտված
	10.2.		խաչքար	13 դ.		Հ եկեղեցու մուտքի մոտ, արծանագիր
	10.3.		խաչքար	13 դ.		Հ եկեղեցուց 4 մ հս-ամ, տեղադրված պարսպի վրա
	10.4.		խաչքար	13 դ.		Հ եկեղեցուց 3 մ հվ, պարսպի շարվածքում, արծանագիր, արծանագրված մասը՝ կտրտված
	10.5.		խաչքար	13 դ.		Հ խորանում, կտրտված
	10.6.		խաչքար Անթառամի և Յոհաննեսի	1431 թ.		Հ 10 մ ամ, պարսպի շարվածքում, կանգնեցված պատվանդանին
	10.7.		խաչքար	15 դ.		Հ եկեղեցուց 10 մ հվ, եռատված
	10.8.		խաչքար	16-17 դդ.		Հ եկեղեցու ամ պատի շարվածքում
	10.9.		եկեղեցի	18 դ.		Տ կից Է Ս. Գևորգ եկեղեցուն ամ-ից, ավերված
	10.10.		գերեզմանոց	13-20 դդ.		Տ եկեղեցու հվ-աե կողմում
	10.10.1.		տապանաքար խոճա Հակոբջանի կնոջ	1651 թ.		Տ գերեզմանոցի հս-աե եզրին
	10.10.2.		տապանաքար Դովլաթ բեկի	1680 թ.		Տ գերեզմանոցի հս-աե եզրին
	10.10.3.		տապանաքար	1689 թ.		Տ գերեզմանոցի կկտ.-ում
	10.10.4.		տապանաքար Դավթի	1691 թ.		Տ գերեզմանոցի աե եզրին
	10.10.5.		տապանաքար Ազարի	1693 թ.		Տ գերեզմանոցի հս մասում
	10.10.6.		տապանաքար Դանիելի	1694 թ.		Տ գերեզմանոցի հս մասում
	10.10.7.		տապանաքար Սարգսի	1699 թ.		Տ
	10.10.8.		տապանաքար Մարգարի	1699 թ.		Տ գերեզմանոցի կկտ.-ում
	10.10.9.		տապանաքար խոճա Թամրազի	17 դ.		Տ գերեզմանոցի ամ եզրին
	10.10.10.		տապանաքար Յոհաննես քահանայի	1702 թ.		Տ գերեզմանոցի հս մասում
	10.10.11.		տապանաքար Ոսկանի	1703 թ.		Տ գերեզմանոցի հս-աե եզրին
	10.10.12.		տապանաքար Միրզայի	1711 թ.		Տ գերեզմանոցի կկտ.-ում
	10.10.13.		տապանաքար Մելիքսեթի	1712 թ.		Տ գերեզմանոցի հս-աե եզրին
	10.10.14.		տապանաքար Մալխասի	1720 թ.		Տ գերեզմանոցի հս-աե եզրին
	10.10.15.		տապանաքար	1723 թ.		Տ գերեզմանոցի կկտ.-ում
	10.10.16.		տապանաքար Պետրոսի	1737 թ.		Տ գերեզմանոցի հս-աե եզրին
11.			ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. ԳՐԻԳՈՐ	17-19 դդ.	գ. մ.	Տ ավերված
12.			ԵԿԵՂԵՑԻ ԹՈՒԽ ՄԱՆՈՒԿ	13-14 դդ.	գ. մ.	Տ տեղացիներն անվանում են «Չարգարենց ժամ»
	12.1.		խաչքար	16 դ.		Հ երկատված, եկեղեցու մեջ, ընկած գետինին
	12.2.		խաչքար	16 դ.		Հ եկեղեցու ամ պատի շարվածքում, ներքուստ՝ վերնամասը կտրտված
13.			ԵԿԵՂԵՑԻ ԾԻՐԱՆԱԿՈՐ	13-14 դդ.	գ. մ.	Հ Ղազանչյանների հողամասում, ավերված
	13.1.		խաչքար	9-10 դդ.		Հ դրված եկեղեցու հս պատին, եզրերը՝ կտրտված
	13.2.		խաչքար	10 դ.		Հ հենած եկեղեցու հս պատին, կտրտված
	13.3.		խաչքար	17 դ.		Հ հենած եկեղեցու աե պատին
	13.4.		խաչքար	17 դ.		Հ հենած խորանի հվ պատին
	13.5.		կոթող	7 դ.		Հ եկեղեցու ներսում
	13.6.		կոթող	7 դ.		Հ եկեղեցու ներսում
14.			ԵԿԵՂԵՑԻ	16-17 դդ.	գ. մ.	Տ գյուղի մեծ գերեզմանոցի մոտ, տեղացիներն անվանում են «Հարոյենց ժամ»
	14.1		գերեզմանոց	13-17 դդ.		Տ
15.			ԵԿԵՂԵՑԻ	11-13 դդ.	գ. մ.	Տ ավերված, տեղացիներն անվանում են «Սողոյենց ժամ»
16.			ԽԱՉՔԱՐ	16 դ.	գ. մ.	Հ Երկրորդ աշխարհամարտում զոհված Խամադյուղացիների հուշարձանից 60 մ հվ-ամ, տնամերձ հողամասերի մեջ
17.			ԽԱՉՔԱՐ «ՀԱՉԱԽԱՉ»	1375 թ.	գ. մ.	Հ Լենդոռոշ Մայիլյանի տնամերձ հողամասում, տեղափոխված «Փուշքենդ» գյուղատեղիից, ստորին մասը չի պահպանվել
18.			ՀՈՒՇԱՂԲՅՈՒՐ	1947 թ.	գ. մ.	Տ ճարտ.՝ Ռ. Իսրայելյան
19.			ՀՈՒՇԱՂԲԱՆ՝ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՍԱՐՏՈՒՄ ՉՈՀԱՎԵՆԵՐԻՆ	1986 թ.	գ. մ.	Տ ճարտ.՝ Ա. Իսրայելյան
20.			ՀՈՒՇԱՂԲԱՆ՝ ՎԱՀԱՆ ԹԵՔԵՅԱՆԻ	1991 թ.	գ. մ.	Տ գյուղի դպրոցի առջև , քանդ.՝ Լ. Թոքմաչյան
21.			ԶՐԱՂԱՑՆԵՐԻ ՀԱՄԱԼԻՐ	18-19 դդ.	0,5 կմ հվ-աե	Տ Քասախի աջ ափին, հայտնի է Ասկոյի և Ավագենց ջրաղացներ անունով

2.59. ԿԱՐՄԱՐԱՇԵՆ ԳՅՈՒՂ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԲՆԱԿԵԼԻ ՏՈՒՆ	1916 թ.	Բաղդամյան փող. 5	S	
2.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	10-13 դդ.	0,3 կմ հս	S	Ոսկեթաս տանող ճանապարհի ձախ կողմում
	2.1.			խաչքար	11-12 դդ.		<	իվ եզրին, վերնամասը չի պահպանվել
	2.2.			խաչքար	11-12 դդ.		<	կոտրված, վերնամասը կամարածև, ստորին մասը չի պահպանվել
3.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	10-14 դդ.	0,3 կմ ամ	S	
4.				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ՄԻԶՆԱԶՈՐ»	18-20 դդ.	3 կմ հվ-ամ	S	Թալին-Կարմրաշեն ճանապարհի աջ կողմում
	4.1.			գերեզմանոց	18-20 դդ.		S	գյուղատեղիի հվ-ան եզրին
5.				ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. ԱՍՏՎԱԾԱԾԻՆ	1860 թ.	գ. մ.	S	
	5.1.			ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	10-19 դդ.		S	եկեղեցու շուրջը
6.				ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ	10 դ.	գ. մ.	S	ավերված
	6.1.			խաչքար	10-11 դդ.		<	գերեզմանոցում, հողի մեջ, վերնամասը չի պահպանվել
7.				ԽԱՉՔԱՐ	9-10 դդ.	գ. մ.	<	Չեփյուռ Բաղդասարյանի հողամասում
8.				ԽԱՉՔԱՐ	10 դ.	գ. մ.	<	Սվետա Սերգոյանի տնամերձում
9.				ԽԱՉՔԱՐ	11 դ.	գ. մ.	<	Սվետա Սերգոյանի տնամերձում
10.				ԽԱՉՔԱՐ	11 դ.	գ. մ.	<	«Խանսուկի խաչ» սրբատեղում
11.				ԽԱՉՔԱՐ	13 դ.	1,3 կմ հվ-ամ	<	ծորի մեջ, վերին աջ անկյունը՝ կոտրված
12.				ԽԱՉՔԱՐ ՅՈՒՆԱՆԵՍԻ	1223 թ.	1,3 կմ հվ-ամ	<	ծորի մեջ, մեկ ընդհանուր ժայռաբեկորին կանգնեցված 3 խաչքարերից ձախակողմյանը
13.				ՀՈՒՇԱՐԱՆ՝ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՍԱՐՏՈՒՄ ՉՈՎՀԱՆՆԵՐԻՆ	1985 թ.	գ. մ.	S	
14.				ՄԱՏՈՒՐ	11-12 դդ.	1,3 կմ հվ-ամ	S	ժայռափոր
15.				ՁՐԱՂԱՑՆԵՐԻ ՀԱՄԱԼԻՐ «ՃԳՆԱՎՈՐԻ ԶՈՐԻ»	17-20 դդ.	2 կմ հվ-ամ	S	

2.60. ԿԱՔԱՎԱԶՈՐ ԳՅՈՒՂ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԱՄՐՈՑ	մթա 2 դ.-մթ 5 դ.	հվ-ան մասում	<	
2.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	6-10 դդ.	գ. մ.	S	ավերված
3.				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ	17-18 դդ.	0,7 կմ հս-ան	S	Բայսզ տանող ճանապարհի ձախ կողմում
4.				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 2-1 հզմ	հվ-ամ մասում	<	
5.				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 2-1 հզմ	հս մասում	<	
6.				ԵԿԵՂԵՑԻ	4-5 դդ.	1 կմ հվ	<	ավերակ
	6.1.			կոթող	4-5 դդ.		<	կոտրված, եկեղեցու հվ-ան անկյունում
7.				ԶԱՐԱՅՐ - ԿԱՑԱՐԱՆ	քարի դար	հս մասում	<	«Աղավնածոր» կոչվող վայրում
8.				ԶԱՐԱՅՐ - ԿԱՑԱՐԱՆ	քարի դար	0,5 կմ հվ-ան	<	«Յոթ աղբյուր» սրբատեղում
9.				ԶԱՐԱՅՐ - ԿԱՑԱՐԱՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱԼԻՐ	քարի դար	2,5 կմ հս-ամ	<	ծորի երկու կողմերում, համալիրը նախկինում ներկայացվել է Թալինի շրջ. Ագարակ գյուղով

2.61. ԿՈՇ ԳՅՈՒՂ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԱՄՐՈՑ «ԲԵՐԴ»	մթա 2 հզմ	1 կմ հս	<	«Պարոպրի լճակ» վայրում, բլրի գագաթին
	1.1.			դամբարանադաշտ	մթա 2 հզմ		<	ամրոցի հս կողմում ընկած սարահարթին
2.				ԱՄՐՈՑ «ԶԱՐՀԱՆԹԻ ԲԵՐԴ»	մթա 3 հզմ - մթ 3 դ.	2 կմ ան	<	Երևան-Գյումրի ավտոճանապարհի աջ կողմում, Կոշի քարհանքի հանդիպակաց բլրին
	2.1.			բնակատեղի	1-3 դդ.		<	ամրոցի հս կողմում
	2.2.			դամբարանադաշտ	մթա 2 հզմ - մթ 3 դ.		<	պահպանվել է 2 կղզյակով
3.				ԱՇՏԱՐԱԿ	մթա 2 հզմ	1 կմ հս	<	«Բերդ» ամրոցից 300 մ հս
4.				ԱՇՏԱՐԱԿ	մթա 2-1 հզմ	1 կմ հս	<	«Բերդ» ամրոցից 800 մ հս-ան
5.				ԱՇՏԱՐԱԿ	մթա 2-1 հզմ	1 կմ հս	<	«Պարոպրի լճակ» վայրում

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	9-17 դդ., 19- 20 դդ.	ամ մասում	S	գյուղ մտնող ճանապարհից աջ, բարձրադիր բլրին Գյուղի գործող գերեզմանոցի մի հատվածն է:
1.1.				Եկեղեցի	10-12 դդ.		S	գերեզմանոցի հս մասում, հիմնավեր
1.2.				խաչքար	17 դ.		S	տեղահանված, ստորին՝ մասը կոտրված
2.				ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼԻՐ «ԱՍՏՎԱԾԸՆԿԱԼ»	5-13 դդ.	4-5 կմ աե	<	Քասախի կիրճում
2.1.				Եկեղեցի Ս. Աստվածածին	5-6 դդ.		<	
1.2.				Եկեղեցի Ս. Նշան (Կաթողիկե)	1244 թ.		<	պատվիրատու՝ Թուրդ իշխան Վաչուտյան և Խորիշահ
2.3.				գավթ	13 դ.		<	ճարտ.՝ Յոհաննես
2.4.				գերեզմանոց	5-13 դդ.		S	
	2.4.1.			խաչքար	12-13 դդ.		<	Ս. Նշան Եկեղեցու հս-աե անկյան մոտ շարքով կանգնած 6 խաչքարերից աջից 1-ինն է, ճակտոնը՝ կոտրված
	2.4.2.			խաչքար	12-13 դդ.		<	Ս. Նշան Եկեղեցու հս-աե անկյան մոտ շարքով կանգնած 6 խաչքարերից աջից 2-րդն է, վերին ծախ եզրը՝ կոտրված
	2.4.3.			խաչքար	12-13 դդ.		<	Ս. Նշան Եկեղեցու հս-աե անկյան մոտ շարքով կանգնած 6 խաչքարերից աջից 3-րդն է, ճակտոնը՝ կոտրված
	2.4.4.			խաչքար	12-13 դդ.		<	գավթից ամ, հենած ժայռաբեկորին, վերնամասը՝ կոտրված
	2.4.5.			խաչքար	12-13 դդ.		<	Ս. Աստվածածին Եկեղեցու հվ-ամ անկյան մոտ բարձր քառաստիճան պատվանդանին կանգնեցված զույգ խաչքարերից աջակողմյանն է
	2.4.6.			խաչքար	12-13 դդ.		<	Ս. Աստվածածին Եկեղեցու հվ-ամ անկյան մոտ բարձր քառաստիճան պատվանդանին կանգնեցված զույգ խաչքարերից ձախակողմյանն է
	2.4.7.			խաչքար	12-13 դդ.		<	Ս. Նշան Եկեղեցու հս-աե անկյան մոտ շարքով կանգնած 6 խաչքարերից ձախից 2-րդն է, վերին ծախ անկյունն ու վերնամասը՝ կոտրված
	2.4.8.			խաչքար	1274 թ.		<	Ս. Աստվածածին Եկեղեցուց ամ, մեջտեղից կոտրված կազմող՝ Հովհաննես
	2.4.9.			խաչքար	13 դ.		<	գավթի աե պատի մոտ, ներքուստ, տեղափոխված գերեզմանոցից, ջարդոտված, ներկված՝ կարմիր յուղաներկով
	2.4.10.			խաչքար	13 դ.		<	Ս. Նշան Եկեղեցուց հս
	2.4.11.			խաչքար	13 դ.		<	գավթից ամ, հենած ժայռաբեկորին, վերնամասը չի պահպանվել
	2.4.12.			խաչքար	13 դ.		<	արձանագիր, պահպանվել է 3 բեկորով
	2.4.13.			խաչքար	13 դ.		<	Ս. Նշան Եկեղեցու հս-աե անկյան մոտ շարքով կանգնած 6 խաչքարերից ձախից 1-ինն է, ստորին աջ հատվածը՝ կոտրված
	2.4.14.			խաչքար	13 դ.		<	գավթից 7 մ ամ, ստորին ծախ անկյունը՝ կոտրված
	2.4.15.			խաչքար	14-15 դդ.		<	Ս. Նշան Եկեղեցուց 7 մ հս, ընկած գետնին
	2.4.16.			խաչքար	15-16 դդ.		<	Ս. Աստվածածին Եկեղեցու ամ պատի մոտ, 3 խաչքարերից կենտրոնականը
	2.4.17.			խաչքար	15-16 դդ.		<	Ս. Աստվածածին Եկեղեցու ամ պատի մոտ, 3 խաչքարերից աջակողմյանը
	2.4.18.			խաչքար	16 դ.		<	գավթի ամ պատի մոտ, մուտքից ձախ, երկատված
	2.4.19.			խաչքար	16-17 դդ.		<	համալիրի ամ կողմում, երկատված
	2.4.20.			խաչքար	16-17 դդ.		<	գավթում, պահպանվել է ստորին մասը
	2.4.21.			խաչքար	17 դ.		<	գավթից ամ, պահպանվել է միջին մասը
	2.4.22.			տապանաքար	16-17 դդ.		S	համալիրի ամ մասում, բարձր օրորոցածև
2.5.				գյուղատեղի «Աստվածընկալ»	19-20 դդ.		S	վանական համալիրից հս
	2.5.1.			գերեզմանոց	19-20 դդ.		S	գյուղատեղիի հս մասում
	2.5.2.			հուշակոթող՝ երկրորդ աշխարհամարտում զոհվածներին	1990 թ.		S	Քասախի կիրճում
3.				ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. ԳԵՎՈՐԳ	1861 թ.	գ. մ.	S	
4.				ԿՈԹՈՂ	7 դ.	հս մասում	S	«Շեկ ավետարան» կղզվող մատուռի ներսում
5.				ՀՈՒԲԱՐՁԱՆ՝ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏՈՒՄ ՉՈՒՎԱԾՆԵՐԻՆ	1975 թ.	գ. մ.	S	գյուղի հվ-ամ եզրին
6.				ՄԱՏՈՒԹ ԹՈՒԽ ՄԱՆՈՒԿ	13 դ.	ամ մասում	S	գյուղի եզրին, գյուղ մտնող ճանապարհից ձախ, բարձր բլրին, կիսավեր
6.1.				գերեզմանոց	9-13 դդ.		S	մատուռի շուրջը
	6.1.1.			խաչքար	9-10 դդ.		<	1980 թ.՝ ամրացված գետնին բետոնով, ստորին մասը չի պահպանվել
	6.1.2.			խաչքար	9-10 դդ.		<	մատուռից հվ

2.64. ՀԱՅԱՇԵՆ ԳՅՈՒՐ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԲՆԱԿԱՏԵՂԻ	մթա 2-1 հզմ	700 մ հս-աե մասում	<	տեղադրությունը՝ գյուղի դպրոցի նկատմամբ
1.1.				դամբարանադաշտ	մթա 2-1 հզմ	1,1 կմ հս-աե	<	տեղադրությունը՝ գյուղի դպրոցի նկատմամբ
2.				ԲՆԱԿԱՏԵՂԻ	մթա 1 հզմ	հվ-ամ մասում	<	Արեգ տանող ճանապարհից աջ
2.1.				դամբարանադաշտ	մթա 1 հզմ		<	բնակատեղիի հս մասում
3.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	19-20 դդ.	աե մասում	S	գրադեցնում է գյուղի քրդական գերեզմանոցի հվ-աե հատվածը
4.				ԳՅՈՒՐԱՏԵՂԻ	17-18	1,5 կմ հս	S	

				դդ.			
4.1.		Եկեղեցի		18-19 դդ.		S	գյուղատեղիի հս եզրին
4.2.		գերեզմանոց		17-18 դդ.		S	գյուղատեղիի հվ մասում
4.3.		մատուռ		18-19 դդ.		S	գյուղատեղիի հս մասում
	4.3.1.	խաչքար		11-12 դդ.		Z	մատուռի հվ պատին, արտաքուստ
5.		ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ԲԱՆՈՒԼ»		18-19 դդ.	1 կմ հս-աե	S	Սաբունջի լեռան հվ-ամ լանջին, ճանապարհի աջ կողմում
6.		ԴԱՄԲԱՐԱՆԱՊԱՇՏ		մթա 2-1 հզմ	10,3 կմ հվ-աե	Z	տեղադրությունը՝ գյուղի գոմերի նկատմամբ
7.		ՀՈՒԵՄԱՐՔՅՈՒՐ՝ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՍԱՐՏՈՒՄ ՉՈՀՎԱԾՆԵՐԻՆ		1946 թ.	գ. մ.	S	ճարտ.՝ Ռ. Իսրայելյան
8.		ՀՈՒԵՄԱՐՔՅՈՒՐ՝ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՍԱՐՏՈՒՄ ՉՈՀՎԱԾՆԵՐԻՆ		1981 թ.	գ. մ.	S	ճարտ.՝ Հ. Ասլանյան

2.65. ՀԱՄԲԵՐԴ ԳՅՈՒՂ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԲՆԱԿԱՏԵՂԻ «ՀԱՄԲԵՐԴ»	մթա 2-1 հզմ	1,5-2 կմ հվ-աե	Z	Ղալաչա թեփե բլրի զագաթին և լանջերին
1.1.				միջնաբերդ	մթա 2-1 հզմ		Z	բլրի զագաթին
1.2.				դամբարանադաշտ	մթա 2-1 հզմ		Z	միջնաբերդի հս-աե կողմում
2.				ԵԿԵՂԵՑԻ	5-6 դդ., 19-20 դդ.	աե մասում	Z	բարձրունքի վրա, վրկնգ.՝ 19-20 դդ., այժմ՝ կիսավեր
2.1.				կոթող	5-6 դդ.		Z	օգտագործված է որպես Եկեղեցու մուտքի եզրաքար
2.2.				գերեզմանոց	5-20 դդ.		S	Եկեղեցու աե կողմում
3.				ՀՈՒԵՄԱՐՔՅՈՒՐ՝ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՍԱՐՏՈՒՄ ՉՈՀՎԱԾՆԵՐԻՆ	1978 թ.	հս-ամ մասում	S	գյուղի եզրին
4.				ՄԱՏՈՒԹ ԹՈՒԽ ՄԱՆՈՒԿ	5-7 դդ.	աե մասում	Z	Վրկնգ.՝ 1989 թ.
4.1.				խաչքար	10-11 դդ.		Z	մատուռի ներսում, երկատված
4.2.				կոթող	5-6 դդ.		Z	մատուռի բեմին

2.66. ԶՈՐԱԳԼՈՒԽ ԳՅՈՒՂ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԱՄՐՈՑ «ԲԵՐԴԻ ԳԼՈՒԽ»	մթա 10-8 դդ.	0,7 կմ հս-աե	Z	
1.1.				դամբարանադաշտ	մթա 2-1 հզմ		Z	գործող գերեզմանոցից ամ
2.				ԱՄՐՈՑ «ԽԱՉՆԱԶԱՐ»	մթա 2-1 հզմ, 14-18 դդ.	2 կմ հս-աե	Z	
2.1.				բնակատեղի	մթա 2-1 հզմ		Z	
2.2.				դամբարանադաշտ	մթա 2-1 հզմ		Z	
2.3.				գյուղատեղի	14-18 դդ.		S	ամրոցից հս-ամ, ծորի ծախ ափին
3.				ԲԱՅՕԹՅԱ ԿԱՅԱՆ	քարի դար	2 կմ հս	Z	
4.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	14-19 դդ.	հս մասում	S	գյուղի եզրին
5.				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ	10-17 դդ.	1,5 կմ հս-աե	S	
5.1.				Եկեղեցի «Կարմիր վանք»	10-12 դդ.		S	կիսավեր
	5.1.1.			խաչքար	12 դ.		Z	Եկեղեցու ամ պատի մոտ, պահպանվել է միայն վերնամասը
	5.1.2.			խաչքար	13 դ.		Z	ազուցված Եկեղեցու ամ պատին, արտաքուստ, պահպանվել է վերին մասը, կազմող՝ Օվասափ
5.2.				գավիթ	14-15 դդ.		Z	պահպանվել են միայն հիմքերը՝ 30-40 սմ բարձրությամբ
5.3.				գերեզմանոց	10-13 դդ.		S	
6.				ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ	19 դ.	գ. մ.	S	
6.1.				խաչքար	13 դ.		Z	Եկեղեցու ներսում, ավանդատանը
6.2.				խաչքար	13 դ.		Z	Եկեղեցու ներսում, ավանդատանը
7.				ՀՈՒԵՄԱՐՔՅՈՒՐ՝ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՍԱՐՏՈՒՄ ՉՈՀՎԱԾՆԵՐԻՆ	1957-1958 թ թ.	գ. մ.	S	Ս. Հովհաննես Եկեղեցուց աե
8.				ՀՈՒԵՄԱՐՔՅՈՒՐ՝ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՍԱՐՏՈՒՄ ՉՈՀՎԱԾՆԵՐԻՆ	1985 թ.	գ. մ.	S	ճարտ.՝ Մ. Միքայելյան

2.68. ՂԱԶԱՐԱԿԱՆ ԳՅՈՒՂ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ԱՆԳՐԱԿ»	14-20 դդ.	4 կմ հս	S	Շահվերդ գետի կիրճի աջ ափին
1.1.				ամրոց	16-18 դդ.		S	գյուղատեղիի կնտ.-ում
1.2.				քրամբար	18-19 դդ.		S	գյուղատեղիի հվ մասում
2.				ԹՂԱՐՔԱՏԵՂԻ «ՂԱԶԱՐԱԿԱՆ»	մթա 2 հզմ, 5-17 դդ.	1,5 կմ հս	Z	Շահվերդ գետի ծախ ափին
2.1.				միջնաբերդ	մթա 2 հզմ		Z	քաղաքատեղիի հս մասում
2.2.				դամբարանադաշտ	մթա 2-1 հզմ		Z	քաղաքատեղիից հս-աե տարածվող սարահարթին, պահպանվել է 3 կղզակներով
2.3.				գյուղատեղի	5-17 դդ.		S	քաղաքատեղիի հվ մասում
	2.3.1.			Եկեղեցի	9-13 դդ.		S	ավերված
	2.3.2.			գերեզմանոց	9-17 դդ.		S	Եկեղեցու ավերակների շուրջը

3.			ԿԱՍՈՒՐՑ	16-17 դդ.	2 կմ հս	Շահվերդ գետի վրա, Լազարավան-Փերսի հին ճանապարհին, ավերված
----	--	--	---------	-----------	---------	---

2.69. ՄԱՍՏԱՐԱ ԳՅՈՒՂ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԲՆԱԿԵԼԻ ՏՈՒՆ	1898 թ.	գ. մ.	S	Չաքարի
2.				ԲՆԱԿԵԼԻ ՏՈՒՆ	1900 թ.	գ. մ.	S	Հարություն Հարությունյանի
3.				ԳԵՐԵՉՄԱՆՈՑ	5-20 դդ.	հվ-աե մասում	S	
	3.1.			Մատուռ «Գմբեթ»	12-13 դդ.		S	ամ եզրին, պահպանվել է միայն հվ պատը
	3.2.			Խաչքար	13 դ.		Հ	ամ մասում, վերին և ստորին մասերը չեն պահպանվել
	3.3.			Խաչքար	13 դ.		Հ	
	3.4.			Խաչքար	13-14 դդ.		Հ	հս եզրին, ընկած գետնին, աջակողմյան մասը կոտրված
	3.5.			Խաչքար Լավասարդի	15-16 դդ.		Հ	հվ-ամ եզրին
	3.6.			Խաչքար	15-16 դդ.		Հ	հս եզրին, ընկած գետնին, ստորին մասը չի պահպանվել, եղծված արձանագրությամբ
	3.7.			Խաչքար	15-16 դդ.		Հ	հվ-ամ մասում, կիսով խրված գետնի մեջ
	3.8.			Խաչքար Բեկլարին	16 դ.		Հ	հս-ամ մասում, ցածր պատվանդանին, կազմող՝ Բաղիշ
	3.9.			Խաչքար	16 դ.		Հ	կնտ մասում, ընկած գետնին, արձանագիր, պատվիրատու՝ Նոկզար
	3.10.			Խաչքար Մկրտչի	16 դ.		Հ	ընդհանուր պատվանդանին կանգնեցված զույգ խաչքարերից ծախակողմյանն է
	3.11.			Խաչքար Գրիգորիսի	16 դ.		Հ	ընդհանուր պատվանդանին կանգնեցված զույգ խաչքարերից աջակողմյանն է, կազմող՝ Հերապետ
	3.12.			Խաչքար Խաչատուրին	16 դ.		Հ	գերեզմանոցի ցանկապատի մոտ, ընկած գետնին, իողմնահարված, մամռապատ
	3.13.			Խաչքար Մուզապարին	16 դ.		Հ	հս-ամ մասում, պատվանդանին, կազմող՝ Հերապետ
	3.14.			Խաչքար Գրիգորի	1506 թ.		Հ	կանգնեցված պատվանդանին
	3.15.			Խաչքար Ամիրխանի	1574 թ.		Հ	ամ եզրին, պատվանդանին, կազմող՝ Բաղիշ
	3.16.			Խաչքար Ասատուրի	1574 թ.		Հ	հվ-ամ եզրին, պատվանդանին, Լավասարդի խաչքարի կողքին
	3.17.			Խաչքար Բարսեղի	1579 թ.		Հ	ամ մասում, պատվանդանին, կազմող՝ Հերապետ
	3.18.			Խաչքար Առաքելի	1591 թ.		Հ	հվ եզրին, երկատված
	3.19.			Խաչքար Յակոբի	1594 թ.		Հ	ամ եզրին, պատվանդանին
	3.20.			Խաչքար	1608 թ.		Հ	հս եզրին, պահպանվել է վերին մասը
	3.21.			տապանաքար	16 դ.		S	հս մասում, խոյակերպ
4.				ԳԵՐԵՉՄԱՆՈՑ	12-14 դդ.	հվ մասում	S	
5.				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ՀԻՆ ՄԱՍՏԱՐԱ»	13-16 դդ.	0,5 կմ հվ-աե	S	Թալին տանող ճանապարհից ձախ
6.				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ՇԵԼԻԿ»	4-20 դդ.	6 կմ հս	Հ	Չովասար տանող ճանապարհի աջ կողմում
	6.1.			Եկեղեցի Ս. Ամենափրկիչ	5 դ.		Հ	գյուղատեղիի աե եզրին
		6.1.1.		գերեզմանոց	4-20 դդ.		Հ	Եկեղեցու շուրջը
			6.1.1.1	Խաչքար	10 դ.		Հ	Եկեղեցու ներսում
			6.1.1.2	Խաչքար	11-12 դդ.		Հ	կանգնեցված գետնին, վերին անկյունները՝ կոտրված
	6.2.			Եկեղեցի Ս. Աստվածածին (ս. Սարգիս)	6 դ.		Հ	գյուղատեղիի կնտ-ում, վրկնգ.՝ 1903 թ.
	6.3.			կոթող	4-5 դդ.		Հ	հս մասում, վերին և ստորին մասերը՝ կոտրված
7.				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴՇՏ	մթա 2-11 հզմ	1,5 կմ հս-աե	Հ	Մաստարա-Գառնահովիտ ճանապարհից աջ, Նաև գյուղի մեջ՝ Ս. Հովհաննես Եկեղեցու շրջակայքում
8.				ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ	6-րդ դ.	գ. մ.	Հ	
	8.1.			Խաչքար	9-10 դդ.		Հ	Եկեղեցու մոտ, դրված քարաքեկորին
9.				ԽԱՉՔԱՐ	13-14 դդ.	գ. մ.	Հ	Սպարտակ Հակոբյանի տնամերձում
10.				ԽԱՉՔԱՐ ԱՍՏՎԱԾԱԾԻՆ Ս. ՆՇԱՆ	1210 թ.	աե մասում	Հ	բարձրադիր բլրի վրա
11.				ՀՈՒՇԱՐՁԱՆ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՍԱՐՏՈՒՄ ՉՈՀՎԱԾԵՐԻՆ	1970 թ.	գ. մ.	S	
12.				ՄԱՏՈՒՌ	17-18 դդ.	0,5 կմ աե	S	«Պոչիկծոր» կոչվող վայրում
13.				ՄԱՏՈՒՌ	17-18 դդ.	հս-աե մասում	S	պահպանվել են պատերը մոտ 2 մ բարձրությամբ
14.				ՄԱՏՈՒՌ Ս. ԱՍԵՆԱՓՐԿԻՉ (ՄԵՌԵԼ ՀԱՐՈՒՅՑ)	16-17 դդ.	գ. մ.	S	Ազատ Հակոբյանի տնամերձում, վրկնգ.՝ 1975 թ.
15.				ՄԱՏՈՒՌ Ս. ԳՐԻԳՈՐ	17 դ.	գ. մ.	S	Հենրիկ Սարգսյանի տնամերձում, վրկնգ.՝ 1977 թ.
16.				ՄԱՏՈՒՌ ԹՈՒԽ ՄԱՆՈՒԿ	13 դ.	գ. մ.	S	Գրիշա Թադևոսյանի տնամերձում, վրկնգ.՝ 1901 թ.
	16.1.			կոթող	5-6 դդ.		Հ	մատուռի որմնապյան շարվածքում
	16.2.			կոթող	5-6 դդ.		Հ	մատուռի խորանի շարվածքում
	16.3.			գերեզմանոց	16-17 դդ.		S	մատուռի շուրջը
17.				ՄԱՏՈՒՌ Ս. ՀԱԿՈԲ	19 դ.	գ. մ.	S	վրկնգ.՝ 1972 թ.

18.				ՄԱՏՈՒՌ Ս. ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ	19 դ.	գ. մ.	S	վրկնգ.՝ 1966 թ.
19.				ՄԱՏՈՒՌ Ս. ՄԻՆԱՍ	19 դ.	իվ-ատ մասում	S	վրկնգ.՝ 1975 թ.
20.				ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. ՍՏԵՓԱՆՈՍ ՆԱԽԱՎԿԱ	17 դ.	0,5 կմ հս- ամ	S	վրկնգ.՝ 1875 թ., Բաբլո Աստվածատուրի կողմից
	20.1.			խաչքար	12-13 դդ.		<	ագուցված ամ պատին, արծաճագիր
	20.2.			պարիսպ	17 դ.		S	

2.69.1. ԶՈՐԱԳՅՈՒՂ ԳՅՈՒՂ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԲՆԱԿԱՏԵՂԻ	մթա 3-1 իզմ	1 կմ հվ- ամ	<	«Պոչիկձոր» կոչվող հեղեղատի աջ ափին, կից գյուղի գործող գերեզմանոցին
	1.1.			խաչքար	9 դ.		<	դամբարանաբլրի վրա, ամրացված ցածրիկ պատվանդանին
2.				ԲՆԱԿԱՏԵՂԻ	մթա 4-3 իզմ	ամ մասում	<	Մաստարայի հեղեղատի աջ ափին, Ծաղկասարի «խարաբեք» ամրոցի բլրի ստորոտին

2.70. ՄԵԼԻՔՅՈՒՂ ԳՅՈՒՂ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ		19-20 դդ.	հս մասում	S գյուղի եզրին, գործող գերեզմանոցի տարածքում
2.				ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ		1891 թ.	գ. մ.	S կառուցող վարպետ՝ ավդիբեգի Ավագ
	2.1.			տապանաքար Մելիքի		1680 թ.		S ագուցված եկեղեցու հս պատին, Ներքուստ, գյուղի հիմնադիր Մելիքի տապանաքարն է
	2.2.			գերեզմանոց		17-20 դդ.		S եկեղեցու հս և ան կողմերում
3.				խԱՉՔԱՐ		11-12 դդ.	հս մասում	< գործող գերեզմանոցի հվ եզրին, ընկած գետին, վերին աջ անկյունը՝ կոտրված
4.				ՀՈՒՇԱՐՁԱՆ՝ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՍԱՐՏՈՒՄ ԶՈՀՎԱԾՆԵՐԻՆ		1984 թ.	գ. մ.	S ան եզրին, բարձրունքի վրա

2.71. ՄԻՐԱՔ ԳՅՈՒՂ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԱՄՐՈՑ	մթա 2-1 իզմ	հս-ամ մասում	<	Քասախ գետի ձախ ափին
	1.1.			դամբարանադաշտ	մթա 2-1 իզմ		<	բացվել է 1982-ին՝ Հալավարի ջրամբարի շին. աշխատանքների ժամանակ
2.				ԵԿԵՂԵՑԻ	5-6 դդ.	հս մասում	<	
	2.1.			գերեզմանոց	5-20 դդ.		S	
		2.1.1.		կոթող	5-6 դդ.		<	

2.72. ՄՈՒԼՔԻ ԳՅՈՒՂ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	17-20 դդ.	իվ-ամ մասում	S	կախպանվել է 2 կղզյակներով
2.				ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. ԱՍՏՎԱԾԱԾԻՆ	16 դ.	գ. մ.	S	

2.73. ՆԵՐՔԻՆ ԲԱԶՄԱԲԵՐԴ ԳՅՈՒՂ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԱՄՐՈՑ	մթա 3-1 իզմ, մջնդ	իվ-ամ մասում	<	
	1.1.			դամբարանադաշտ	մթա 3-1 իզմ		<	Երևան-Գյումրի մայրուղու և Ներքին Բազմաբերդ տանող ճանապարհի հատման կետից 0,5 կմ հս, բլրի վրա
	1.2.			գյուղատեղի	մջնդ		S	
2.				ԱՄՐՈՑ «ՍԵՎ ԲԵՐԴ»	մթա 2-1 իզմ	1,5 կմ իվ-ամ	<	Աշտարակ-Թային խճուղու 35-րդ կմ-ից 200 մ ամ
	2.1.			բնակատեղի	մթա 2-1 իզմ		<	
3.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	19-20 դդ.	իվ-ատ մասում	S	գործող գերեզմանոցի ամ և հս հատվածներում
4.				ՀՈՒՇԱՐՁԱՆ՝ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՍԱՐՏՈՒՄ ԶՈՀՎԱԾՆԵՐԻՆ	1985 թ.	գ. մ.	S	քանդ.՝ Խ. Մելքոնյան

2.74. ՆԵՐՔԻՆ ՍԱՍՈՒՆԱԾՆԵՆ ԳՅՈՒՂ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԱՄՐՈՑ	մթա 1 իզմ- մթ 5 դ.	իվ-ամ մասում	<	«Քոլագրան» վայրում
	1.1.			դամբարանադաշտ	մթա 2-1 իզմ		<	
	1.2.			գյուղատեղի	3-5 դդ., 7 դ.		S	
		1.2.1.		եկեղեցի	7 դ.		<	կիսավեր
		1.2.2.		կոթող	4-5 դդ.		<	
2.				ԱՄՐՈՑ	6-7 դդ.	0,7 կմ իվ-ամ	<	
3.				ԲՆԱԿԱՏԵՂԻ	մթա 2-1 իզմ	0,5 կմ ան	<	Թալին-Ավթոնա ճանապարհից ձախ

3.1.		իամբարանադաշտ	մթա 2-1 իզմ		Հ	գյուղի հվ-աե եզրին, Ներքին Բազմաբերդ տանող ճանապարհի երկու կողմերում
4.		ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴՇՏ	մթա 2 հզմ	հս մասում	Հ	Երևան-Գյումրի մայրուղուց գյուղ տանող ճանապարհին Միանում է Դավթաշենի դամբարանադաշտին
5.		ԵԿԵՂԵՑԻ	7 դ.	ամ մասում	Հ	Եռախորան, ավերակ
6.		ԽԱԶԶԱՐ	9-10 դդ.	գ. մ.	Հ	Արամ Մխիթարյանի տանը

2.75. ՆԻԳԱՎԱՆ ԳՅՈՒՂ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	17-18 դդ.	2 կմ հվ	S	
1.1.				մատուռ թուխ Մանուկ	17-18 դդ.		S	Վրկնգ.՝ 1970-ական թթ.
2.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	18-20 դդ.	աե մասում	S	
3.				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴՇՏ	մթա 3-1 իզմ	հվ-աե մասում	Հ	
4.				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴՇՏ	մթա 2-1 իզմ	1 կմ ամ	Հ	դաշտամիջյան ճանապարհից աջ, ձգվում է մինչև Թևաթորոս մատուռ
5.				ԵԿԵՂԵՑԻ «ԺԱՄԱՏԵՂ»	13-14 դդ.	հս մասում	S	պահպանվել են հիմնապատերը
5.1.				գերեզմանոց	18-19 դդ.		S	
6.				ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. ՍՏԵՓԱՆՈՍ	19 դ.	գ. մ.	S	կիսավեր
7.				ՀՈՒՇԱՐՁԱՆ՝ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏՈՒՄ ԶՈՀՎԱԾՆԵՐԻՆ	1981 թ.	գ. մ.	S	
8.				ՄԱՏՈՒՌ «ԹԵՎԱԹՈՐՈՍ»	18-19 դդ.	2,5 կմ հս- ամ	S	

2.77. ՆՈՐԱՇԵՆ ԳՅՈՒՂ (ԱՊԱՐԱՆԻ ՇՐՋ.)

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	19-20 դդ.	աե մասում	S	Ս. Աստվածածին եկեղեցուց 250 մ հվ-աե
2.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	14-20 դդ.	2,5 կմ ամ	S	Հին Նորաշենում կառուցված ամառանոցների մոտ
		2.1.		խաչքար	14-15 դդ.		Հ	ստորին մասը՝ կոտրված
3.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	19-20 դդ.	2,5 կմ ամ	S	ամառանոցներ տանող ճանապարհի աջ կողմում, բարձրադիր վայրում
4.				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ	14-17 դդ.	1 կմ հվ- աե	S	Բուժական տանող ճանապարհից ձախ, Մաքրիչ Նյութերի գործարանից հվ-աե, լքված քարհանքի մոտ
5.				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ՕՍԿՈՑԻ»	18-19 հս-աե դդ.	1,5 կմ հս-աե	S	տեղադրությունը՝ Հին Նորաշեն գյուղի նկատմամբ
6.				ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. ԱՍՏՎԱԾԱԾԻՆ	5-6 դդ.	հս-աե մասում	Հ	Վրկնգ.՝ 19 դ.
6.1.				խաչքար	9-10 դդ.		Հ	եկեղեցու բեմին
6.2.				կոթող	5-7 դդ.		Հ	եկեղեցու աե ճակատին
6.3.				կոթող	7 դ.		Հ	եկեղեցու խորանում
6.4.				կոթող	7 դ.		Հ	եկեղեցու հս պատին
6.5.				կոթող	7 դ.		Հ	եկեղեցու հս պատին
6.6.				գերեզմանոց	19-20 դդ.		S	եկեղեցու շուրջը
7.				ԽԱԶԶԱՐ	13 դ.	գ. մ.	Հ	Թուխ Մանուկ մատուռի բեմին
8				ԽԱԶԶԱՐ	9-10 դդ.	գ. մ.	Հ	Թադևոս Առաքյալ մատուռում
9.				ՀՈՒՇԱՐՁԱՆ՝ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏՈՒՄ ԶՈՀՎԱԾՆԵՐԻՆ	1977 թ.	հվ-ամ մասում	S	

2.78. ՆՈՐԱՇԵՆ ԳՅՈՒՂ (ԱՐԱԳԱԾԻ ՇՐՋ.)

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	19-20 դդ.	աե մասում	S	
2.				ԵԿԵՂԵՑԻ	1882 թ.	ամ մասում	S	
2.1.				գերեզմանոց	19 դ.		S	
3.				ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ	16-17 դդ.	5 կմ հս-աե	S	Մեծ Գողգաթ (եռան գագաթին, Վրկնգ.՝ 1896-ին
4.				ՄԱՏՈՒՌ	14-20 դդ.	4 կմ հս-աե	S	ժայռափոր
5.				ՀՈՒՇԱՐՁԱՆ՝ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏՈՒՄ ԶՈՀՎԱԾՆԵՐԻՆ	1983 թ.	հս-աե մասում	S	գյուղի եզրին

2.79. ՆՈՐ ԱՐԹԻԿ ԳՅՈՒՂ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԱՐՐՈՑ	մթա 2-1 իզմ	2 կմ հս-աե	Հ	«Բերդի դռ» վայրում

2.			ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	19-20 դդ.	իվ-ատ մասում	S	
3.			ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ԳԵՂ ՕԲՎ»	17-18 դդ.	2,1 կմ հս-ամ	S	տեղադրությունը՝ գյուղի մարզադաշտի նկատմամբ
4.			ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 2-1 հզմ	1,5 կմ հս-ամ	S	
5.			ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 2-1 հզմ	1,7 կմ հս-ատ	S	
6.			ԵԿԵՂԵՑԻ	1898 թ.	գ. մ.	S	
7.			ՀՈՒՇԱՐՁԱՆ՝ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏՈՒՄ ԶՈՀՎԱԾՆԵՐԻՆ	1969 թ.	գ. մ.	S	ճարտ.՝ Ա. Աղաբաբյան

2.81. ՇԱՄԻՐԱՍ ԳՅՈՒՂ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԹԱՂԱԹԱՏԵՂԻ ՇԱՄԻՐԱՍ	մթա 2-1 հզմ	իվ-ամ մասում	<	գյուղի եզրին, լեռնային հրվանդանի վրա
	1.1.			միջնաբերդ	մթա 1 հզմ		<	հրվանդանի իվ-ատ եզրին
		1.1.1.		դղյակ	մթա 1 հզմ		<	իվ եզրին
	1.2.			դամբարանադաշտ	մթա 2-1 հզմ	1 կմ հս-ատ	<	մեծ, իշխանական դամբարանաթմբերով
	1.3.			դամբարանադաշտ	մթա 2-1 հզմ	իվ և իվ-ատ մասերում	<	հիմնական դամբարանադաշտ, ձորի իվ կողմում
		1.3.1.		զոհարան	մթա 2-1 հզմ		<	
		1.3.2.		մենհիր	մթա 2-1 հզմ		<	գյուղից 0,5 կմ հս
	1.4.			դամբարանադաշտ «Մեծ կուրգաններ»	մթա 2 հզմ	հս մասում	<	
		1.4.1.		դամբարան «Մեծ կուրգան»	մթա 2 հզմ	կես	<	գյուղի հս եզրին, գյուղ մտնող ճանապարհի աջ կողմում
	1.5.			աշտարակների համալիր	մթա 2 հզմ	1 կմ հս	<	
		1.5.1.		աշտարակ	մթա 2 հզմ	2,5 կմ հս	<	տեղադրությունը՝ քաղաքատեղիի նկատմամբ
		1.5.2.		աշտարակ	մթա 2 հզմ	1 կմ հս	<	Շամիրամ-Արունճ ճանապարհի խաչմերուկից 200 մ հս-ատ
		1.5.3.		աշտարակ	մթա 2 հզմ	1 կմ իվ-ամ	<	տեղադրությունը՝ քաղաքատեղիի նկատմամբ
		1.5.4.		աշտարակ	մթա 2-1 հզմ	0,5 կմ իվ	<	մեզալիթյան պարիսպներից իվ
	1.6.			պարիսպ	մթա 2-1 հզմ	իվ-ատ մասում	<	մեզալիթյան, գլխավոր դամբարանադաշտից իվ, դրան զուգահեռ
	1.7.			ջրամբար	մթա 2 հզմ		<	Շամիրամի 1-ին և 2-րդ պարիսպների հպման տեղում

2.82. ՇԵՆԱԿԱՆ ԳՅՈՒՂ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	17-19 դդ.	գ. մ.	S	գերեզմանոցը պահպանվել է 2 կղզյակներով
2.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	7 դ., 17-20 դդ.	հս մասում	S	պահպանվել է 2 կղզյակով
	2.1.			կոթող	7 դ.		<	կիսով հողի մեջ, կոտրված
	2.2.			կոթող	7 դ.		<	կիսով հողի մեջ, վերին մասը՝ կոտրված
	2.3.			կոթող	7 դ.		<	կիսով հողի մեջ, ստորին մասը՝ կոտրված
3.				ՀՈՒՇԱՐՁԱՆ՝ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏՈՒՄ ԶՈՀՎԱԾՆԵՐԻՆ	1977-1978 թ.	գ. մ.	S	

2.84. ՇՂԱՐՇԻԿ ԳՅՈՒՂ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԱՄՐՈՑ «ՂԱԼԱԶԻ»	մթա 2-1 հզմ	հս-ատ մասում	<	
2.				ՀՈՒՇԱՐՁԱՆ՝ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏՈՒՄ ԶՈՀՎԱԾՆԵՐԻՆ	1985 թ.	գ. մ.	S	քանդ.՝ Ս. Մուրադյան ճարտ.՝ Ա. Խորայեյան

2.85. ՈՍԿԵԹԱՍ ԳՅՈՒՂ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 2-1 հզմ	1 կմ հս-ամ	<	Գառնահովիտ տանող ճանապարհի ձախ կողմում
2.				ՀՈՒՇԱՐՁԱՆ՝ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏՈՒՄ ԶՈՀՎԱԾՆԵՐԻՆ	1984 թ.	իվ-ամ մասում	S	գյուղի եզրին, բարձրունքի վրա
3.				ԿԻՇԱՊԱՔԱՐ	մթա 2-1 հզմ	1 կմ հս-ամ	<	Գառնահովիտ տանող ճանապարհի ձախ կողմում

2.86. ՈՍԿԵՀԱՏ ԳՅՈՒՂ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԱՄՐՈՑ (ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. ՍԱՐԳԻՍ)	17-19 դդ.	ամ մասում	S	կատարել է Նաև եկեղեցու դեր
	1.2.			խաչքար	10-11 դդ.		<	ամրոցի իվ պատի տակ, վերին աջ և ստորին ձախ անկյունները՝ կոտրված
2.				ԱՇՏԱՐԱԿ	մթա 2-1 հզմ	1 կմ հս-ամ	<	
3.				ԱՇՏԱՐԱԿ	մթա 2-1 հզմ	1 կմ հս-ամ	<	
4.				ԱՇՏԱՐԱԿ	մթա 2-1 հզմ	1 կմ հս-	<	

5.			ԲՆԱԿԱՏԵՐԻ	մթա 2 հզմ - 18 դ.	0,5 կմ հս-ամ	Հ	անձավային բնակատեղի է
5.1.			քարայր-կացարան	մթա 2 հզմ		Հ	
5.2.			գյուղատեղի	10-18 դդ.		Տ	ծգվում է բնակատեղիի ամ մասով
6.			ԲՆԱԿԱՏԵՐԻ	մթա 2-1 հզմ	1 կմ հվ-ամ	Հ	«Դռեր» վայրում
6.1.			դամբարանադաշտ	մթա 2-1 հզմ		Հ	պահպանվել է 2 կղզյակով
7.			ԶԱՐԱՅՐ - ԿԱՅԱՐԱՆ «ՃԳՆԱՎՈՐԻ ԱՅՐ»	12-13 դդ.	1 կմ հս-աե	Տ	գյուղի գործող գերեզմանոցի մոտ

2.87. ՈՍԿԵՎԱԶ ԳՅՈՒՐ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԱՄՐՈՑԻ ՀԱՄԱԼԻՐ ԱԽԹԱՄԻՐ	մթա 3 հզմ, 9-19 դդ.	2,5 կմ հվ	Հ	Քասախի երկու ափերին, Շահվերդի գետախառնուրդից հվ
	1.1.			քաղաքատեղի Ախթամիր	մթա 3 հզմ կես, մթա 3-1 դդ., 9-13 դդ.		Հ	Քասախի կիրճի աջ ափին
	1.2.			դամբարանադաշտ	մթա 2-1 հզմ		Հ	
	1.3.			գերեզմանոց	16-17 դդ.		Տ	
	1.4.			քարայր-կացարանների համալիր	մթա 3 հզմ - 15 դ.	2,5 կմ հվ-ամ	Հ	Քասախի կիրճում, գետի ձախ ափին
2.				ԲՆԱԿԵԼԻ ՏՈՒՆ	1901 թ.	Աբովյան փող. 2	Տ	Թումայենց Սարգսի
3.				ԲՆԱԿԵԼԻ ՏՈՒՆ	1900 թ.	Աբովյան փող. 2ա	Տ	Թումայենց Խաչոյի
4.				ԲՆԱԿԵԼԻ ՏՈՒՆ	1900 թ.	Աբովյան փող. 3	Տ	Լևոյի Ասատուրի
5.				ԲՆԱԿԵԼԻ ՏՈՒՆ	1901 թ.	Աբովյան փող. 4	Տ	Թումայենց Չաքարի
6.				ԲՆԱԿԵԼԻ ՏՈՒՆ	1900 թ.	Արայի փող. 1	Տ	Գևորգ Մնացականյանի
7.				ԲՆԱԿԵԼԻ ՏՈՒՆ	1907 թ.	Արարատյան փող. 11	Տ	Հակոբ Գասպարյանի
8.				ԲՆԱԿԵԼԻ ՏՈՒՆ	18 դ.	Հոկտեմբերյան փող.	Տ	Դաստոյի Դավթի
9.				ԲՆԱԿԵԼԻ ՏՈՒՆ	19 դ. վրջ	Հոկտեմբերյան փող. 7	Տ	Սարգսարենց Պարսամի
10.				ԲՆԱԿԵԼԻ ՏՈՒՆ	1911 թ.	Մյասնիկյան փող. 1,2	Տ	Աշեյենց
11.				ԲՆԱԿԵԼԻ ՏՈՒՆ	1906 թ.	Մյասնիկյան փող. 24	Տ	Ալեք Միրզոյանի
12.				ԲՆԱԿԵԼԻ ՏՈՒՆ	1900 թ.	գ. մ.	Տ	Մուղսոնց
13.				ԲՆԱԿԵԼԻ ՏՈՒՆ	1901 թ.	գ. մ.	Տ	Սարգսարենց Արամայիսի
14.				ԲՆԱԿԵԼԻ ՏՈՒՆ	1910 թ.	գ. մ.	Տ	Մուղսոնց Պողոսի
15.				ԲՆԱԿԵԼԻ ՏՈՒՆ	1914 թ.	գ. մ.	Տ	Հովհաննես Դավթյանի
16.				ԲՆԱԿԵԼԻ ՏՈՒՆ	1914 թ.	գ. մ.	Տ	Մինաս Խաչատրյանի
17.				ԲՆԱԿԵԼԻ ՏՈՒՆ	1925 թ.	գ. մ.	Տ	Հարություն Սարգսյանի
18.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	19-20 դդ.	հս մասում	Տ	
19.				ԴՂՅԱԿ	17-18 դդ.	2 կմ հվ	Հ	Ախթամիրի ամրոցից 250 մ հս
20.				ԵԿԵՂԵՑԻ « ԲԱԴԱՆԻ ԺԱՄ»	4-5 դդ.	2 կմ հվ-ամ	Հ	
	20.1.			օժանդակ շինություն	4-5 դդ.		Հ	
	20.2.			հնձան	19 դ.		Տ	
21.				ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. Հովհաննես	7-13 դդ.	գ. մ.	Հ	
22.				ՉՈՀԱՍԵՂԱՆ	մթա 2 հզմ	2 կմ հվ-ամ	Հ	
23.				ԿԱՍՈՒՐԶ	17 դ.	հվ-աե մասում	Տ	Շահվերդ գետի վրա, միաթռիչք
24.				ՀՈՐԵԱՐԲՅՈՒՐ	1962 թ.	գ. մ.	Տ	ճարտ.՝ Գ. Թամանյան
25.				ՀՈՐԵԱՐԲԱՆ՝ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏՈՒՄ ՉՈՀԱՍԵՆԵՐԻՆ	1981-1982 թթ.	գ. մ.	Տ	ճարտ.՝ Գ. Գրիգորյան
26.				ՎԻՇԱՊԱՔԱՐ	մթա 2 հզմ	2 կմ հվ-ամ	Հ	
27.				ԶԱՐԱՅՐ - ԿԱՅԱՐԱՆ	մթա 2 հզմ	1,5 կմ հվ	Հ	Շահվերդ գետի աջ ափին

2.88. ԶԵՆԱՐ ԳՅՈՒՐ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԱՄՐՈՑ «ՀՈՈՈՍԻ ՊԱԼԵՐ»	մթա 2-1 հզմ	2,5 կմ հս-ամ	Հ	
	1.1.			դամբարանադաշտ	մթա 2-1 հզմ	1 կմ հս-ամ	Հ	
2.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	18-20 դդ.	հս-աե մասում	Տ	Ս. Ստեփանոս եկեղեցուց հս
3.				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 2-1 հզմ	0,6 կմ հս-ամ	Հ	«Պապայի պալ» հանդամասում
4.				ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. ՍՏԵՓԱՆՈՍ	5 դ.	գ. մ.	Տ	բացված 2001 թ. պեղումների արդյունքում
	4.1.			կոթող	7 դ.		Հ	
5.				ԿՈԹՈՂ	5-7 դդ.	գ. մ.	Հ	Հովհաննես Դավթյանի տնամերձում

2.89. ՊԱՐՏԻԶԱԿ ԳՅՈՒՐ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 2-1 հզմ	1 կմ հվ	Հ	տարածքը՝ հերկված

2.91. ԶՐԱՄԲԱՐ ԳՅՈՒՐ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ		մթա 8-7 դդ.	1,5 կմ հս	Հ
2.				ԳՅՈՒՐԱՏԵՐԻ ՉՈԿՈՒԼԻ		4-20 դդ.	3-4 կմ հս	Հ
	2.1.			եկեղեցի ս. Պողոս - Պետրոս		4 դ.		Հ
		2.1.1.		գերեզմանոց		4-20 դդ.		Տ
			2.1.1.1	կոթող		10-12 դդ.		Հ

2.2.			Եկեղեցի ս. Վարդան	4-5 դդ.		Հ	
	2.2.1.		ղամբարան	4-5 դդ.		Հ	
		2.2.1.1.	խաչքար	1600 թ.		Հ	
2.3.			մատուռ Թովա Մանուկ	4 դ.		Հ	
	2.3.1.		գերեզմանոց	4-20 դդ.		Տ	
		2.3.1.1.	խաչքար	9 դ.		Հ	
		2.3.1.2.	խաչքար	9-10 դդ.		Հ	
		2.3.1.3.	խաչքար	10-11 դդ.		Հ	
		2.3.1.4.	խաչքար	11-12 դդ.		Հ	
		2.3.1.5.	կոթող	7 դ.		Հ	

2.92. ՌՅԱ-ԹԱՉԱ ԳՅՈՒՐ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԳՅՈՒՐԱՏԵՐԻ	7-16 դդ.	հս մասում	S	տարածքը՝ կառուցապատված
	1.1.			Եկեղեցի ս. Սարգիս	13-14 դդ.		S	կիսավեր
				գերեզմանոց	6-15 դդ., 18-19 դդ.		S	Եկեղեցու հվ կողմում
	1.2.							
		1.2.1.		կոթող	6 դ.		Հ	գերեզմանոցի հվ-ատ մասում
		1.2.2.		տապանաքար	18-19 դդ.			ծիակերպ
		1.2.3.		տապանաքար	18-19 դդ.			ծիակերպ
		1.2.4.		տապանաքար	18-19 դդ.			ծիակերպ
2.				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴՆՑ	մթա 2-1 հզմ	հս-ատ և ամ մասերում	Հ	

2.93. ՍԱՐՄՈՍԱՎԱՆ ԳՅՈՒՐ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԳՅՈՒՐԱՏԵՐԻ «ՀԱՄԱՄԼՈՒ»	7 դ., 17-20 դդ.	3 կմ հս-ատ	S	
	1.1.			Եկեղեցի	7 դ.		Հ	
	1.2.			գերեզմանոց	7-13 դդ.		S	գյուղատեղիի հս-ատ եզրին
		1.2.1.		խաչքար	9-10 դդ.		Հ	գերեզմանոցի ատ եզրին, կիսով թաղված հողի մեջ, եզրերը՝ կտրված
		1.2.2.		խաչքար	9-10 դդ.		Հ	գերեզմանոցի ատ եզրին, երկթեք ավարտով
2.				ԵՎԵՂԵՑԻ Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՎՈՐԶԻ ՄՆԱԴԱՆՑ՝ («ԿԱԹՆՈՎ ՄԱՐՅՈՒՐ» (ՍԱՐՄՈՍԱՎԱՆԵԻ ՄՆԱԴԱՆՑ)	13-14 դդ.	հվ-ատ մասում	S	Քասախի կիճում, գտի աջ բարձրադիր ժայռազանգվածին, Սաղմոսավանքից 500 մ հվ-ամ
	2.1.			խաչքար	13-14 դդ.		Հ	ազուցված ատ պատին, արտաքուստ
3.				ԿԱՄՈՒՋ	13 դ.	2 կմ հս-ատ	Հ	Սաղմոսավանքից 1 կմ հս-ատ, ամ խելը վերականգնված գյուղացիների կողմից
4.				ՎԱՆԱՎԱՆ ՀԱՄԱԼԻՐ ՍԱՐՄՈՍԱՎԱՆԵ	13-18 դդ.	հս-ատ մասում	Հ	գյուղի եզրին
	4.1.			Եկեղեցի Ս. Աստվածածին	1225 թ.		Հ	պատվիրատու՝ Վաչե և Զուրդ իշխաններ
		4.1.1.		խաչքար	12-13 դդ.		Հ	ազուցված ամ պատին, արտաքուստ, կամարածև խորշում տեղադրված 2 խաչքարերից աջակողմյանն է
		4.1.2.		խաչքար Բանուշահի	12-13 դդ.		Հ	ազուցված ամ պատին, արտաքուստ
		4.1.3.		խաչքար	12-13 դդ.		Հ	ազուցված կամարածև խորշում, ամ պատին, արտաքուստ
		4.1.4.		խաչքար	12-13 դդ.		Հ	ազուցված ամ պատին, արտաքուստ, արձանագիր, ամենավերին ազուցված խաչքարն է
		4.1.5.		խաչքար	12-13 դդ.		Հ	ազուցված ամ պատին, արտաքուստ, արձանագիր, 5 խաչքարերից ձախից 5-րդն է
		4.1.6.		խաչքար	12-13 դդ.		Հ	ազուցված ամ պատին, արտաքուստ, 5 խաչքարերից ձախից 4-րդն է
		4.1.7.		խաչքար	12-13 դդ.		Հ	ազուցված ամ պատին, արտաքուստ, արձանագիր, 5 խաչքարերից ձախից 3-րդն է
		4.1.8.		խաչքար	12-13 դդ.		Հ	ազուցված ամ պատին, արտաքուստ, 5 խաչքարերից ձախից 2-րդն է
		4.1.9.		խաչքար	12-13 դդ.		Հ	ազուցված ամ պատին, աջից 2-րդն է
		4.1.10.		խաչքար	12-13 դդ.		Հ	ազուցված ամ պատին, աջից 1-ինն է, արձանագիր
		4.1.11.		խաչքար Խաթունի	1218 թ.		Հ	Բեկոր, Եկեղեցու դիմաց
		4.1.12.		խաչքար	1669 թ.		Հ	ազուցված՝ ներքուստ, կազմող՝ Նիկողայոս
4.2.				գավիթ	1215-1235 թ.թ.		Հ	պատվիրատու՝ Վաչե իշխան
		4.2.1.		խաչքար	11-12 դդ.		Հ	գավթի ներսում
		4.2.2.		խաչքար	12-13 դդ.		Հ	հենած գավթի ամ պատին, երկատված
		4.2.3.		խաչքար	13 դ.		Հ	գավթի ներսում, բարձր եռաստիճան պատվանդանին
		4.2.4.		խաչքար	13 դ.		Հ	ազուցված գավթի ծածկին, արձանագիր
4.3.				Եկեղեցի Ս. Սիոն	1215 թ.		Հ	պատվիրատու՝ Վաչե իշխան
		4.3.1.		խաչքար Մխիթարի	12-13 դդ.		Հ	ազուցված ամ պատին, արտաքուստ, մուտքից աջ
		4.3.2.		խաչքար	13 դ.		Հ	կից հս ճակատին, արտաքուստ,

						կանգնեցված բարձր պատվանդանին
	4.3.3.	խաչքար Թադեոս քահանայի	1309 թ.		Հ	կից հս ճակատին, արտաքուստ, որմնափակ
	4.4.	գրապահոց	1225 թ.		Հ	պատվիրատու՝ Քուրդ իշխան և խորիշահ տիկին
	4.4.1.	խաչքար	13 դ.		Հ	ագուցված մուտքից վեր՝ եղծված արձանագրությամբ
	4.5.	միաբանության շենք	17-18 դդ.		Հ	ավերված
	4.6.	գերեզմանոց	13-15 դդ.		Հ	պահպանվել է 2 կղզյակով, 1-ին հատվածը կից է Սաղմոսավանքի պարսպին, 2-րդը՝ համալիրից 200 մ հս
	4.6.1.	խաչքար Դանիել քահանայի	1255 թ.		Հ	որմնափակ
	4.6.2.	խաչքար	1278 թ.		Հ	կանգնեցված երկաստիճան բարձր պատվանդանին
	4.6.3.	խաչքար	13 դ.		Հ	տեղահանված, ստորին մասը՝ կոտրված
	4.6.4.	խաչքար	13 դ.		Հ	գերեզմանոցի կնտ.-ում, տեղահանված, կիսով թաղված հողի մեջ
	4.6.5.	խաչքար	13 դ.		Հ	երկատված
	4.6.6.	խաչքար	13-14 դդ.		Հ	որմնափակ, խաչքարը ծածկող որմնի վերնամասն՝ անավարտ
	4.6.7.	խաչքար	13-14 դդ.		Հ	որմնափակ, խաչքարը ծածկող որմնի վերնամասը՝ վնասված
	4.6.8.	խաչքար	13-14 դդ.		Հ	բարձր պատվանդանին կանգնեցված զույգ խաչքարերից աջակողմյանն է
	4.6.9.	խաչքար	13-14 դդ.		Հ	բարձր պատվանդանին կանգնեցված զույգ խաչքարերից ձախակողմյանն է
	4.6.10.	խաչքար Հակոբ րաբունապետի	1421 թ.		Հ	գերեզմանոցի պարսպին կից պահպանված հատվածում
	4.6.11.	խաչքար	15 դ.		Հ	կիսով թաղված հողի մեջ
	4.6.12.	խաչքար	15 դ.		Հ	կիսով թաղված հողի մեջ
	4.6.13.	խաչքար	17-18 դդ.		Հ	ընկած

2.95. ՍԱՍՈՒՆԻԿ ԳՅՈՒՐ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ՍՄՐՈՑ «ՍԱՍՈՒՆԻԿԻ ԴԱՇՏ»	մթա 2 հզմ	3 կմ հվ-աե	Հ	
1.1.				դամբարանադաշտ	մթա 2 հզմ		Հ	
2.				ԴԱՍԲԱՐԱՆԱԴՇՏ	մթա 2-1 հզմ	3 կմ հվ-աե	Հ	Աշտարակ-Էջմիածին ճանապարհի երկու կողմերում

2.96. ՍԱՐԱՆԱՆՋ ԳՅՈՒՐ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	19-20 դդ.	հս-աե մասում	Տ	
1.1.				մատուռ Թովս Մանուկ	19 դ.		Տ	
2.				ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. Աստվածածին	19 դ.	հս-աե մասում	Տ	գյուղի եզրին, վրնրգ.՝ 1935 թ., 1958 թ., կիսավեր

2.99. ՍՈՒՄԵՐ ԳՅՈՒՐ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԲՆԱԿԱՏԵՐԻ	մթա 2-1 հզմ	2 կմ հվ	Հ	բլրի վրա
1.1.				դամբարանադաշտ	մթա 2-1 հզմ		Հ	
2.				ԳՅՈՒՂԱՏԵՐԻ	17-18 դդ.	հս մասում	Տ	տարածքը՝ կառուցապատված
3.				ԳՅՈՒՂԱՏԵՐԻ	17-18 դդ.	2,5 կմ հվ-աե	Տ	Թալին-Սուսեր ճանապարհից ձախ
4.				ԽԱՉՔԱՐ	1990 թ.	գ. մ.	Հ	
5.				ՀՈՒՇԱՐՁԱՆ՝ ԱՆԴՐԱՆԻԿ ԶՈՐԱԿԱՐԻ	1991 թ.	գ. մ.	Տ	քանդ.՝ Ս. Սահակյան
6.				ՀՈՒՇԱՐՁԱՆ՝ ԵՐԿՐՈՐԻ ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏՈՒՄ ԶՈՀԱՍԾԵՐԻՆ	1965 թ.	գ. մ.	Տ	ճարտ.՝ Ա. Արսենյան

2.100. ՎԱՐԴԱՔԼՈՒՐ ԳՅՈՒՐ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԴԱՍԲԱՐԱՆԱԴՇՏ	մթա 2-1 հզմ	2,4 կմ հս-ամ	Հ	
2.				ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. ԴԱՆԻԵԼ	1911 թ.	հս մասում	Տ	գյուղի եզրին
2.1.				գերեզմանոց	19-20 դդ.		Տ	եկեղեցու շուրջը
3.				ՀՈՒՇԱՐՁԱՆ՝ ԵՐԿՐՈՐԻ ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏՈՒՄ ԶՈՀԱՍԾԵՐԻՆ	1972 թ.	գ. մ.	Տ	

2.101. ՎԱՐԵՆԻՍ ԳՅՈՒՐ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ՍՄՐՈՑ	12-13 դդ.	հվ-ամ մասում	Հ	«Յոթվերք» աղբյուրների դիմաց
2.				ՍՄՐՈՑ «ԲԵՐԴՇԵՆ»	մթա 2-1 հզմ, մջնդ	2 կմ հվ-աե	Հ	Քասախի աջ ափին
2.1.				դամբարանադաշտ	մթա 2-1 հզմ		Հ	ամրոցից 500 մ հս-ամ
2.2.				գյուղատեղի	6 դ. - ուշ մջնդ		Տ	գրադեցումով է ամրոցի մի հատվածը և շարունակվում նրանից հս
2.2.1.				եկեղեցի	6-7 դդ.		Հ	գյուղատեղիի աե մասում, կիսավեր
2.2.2.				գերեզմանոց	13-17 դդ.		Տ	գյուղատեղիի հվ մասում
3.				ԲՆԱԿԱՏԵՐԻ «ԲԼԻՒ ԳԼՈՒԽ»	մթա 3-1 հզմ, մջնդ	1,5 կմ հվ-աե	Տ	տեղացիներն անվանում են «Մելոյի բերդ»

3.1.		դամբարանադաշտ	մթա 3-1 հզմ		S	բնակատեղիի ամ մասում, Վարդենիս-Ապարան խճուղու երկու կողմերում
4.		ԲՆԱԿԱՏԵՂԻ	մթա 2-1 հզմ, մջնդ	հս-ամ մասում	S	գյուղի եզրին, 17-20 դդ. գերեզմանոցից հս, տեղացիներն անվանում են «Չրնքի քռա»
5.		ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	17-20 դդ.	հս-ամ մասում	S	Ս. Աստվածածին եկեղեցուց 160 մ հս-ամ
5.1.		խաչքար	14-15 դդ.		<	գերեզմանոցի աե մասում, ընկած գետնին
6.		ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	18-20 դդ.	հս մասում	S	բարձրունքի վրա
7.		ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. ԱՍՏՎԱԾԱԾԻՆ	17 դ.	գ. մ.	S	
7.1.		գերեզմանոց	17 դ.		S	եկեղեցու շուրջը՝ ավերված
8.		ՀՈՒՇԱՐՁԱՆ՝ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏՈՒՄ ՉՈՀՎԱԾՆԵՐԻՆ	1974 թ.	գ. մ.	S	
9.		ՄԱՏՈՒՌ «ՅՈԹ ՎԵՐՔ»	12-13 դդ.	հվ-ամ մասում	S	գյուղի եզրին, բարձրունքի վրա, վրկնգ.՝ 1974 թ. գյուղաբնակ Ռուբեն Քուչակի կողմից

2.102. ՎԱՐԴԵՆՈՒՏ ԳՅՈՒՂ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԱՄՐՈՑ	11-14 դդ.	հվ-ամ մասում	S	
2.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	13-20 դդ.	հվ-ամ մասում	S	
3.				ԵԿԵՂԵՑԻ	19 դ.	գ. մ.	S	
4.				ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. ԱՍՏՎԱԾԱԾԻՆ	17 դ.	հվ մասում	S	գյուղի եզրին, վրկնգ.՝ 1907 թ.
4.1.				գերեզմանոց	17-20 դդ.		S	
5.				ՀՈՒՇԱՐՁԱՆ՝ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏՈՒՄ ՉՈՀՎԱԾՆԵՐԻՆ	1970 թ.	գ. մ.	S	
6.				ՄԱՏՈՒՌ ԹՈՒՆ ՄԱՆՈՒԿ	13 դ.	գ. մ.	S	վրկնգ.՝ 20 դ. վրջ.
6.2.				խաչքար	10 դ.		<	մատուռի ներսում
6.3.				խաչքար	11-12 դդ.		<	մատուռի աե պատի տակ, ներսում
6.4.				խաչքար	12-13 դդ.		<	մատուռի աե պատի տակ, ներսում
6.5.				խաչքար	12-13 դդ.		<	մատուռի մուտքի ծախ կողմում, դրսում, վերնամասը չի պահպանվել
6.6.				խաչքար	12-13 դդ.		<	մատուռի ներսում

2.103. ՎԵՐԻՆ ԲԱԶՄԱԲԵՐԴ ԳՅՈՒՂ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԱՄՐՈՑ	մթա 2-1 հզմ	հվ-ամ մասում	<	տարածքում գյուղի գործող գերեզմանոցն է
2.				ԽԱՉՔԱՐ	1217 թ.	հվ-ամ մասում	<	գործող գերեզմանոցի տարածքում, ամրացված պատվանդանին, կազմող՝ խաչոտ վարդապետ
3.				ՄԱՏՈՒՌ Ս. ԱՍԵՆԱՓՐԿԻՉ	12-17 դդ.	հվ մասում	S	ժայռափոր
3.1.				խաչքար	11-12 դդ.		S	մատուռի մոտ

2.104. ՎԵՐԻՆ ՍԱՍՈՒՆԱՇԵՆ ԳՅՈՒՂ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԱՄՐՈՑ	մթա 2-1 հզմ	3,5 կմ հվ- ամ	<	
	1.1.			դամբարանադաշտ	մթա 2-1 հզմ		<	
2.				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ	2-5 դդ.	3,5 կմ հվ	S	Երևան-Գյումրի ճանապարհի ծախ կողմում
3.				ՀՈՒՇԱՐՁԱՆ՝ ԱՆՐԱՆԻԿ ՉՈՐԱՎԱՐԻ	1979 թ.	գ. մ.	S	
4.				ՀՈՒՇԱՐՁԱՆ՝ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏՈՒՄ ՉՈՀՎԱԾՆԵՐԻՆ	1978 թ.	գ. մ.	S	
5.				ՎԻՇԱՊԱՔԱՐ	մթա 2 հզմ	գ. մ.	<	

2.105. ՎԵՐԻՆ ՍԱՍՈՒՆԻԿ* ԳՅՈՒՂ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԱՇՏԱՐԱԿ	մթա 2-1 հզմ	1 կմ հվ-ամ	<	«Ճլճան աղբյուր» ձորը տանող ճանապարհի աջ կողմում, ժայռոտ հրվանդանի վրա
2.				ԱՇՏԱՐԱԿ	մթա 2-1 հզմ	2,5 կմ հվ-աե	<	«Կաքավի ձոր» վայրում
3.				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ	մջնդ	3 կմ հվ-աե	S	«Շամիրամի դաշտ» վայրում
4.				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ	մջնդ	2,4 կմ հվ-աե	S	«Դիտվան» վայրում
5.				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ	ուշ մջնդ	2,6 կմ հվ-աե	S	«Կիրակոսի հող» վայրում
6.				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ ՍԱՍՈՒՆԻԿ	7-19 դդ.	1 կմ ամ	<	Ավան-Լեռնարոտ ճամփաբաժանի մոտ, զբաղեցնում է երկու բլրաշարքեր և դրանց միջև ընկած տարածքը
	6.1.			եկեղեցի	7 դ.		<	ըված Սասունիկ գյուղի աե կողմում, բարձրունքի վրա
		6.1.1		գերեզմանոց	7-20 դդ.		S	

		6.1.1.1	խաչքար	1552 թ.		Հ	Եկեղեցուց 100 մ հս-ամ, բեկոր
		6.1.1.2	խաչքար	1694 թ.		Հ	Եկեղեցուց 100 մ հս-ամ, ստորին մասը չի պահպանվել
	6.2.		կոթող	5-6 դդ.		Հ	գյուղատեղիի հվ եզրին, վերնամասը՝ կոտրված, տեղահանված
	6.3.		կոթող	5-6 դդ.		Հ	վերնամասը չի պահպանվել, գյուղատեղիի հս-ամ մասում, տեղացիները օգտագործում են որպես սրբացված քար
7.			ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 2-1 հզմ	2 կմ հս-ամ		«Արփա Զխուր» վայրում
8.			ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 2-1 հզմ	1 կմ հս		«Թալիշի առվի» վերևում
9.			ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 2-1 հզմ	3 կմ հս		«Գազով արտեր» վայրում
10.			ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 2-1 հզմ	1,5 կմ հս-ամ		
11.			ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 2-1 հզմ			Սասունիկ - Լեռնարոտ ճանապարհին
12.			ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 1 հզմ	1,9 կմ հվ-աե		«Շողոմագյան» վայրում
13.			ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 1 հզմ	1 կմ հվ-ամ		դեպի «Ճլճան աղբյուր» տանող դաշտում
14.			ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 1 հզմ	2,2 կմ հվ-աե		«Կաքավի ծոր» վայրում
15.			ԵԿԵՂԵՑԻ	12-13 դդ.	1 կմ ամ	Տ	Անդրանիկ Գալոյանի տնամերձի մոտ՝ ավերված
16.			ՏԱՊԱՆԱԶԱՐ ՎԱՐԴԱՆԻ	14-15 դդ.	1 կմ ամ	Հ	Հռիփսիկ Գևորգյանի տնամերձի մոտ

***Գյուղի հուշարձանների տեղը և դիրքը նշված է նախկին Սասունիկ լճված գյուղի նկատմամբ:**

2.106. ՏԵՂԵՐ ԳՅՈՒՂ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԳԵՐԵՉՄԱՆՈՑ	14-17 դդ.	հվ-ամ մասում	Տ	Տեղերի վանքից 150 մ հվ-ամ
	1.1.			խաչքար	13 դ.		Հ	թեքությամբ խրված հողի մեջ
2.				ՄԱՏՈՒՈՒ Ս. ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ	13 դ., 17 դ.	հվ-ամ մասում	Տ	գյուղի եզրին, վրկնգ.՝ 17 դ., կիսավեր
	2.1.			խաչքար	11 դ.		Հ	մատուռի մոտ, եզրերը՝ ջարդոտված
	2.2.			խաչքար	13 դ.		Հ	կանգնեցված՝ արձանագիր պատվանդանին
3.				ՎԱՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼԻՐ ՏԵՂԵՐԻ	13-15 դդ.	գ. մ.	Հ	Վրկնգ.՝ 1950-1952թ թ., 1975 թ.
	3.1.			Եկեղեցի Ս. Աստվածածին	1221 թ.		Հ	
		3.1.1.		խաչքար Սուփանեսի	13 դ.		Հ	ազուցված ամ ճակատին
		3.1.2.		խաչքար	13 դ.		Հ	ազուցված ամ ճակատին, արձանագիր
		3.1.3.		խաչքար	13 դ.		Հ	ազուցված ամ ճակատին, արձանագիր
	3.2.			գավիթ	1221-1232 թ թ.		Հ	
		3.2.1.		խաչքար	13 դ.		Հ	բեկոր, արձանագիր, Ս. Աստվածածին եկեղեցու մուտքից ձախ
		3.2.2.		խաչքար	1567 թ.		Հ	հենած գավթի աե պատին
		3.2.3.		տապանաքար	1299 թ.		Հ	հենած Ս. Աստվածածին եկեղեցու ամ պատին
		3.2.4.		տապանաքար	13 դ.		Հ	կնտ.-ում, արձանագիր
		3.2.5.		տապանաքար	13 դ.		Հ	գավթի հս-ամ անկյունում
		3.2.6.		տապանաքար	13 դ.		Հ	կնտ.-ում, ստորին աջ անկյունը՝ կոտրված, արձանագիր
		3.2.7.		տապանաքար Երեմիա վարդապետի	1 3 դ.		Հ	Ս. Աստվածածին եկեղեցու մուտքից աջ, աջ անկյունը՝ կոտրված
		3.2.8.		տապանաքար Սարգիս վարդապետի	13 դ.		Հ	գավթի մուտքի դիմաց
3.3.				պարիսպ	1468 թ.		Հ	Վրկնգ.՝ 1980-ական թթ.

2.107. ՑԱՄԱՔԱՍԱՐ ԳՅՈՒՂ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԳՅՈՒՂԱՏԵՐԻ	17-18 դդ.	1 կմ հվ-աե	Տ	բլրի վրա, Թալին- Ցամաքասար մայրուղուց աջ
2.				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 2-1 հզմ	հս և ամ մասերում	Հ	
3.				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 2-1 հզմ	1 կմ հվ-աե	Հ	Ցամաքասար-Հացաշեն ճանապարհի աջ կողմում
4.				ՀՈՒԵԱՐՁԱՆ՝ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏՈՒՄ ԶՈՀՎԱԾՆԵՐԻՆ	1967 թ.	գ. մ.	Տ	

2.108. ՈՒՇԻ ԳՅՈՒՂ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԱՄՐՈՑ ՈՒՇԻ	մթա 3-1 հզմ, 10-18 դդ.	1,5 կմ ամ	Հ	
	1.1.			Եկեղեցի	12-13 դդ.		Հ	ամրոցի հս-աե մասում
	1.2.			գյուղատեղի Ուշի	10-18 դդ.		Տ	
	1.3.			վանական համալիր Ս.	5-7 դդ.		Հ	Վրկնգ.՝ 1203 թ.

			Սարգիս			
	1.3.1.		Եկեղեցի	13 դ. 1-ին քառ.		<
	1.3.2.		գավիթ	13 դ.		<
	1.3.2.1.		խաչքար	13 դ.		< ան պատին , ներքուստ, արձանագիր
	1.3.2.2.		խաչքար պարոն Վաչեի	13 դ.		< ան պատին , ներքուստ, արձանագիր, կազմող՝ Զուքիկ
	1.3.2.3.		խաչքար	13 դ.		< ամ պատին , ներքուստ, զույգ խաչքարեր են
	1.3.3.		հյուրատան շենք	1654-1661 թ թ.		<
	1.3.4.		զանգակատուն	14 դ. սկզբ		S կից կամարակապ սրահով
	1.3.4.		օժանդակ շինություններ	14 դ.		S վանախցեր, սեղանատուն և այլն
	10.3.5.		պարիսպ	17 դ.		S աշտարակներով
	1.3.5.1.		խաչքար	9-10 դդ.		< ան պարսպի շարվածքում, վերին աջ եզրը կոտրված
2.			ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ	ուշ մջնդ	7 կմ հս-ամ	S Շահվերդ գետի ձախ ափին
3.			ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ	19-20 դդ.	հս-ամ մասում	S «Թափա» վայրում
4.			ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ԱԽԱՆԴԱԿ»	ուշ մջնդ	3,5 կմ հս-ամ	S Շահվերդ գետի ձախ ափին
5.			ԴԱՄԲԱՐԱՆԱՐԱՇՏ	մթա 2-1 հզմ	3,5 կմ հս-ամ	<
6.			ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. Աստվածածին	13 դ., 18-19 դդ.	հվ-ամ մասում	S
6.1.			պարիսպ	18-19 դդ.		<
7.			ԽԱՉՔԱՐ	13 դ.	գ. մ.	< Նորայր Սարոյանի տնամերձում
8.			ԿՈԹՈՂ	7 դ.	գ. մ.	< զործող գերեզմանոցի տարածքում

2.109. ՈՒՋԱՆ ԳՅՈՒՂ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԱՄՐՈՑ (ՉՈՐԱԿԱՅԱՆ)	մթա 3-1 հզմ - մթ 15 դ.	2,5 կմ հս	<	«Ձյանբերդ» («Ղոյթոլ») ամրոցից 1 կմ հվ
	1.1.			բնակատեղի	մթա 1 հզմ-մթ 15 դ.		<	ամրոց զորակայանի հս
2.				ԱՄՐՈՑ «ԲԱՌՈԺ»	9-13 դդ.	հս մասում	S	
3.				ԱՄՐՈՑ «ԲՔՈՅԻ ԳԵՂ»	մթա 1 հզմ, 10-20 դդ.	1 կմ հս	<	համանուն գյուղատեղիի ան կողմում
	3.1.			դամբարանադաշտ	մթա 2-1 հզմ		<	համանուն գյուղատեղիի հս և ան կողմերում
	3.2.			գյուղատեղի «Բքոյի գեղ»	10-20 դդ.		S	
		3.2.1.		Եկեղեցի	10-12 դդ.		S	գյուղատեղիի ան մասում
		3.2.2.		Եկեղեցի	17-18 դդ.		S	կից Է վաղ շրջանի եկեղեցուն հս-ից
		3.2.3.		գերեզմանոց	12-16 դդ.		S	Եկեղեցիներից ան և ամ
		3.2.3.1.		կոթող	5-7 դդ.		<	եզրերը՝ կոտրված
4.				ԱՄՐՈՑ «ՄՈՏԿԱՆ ԲԵՂԻ»	մթա 3 հզմ-մթ 15 դ.	0,5 կմ հս-ան	<	տեղացիներն անվանում են Նաև Սմբատաբերդ
	4.1.			դամբարանադաշտ	մթա 2-1 հզմ		<	ամրոցի հս և հս-ան կողմերում
5.				ԱՇՏԱՐԱԿ	մթա 2 հզմ	1 կմ հս	<	«Բքոյի գեղ» ամրոցից 300 մ ամ, հրաբխային կոնաձև ժայռի գագաթին
6.				ԱՇՏԱՐԱԿ	մթա 2 հզմ	0,7 կմ հս-ան	<	«Մոտկան բերդ» ամրոցից 200 մ ան, հանդիպակաց բարձր կոնաձև ժայռին
7.				ԱՇՏԱՐԱԿ	մթա 2 հզմ	1,5 կմ հս	<	«Բքոյի գեղ» ամրոցից 800 մ ան
8.				ԴՂՅԱԿ	9-13 դդ.	հս մասում	S	«Աղամի բաղեր» հանդամասում, «Չոփկ» կոչվող վայրում, «Մոտկան բերդ» ամրոցի ստորոտում
9.				ՀՈՒՇԱՐՁԱՆ՝ ՉՈՐԱԿԱՐ ԱՆԴՐԱՆԻԿԻ	1967 թ.	գ. մ.	S	քանդ.՝ Մ. Ավետիսյան
10.				ՀՈՒՇԱՐՁԱՆ՝ ՀԱՅ ՀԱՅՐՈՒԿԱՆԵՐԻՆ	1989 թ.	գ. մ.	S	քանդ.՝ Յու. Մինասյան
11.				ՄԱՏՈՒՌ	10-19 դդ.	գ. մ.	S	գյուղի «Վերին թաղ»-ում
12.				ՄԱՏՈՒՌ	16-17 դդ.	0,5 կմ ամ	S	զործող գերեզմանոցի հվ-ամ բարձրունքին
	12.1.			կոթող	5-7 դդ.		<	
13.				ԹԱՐԱՅՐ-ԿԱՑԱՐԱՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱԼԻՐ	13-18 դդ.	1,5-3 կմ հս	S	«Բքոյի գեղ» տանող ծորում, կան 12 քարայր-կացարաններ
	13.1.			քարայր-կացարան «Ղազարի»	13-18 դդ.		S	
	13.2.			քարայր-կացարան «Յոթ դռանի»	13-18 դդ.		S	

2.110. ՓԱՐՊԻ ԳՅՈՒՂ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱՐԱՇՏ	մթա 2-1 հզմ	1,5 կմ հվ-ան	<	ճանապարհից ձախ, Ս. Արդար Դավիթ մատուռի շրջակայքում
2.				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱՐԱՇՏ «ՎԵՐԻՆ ՆԱԿԵՐ»	մթա 2-1 հզմ	12 կմ հվ	<	
3.				ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒԻՍԱՎՈՐԻՉ	13 դ.	հվ-ան մասում	<	
	3.1.			գերեզմանոց	13-19 դդ.		S	Եկեղեցու շուրջը
		3.1.1.		խաչքար	12-13 դդ.		<	Եկեղեցուց հս-ան, պահպանվել է վերին կեսը
		3.1.2.		խաչքար	13 դ.		<	տեղահանված, կոտրված 2 մասի, վերին կեսը՝ եկեղեցուց 10 մ հվ-ամ, ստորինը՝ հենած եկեղեցու հվ պատին
		3.1.3.		խաչքար	13 դ.		<	Եկեղեցուց ամ, վերին մասը չի պահպանվել, ընկած իր պատվանդանի մոտ

		3.1.4.	խաչքար	13 դ.		<	ստորին ծախ անկյունը՝ կոտրված, ընկած՝ իր պատվանդանի մոտ
		3.1.5.	խաչքար	13 դ.		<	հենած եկեղեցու հվ պատին, պահպանվել է միայն վերին 1/3 մասը
		3.1.6.	խաչքար	13-14 դդ.		<	տեղափոխված եկեղեցու ներս, պատվանդանին, արձանագիր, ներկված սև ներկով
		3.1.7.	խաչքար թանաթի	1468 թ.		<	եկեղեցու հվ-ամ կողմում
		3.1.8.	խաչքար	16 դ.		<	եկեղեցու ամ կողմում, արձանագիր
		3.1.9.	խաչքար Մելիքի	16 դ.		<	եկեղեցու ամ կողմում
		3.1.10.	խաչքար Արփիկի	16 դ.		<	եկեղեցու ամ կողմում
		3.1.11.	խաչքար	16 դ.		<	եկեղեցու հս կողմում
4.			ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. ԳԵՎՈՐԳ	19 դ.	գ. մ.	S	
	4.1.		խաչքար	13 դ.		<	հս պատի շարվածքում, ներքուստ
	4.2.		խաչքար	13 դ.		<	եկեղեցուց աե, պարսպապատի շարվածքում՝ երկատված
	4.3.		խաչքար	15-16 դդ.		<	ագուցված՝ խորանում
	4.4.		խաչքար	15-16 դդ.		<	ագուցված՝ խորանում
5.			ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. ԹԱՐԳՄԱՆՉԱՑ	7 դ., 10-13 դդ.	հվ-աե մասում	<	
	5.1.		խաչքար	10 դ.		<	եկեղեցու մուտքից ծախ, երկատված
	5.2.		խաչքար	11-12 դդ.		<	հենած բեմին, ծախ եզրը՝ կոտրված
	5.3.		խաչքար	13-14 դդ.		<	եկեղեցու հվ մուտքից աջ
	5.4.		խաչքար	15-16 դդ.		<	եկեղեցու ամ կողմում, կենտրոնից՝ կոտրված, քիվը չի պահպանվել
	5.5.		խաչքար	17-18 դդ.		<	եկեղեցու ամ մասում, ընկած՝ գետնին, վերին մասը չի պահպանվել
	5.6.		կոթող	7 դ.		<	եկեղեցու ներսում, նիստերից մեկը՝ կոտրված
	5.7.		գերեզմանոց	10-13 դդ.		S	եկեղեցու հվ-աե կողմում
	5.8.		պարիսպ	7-13 դդ.		S	պահպանվել են հվ և ամ հատվածները
6.			ԵԿԵՂԵՑԻ ԾԻՐԱՆԱՎՈՐ	5 դ.	գ. մ.	<	
	6.1.		կոթող	7 դ.		<	եկեղեցու ներսում
7.			ԽԱՉՔԱՐ	6-7 դդ.	գ. մ.	<	Պետրոս Գրիգորյանի տնամերձում
8.			ԽԱՉՔԱՐ	12 դ..	գ. մ.	<	գյուղի գերեզմանոցի հս մասում
9.			ՄԱՏՈՒՌ Ս. ԱՐԴԱՐ ԴԱՎԻԹ	ուշ մջնդ	1,5 կմ հվ	S	վրկնգ.՝ 1990-ական թթ.
	9.1.		խաչքար	10 դ.		<	
	9.2.		կոթող	7 դ.		<	
10.			ՄԱՏՈՒՌ ԹՈՒԽ ՄԱՆՈՒԿ	10-13 դդ.	1 կմ հվ-աե	S	Ս. Արդար Դավիթ մատուռից 500 մ ամ, դամբարանադաշտի եզրին
	10.1.		խաչքար	12 դ.		<	մատուռի ներսում՝ եզրերը կոտրված
	10.2.		կոթող	5-7 դդ.		<	
	10.3.		կոթող	5-7 դդ.		<	
11.			ՄԱՏՈՒՌ ԹՈՒԽ ՄԱՆՈՒԿ	19 դ.	գ. մ.	S	Ստեփան Բաբայանի տնամերձում, վրկնգ.՝ 1980-ական թթ.
	11.1.		խաչքար	13 դ.		<	մատուռի ներսում, ստորին հատվածը՝ կոտրված

2.111. ԶՈՒՉԱԿ ԳՅՈՒՐ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԱՐԲՅՈՒՐ	1969 թ.	գ. մ.	S	
2.				ԱՄՐՈՑ «ԱՊԱՐԱՆ-2»	մթա 2-1 հզմ	3 կմ աե	<	ջրամբարի ափին, Նախկին Չովունի գյուղի դիմաց
	2.1.			դամբարանադաշտ	մթա 18-14 դդ.		<	
3.				ԱՄՐՈՑ «ԷԼՈՅԻ ԲԵՐԴ»	մթա 3-1 հզմ	0,8 կմ հս-ամ	<	Ապարան-Քուչակ խճուղու աջ կողմում
	3.1.			բնակատեղի	մթա 3 հզմ		<	
	3.2.			դամբարանադաշտ	մթա 3-1 հզմ		<	
4.				ԲՆԱԿԱՏԵՂԻ	մթա 4-3 հզմ	3,5 կմ աե	<	ջրամբարի ափին, բլրակը պատված է արհեստական անտառով, «Ապարան-2» ամրոցից 500 մ հվ
5.				ԲՆԱԿԱՏԵՂԻ	մթա 2-1 հզմ	3,5 կմ հս-աե	<	ջրամբարի ափին
	5.1.			դամբարանադաշտ	մթա 2-1 հզմ		<	
6.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	14-20 դդ.	գ. մ.	S	գյուղի ակումբի շենքի դիմաց
	6.1.			խաչքար	14-15 դդ.		<	կանգնեցված հողի մեջ
	6.2.			խաչքար	15-16 դդ.		<	ստորին մասը՝ կոտրված
7.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	14-20 դդ.	հս-աե մասում	S	գյուղի եզրին, Քուչակ-Եղիպատրուշ ճանապարհից աջ
8.				ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	19-20 դդ.	3 կմ հս-աե	S	Ս. Գևորգ եկդ-ուց 300-500 մ հվ-ամ, Քուչակ-Թթուշուր ճանապարհից աջ, Քասախ գյուղատեղիում, պահպանվել է 3 կղզյակներով
9.				ԳՅՈՒՐԱՏԵՂԻ	10-18	1,5 կմ	S	

				դդ.	ամ		
9.1.			դրյակ	10-18 դդ.		S	
10.			ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. ԱՍՏՎԱԾԱԾԻՆ	1900 թ.	գ. մ.	S	
11.			ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. ԳԵՎՈՐԳ	1891 թ.	3 կմ աե	S	Մպարանի ջրամբարից ամ, բարձրունքի վրա
11.1.			գերեզմանոց	19-20 դդ.		S	
12.			ԽԱՉԶԱՐ	13-14 դդ.	հս մասում	<	գյուղի եզրին, բարձրունքի վրա
13.			ԿԱՍՈՒՐԶ	19 դ.		<	Երևան-Սպիտակ մայրուղու վրա
14.			ՀՈՒՇԱՐՁԱՆ՝ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏՈՒՄ ԶՈՀՎԱԾՆԵՐԻՆ	1982 թ.	հս մասում	S	գյուղի եզրին
15.			ՄԱՏՈՒԻ ԹԱԴԵՎՈՍ ԱՌԱՔՅԱԼ	12-13 դդ.	հս մասում	S	գյուղի եզրին, ավերակ
16.			ՄԱՏՈՒԻ ԹՈՒՆ ՄԱՆՈՒԿ	12-13 դդ.	2 կմ հս-աե	S	Մպարանի ջրամբարից ամ, ժայռոտ բլրի գագաթին
17.			ՄԱՏՈՒԻ «ԼՈՒՍԱՂԲՅՈՒՐ»	17-18 դդ.	հս մասում	S	գյուղի եզրին
17.1.			խաչքար	9-10 դդ.		<	մատուռի մոտ, կանգնեցված քարերի վրա
17.2.			խաչքար	14-15 դդ.		<	ազուցված աե պատին

2.112. ՕՋԱՆԱՎԱՆ ԳՅՈՒՂ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԱՄՐՈՑ «ԱԵՎ ԲԼՈՒՐ»	մթա 2 հզմ	3 կմ հս-աե	<	Արայի դաշտում, բարձրունքի վրա
2.				ԱՄՐՈՑ «ՎԱՍԱԿԱՍՈՒՏ»	մթա 2- 1 հզմ	0,5 կմ հս-աե	<	
	2.1.			դամբարանադաշտ	մթա 2- 1 հզմ		<	ամրոցի հս-ամ մասում
3.				ԲՆԱԿԱՏԵՂԻ «ՍԵՐԿԵՎԻԼԻ ԿԱԼԵՐ»	մթա 1 հզմ - ուշ մջնդ	աե մասում	<	գյուղի եզրին, մոտ 100 մ աե, 3-4 դդ. կոթողից 1,5 կմ հս
4.				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ	10-13 դդ., 16-18 դդ.	4 կմ հս-աե	S	Արայի դաշտի եզրին, Քասախի ծորի ձախ ափի լեռնային իրվանդանի վրա, Սաղմոսավանքից 500 մ հս-աե
	4.1.			եկեղեցի	10-13 դդ.		S	գյուղատեղիի հվ-աե մասում, ավերված
	4.2.			գերեզմանոց	10-13 դդ.		S	գյուղատեղիի աե մասում
		4.2.1.		խաչքար	13 դ.		<	բեկոր, պահպանվել է վերնամասից 2 կտոր
	4.3.			խաչքար	13 դ.		<	Սաղմոսավանքից 200 մ հս-աե, ընկած իր պատվանդանի մոտ
	4.4.			կոթող	7 դ.		<	Սաղմոսավանքից 200 մ հս-աե, ավերակ շինության մեջ, վերնամասը չի պահպանվել
5.				ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ՍԵՐԿԵՎԻԼ»	10-15 դդ.	2 կմ հս	S	
	5.1.			ամրոց	11-13 դդ.		S	գյուղատեղիի հվ-աե եզրին
	5.2.			պարիսպ	մջնդ		S	գյուղատեղիի հս-ամ եզրին
	5.3.			եկեղեցի Ս. Գրիգոր Լուսավորիչ	10-13 դդ., 17-18 դդ.		S	գյուղատեղիի հվ-աե եզրին
		5.3.1.		գավիթ	13 դ.		S	կիսավեր
		5.3.2.		միաբանության շենք	17 դ.		S	խիստ ավերված
		5.3.3.		գերեզմանոց	17-18 դդ.		S	եկեղեցու աե և հվ-ամ մասերում
	5.4.			գերեզմանոց	10-13 դդ.		S	գյուղատեղիի հս-ամ մասում, փոքր բլրի վրա
	5.5.			գերեզմանոց	11-18 դդ.		S	գյուղատեղիի աե եզրին
	5.6.			կամուրջ	10-13 դդ.		S	գյուղատեղիից 200 մ աե, Քասախի կիրճում
	5.7.			ձիթհան «Մուքոյի Ղուկասի»	15-16 դդ.		S	ավերակ ամրոցի մուտքից հս, ավերված, պատվիրատու՝ Հովհաննավանքի վանահայր Խաչատուր Քասախեցի, ձիթհանի քարը պահվում է գյուղաբնակ Մ. Ալեքսանյանի մոտ
	5.8.			ջրանցք «Ապարանի առու»	մթա 1 հզմ		<	գյուղատեղիի ամ մասում, պահպանվել է շուրջ 200 մ երկարությամբ հատված
6.				ԵԿԵՂԵՑԻ «ԱՂՎՈՒԼԾ»	13 դ.	0,5 կմ հս-աե	S	տեղադրությունը՝ Սաղմոսավանքի նկատմամբ՝ ավերված
7.				ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. ԱՍՏՎԱԾԱԾԻՆ («ԿԱՐՄԻՐ ՎԱՆՔԵՐ»)	10-13 դդ.	2 կմ հս	S	ժայռափոր, Քասախի ձախ ափին
	7.1.			քարայր-կացարանների համալիր	10-13 դդ.		S	բաղկացած է 6 կացարաններից
8.				ԵԿԵՂԵՑԻ Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՎՈՐԻՉ ԱՆԱՊԱՏ («ԱՆԱՊԱՏ ՀՐԵՇՏԱԿԱԲԱԿ»)	10-13 դդ.	1 կմ հս	S	Քասախի ծորում, խարխված
	8.1.			միաբանության շենք	ուշ մջնդ		S	կից է եկեղեցուն հս-ից՝ ավերված
	8.2.			քարայր-կացարան «Այծանոց»	10-14 դդ.		S	եկեղեցուց 50 մ ամ
9.				ԽԱՉԶԱՐ ՄԻՆԹԱՐԻ	1534	200 մ	<	քառակող կոթողի մոտ

				թ.	աե		
10.			ՃԱՆԱԴԱՐՇ	18-19 դդ.	աե մասում	Հ	Հովհաննավանքը կապել է Արայի դաշտի հետ
	10.1.		կամուրջ	18-19 դդ.		Հ	Հովհաննավանքի համալիրից 150 մ հս-աե՝ ավերված
11.			Կոթող	3-4 դդ.	150 մ աե	Հ	գյուղի նախկին գոմերի մոտ
12.			ՀՆՁԱՆ	19 դ.	հս մասում	S	Վազգեն Նիկողոսյանի հողամասում, պահպանվել է պատի հատված
13.			ՀՈՒՇԱԿՈԹՈՂ ՄԵԾ ԵՂԵՌՆԻ ԵՎ ՍՈՒՄԳԱՅԻԹԻ ՉՈՀԵՐԻՆ	1988 թ.	հս մասում	S	քանդ.՝ Մ. Մանվելյան
14.			ՀՈՒՇԱՐՁԱՆ՝ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏՈՒՄ ՉՈՀՎԱԾԵՐԻՆ	1986 թ.	հս մասում	S	գյուղի եզրին ճարտ.՝ Է. Գրիգորյան, քանդ.՝ Ա. Մուրադյան
15.			ՁՐԱՄԲԱՐ «ՍԵՐԿԵՎԻԼՈՒ ԾՈՎ»	13-14 դդ.	2,5 կմ հս	S	Արտաշատի տանող հին ճանապարհից աե
16.			ՁՐԱՐԱՑ	19 դ.	հվ-աե մասում	S	Մուրդյի, ավերակ կամրջից 125 մ հս, Քասախի ձորում, գետի աջ ափին
17.			ՎԱՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼԻՐ ՀՈՎՀԱՆՆԱՎԱՆՔ	4-13 դդ.	աե մասում	Հ	Քասախի կիրճի աջ եզրին
	17.1.		Եկեղեցի Ս. Կարապետ (Կաթողիկե)	1216 թ.		Հ	համալիրի հվ-աե մասում, պատվիրատու՝ Վաչե Վաչուտյան
	17.2.		Եկեղեցի Ս. Կարապետ	4 դ.		Հ	միանավ, վրկնգ.՝ 1734 թ.
	17.2.1.		խաչքար	13 դ.		Հ	ազուցված աե պատին՝ 1930-ական թթ., արտաքուստ, լուսամուտի բացվածքից աջ
	17.2.2.		խաչքար	17 դ.		Հ	ազուցված աե պատին՝ 1930-ական թթ., արտաքուստ
	17.3.		Եկեղեցի	13 դ.		Հ	համալիրի հս-ամ անկյունում, հս-ից կից է գավթին, ավերված
	17.4.		գավթի	13 դ.		Հ	կից է Կաթողիկե և Ս. Կարապետ միանավ եկեղեցիներին, պատվիրատու՝ Քուրդ իշխան Վաչուտյան
	17.4.1.		խաչքար	12-13 դդ.		Հ	գավթից 10 մ ամ
	17.4.2.		խաչքար Մըլքի	13 դ.		Հ	գավթի ներսում, երկաստիճան պատվանդանին կանգնեցված զույգ խաչքարերից ծախակողմյանն է
	17.4.3.		խաչքար Մալիքի և Խորիշախի	13 դ.		Հ	կանգնեցված բարձր պատվանդանին, ծախակողմյան վերին և ստորին անկյունները՝ կոտրված
	17.4.4.		խաչքար Սեդայի	13 դ.		Հ	գավթի ներսում, երկաստիճան պատվանդանին կանգնեցված զույգ խաչքարերից աջակողմյանն է
	17.4.5.		խաչքար Ստեփանոսի և Մսին Խորիշախի	1469 թ.		Հ	գավթի ներսում՝ կանգնեցված եռաստիճան բարձր պատվանդանին
	17.4.6.		խաչքար	15-16 դդ.		Հ	հենած գավթի աե պատին, ներքուստ, ստորին մասը չի պահպանվել, արձանագիր
	17.5.		միաբանության շենք	17-18 դդ.		Հ	կից է համալիրի հվ պարսպին
	17.5.1.		խաչքար	13 դ.		Հ	միաբանության շենքի պատի շարվածքում, արձանագիր
	17.6.		դպրոցի շենք	1627 թ.		Հ	գավթից հվ-ամ
	17.7.		տապանատուն	4-12 դդ., 17 դ.		Հ	կից է գավթին՝ հվ-ից
	17.8.		գերեզմանոց	18-19 դդ.		Հ	հս մասում, պարսպից ներս
	17.8.1.		տապանաքար	1711 թ.		S	
	17.8.2.		տապանաքար	1741 թ.		S	
	17.8.3.		տապանաքար	18 դ.		S	
	17.8.4.		տապանաքար	18 դ.		S	
	17.8.5.		տապանաքար	18 դ.		S	
	17.9.		հուշասյուն	6 դ.		Հ	համալիրի հվ-աե մասում, վրկնգ.՝ 1950-ական թթ.
	17.10.		խաչքար	13 դ.		Հ	Կաթողիկե եկեղեցուց 25 մ հվ, քարակույտերի մեջ, վերին աջ անկյունը՝ կոտրված
	17.11.		խաչքար	13 դ.		Հ	Կաթողիկե եկեղեցուց 25 մ հվ
	17.12.		խաչքար	13 դ.		Հ	Կաթողիկե եկեղեցուց 25 մ հվ, պահպանվել է միայն քիվի հատվածը, արձանագիր
	17.14.		պարիսպ	12-13 դդ.		Հ	ավերված
	17.14.1.		խաչքար	13 դ.		Հ	պարսպի ամ պատի շարվածքում, բեկոր, արձանագիր
	17.15.		գերեզմանոց	10-17 դդ.		S	համալիրը շրջափակող պարսպից հս
	17.15.1.		մատուռ	10 դ.		Հ	գերեզմանոցի աե եզրին՝ կիսավեր
	17.15.2.		մատուռ «Գրիգոր Նարեկացի»	19 դ.		S	գերեզմանոցի հվ եզրին, վրկնգ.՝ 1960-ական թթ.
	17.15.3.		խաչքար Խաչիկ Վարդապետի	1171 թ.		Հ	պահպանվել է միայն արձանագիր պատվանդանը
	17.15.4.		խաչքար Երեմիայի և Յոհաննես քահանայի	13 դ.		Հ	որմնափակ, գերեզմանոցի աե մասում՝ կոտրվածքներով
	17.15.5.		խաչքար Խոսրովի	13 դ.		S	գերեզմանոցի կետ.-ում, պահպանվել է միայն արձանագիր պատվանդանը
18.			ՔՐԱՅԻՐ-ԿԱՑԱՐԱՆԵՐԻ ՀԱՄԱԼԻՐ	10-13 դդ.	հվ-աե մասում	S	Հովհաննավանքին հարող տարածքում, կան տասնյակից ավելի կացարաններ

2.113. ՕՇԱԿԱՆ ԳՅՈՒՐ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԱՄՐՈՑ	մթա 2-1 իզմ	2 կմ հվ-ամ	Հ	Քասախ և Շահվերդ գետերի խառնարանի մոտ, Քասախի ծախ ափին
	1.1.			դամբարանադաշտ	մթա 2-1 իզմ		Հ	
2.				ԱՄՐՈՑ	մթա 1 հզմ	2 կմ հս	Հ	
	2.1.			դամբարանադաշտ	մթա 1 հզմ		Հ	ամրոցի ներսում

3.		ԱՄՐՈՑ «ԴԻԴԻ ԿՈՆԴ»	մթա 7-5 դդ. վաղ մջնդ	գ. մ.	<	
	3.1.	դամբարանադաշտ	մթա 2-1 հզվ, 2-3 դդ.		<	«Դիդի կոնդ» բլրի լանջերին և ստորոտին
	3.2.	պալատական համալիր	մթա 7-5 դդ.		<	
4.		ԲՆԱԿԱՏԵՐԻ «ՄԱՆԿԱՆՑ»	7-18 դդ.	0,5 կմ հս-աե	S	
	4.1.	եկեղեցի ս. Սիոն (Մանկանոց)	7 դ.		<	
	4.2.	կոթող Մորիկ կայսեր	7 դ.		<	
5.		ԲՆԱԿԵԼԻ ՏՈՒԼ	1913 թ.	Ամատունի փող. 6	S	
6.		ԲՆԱԿԵԼԻ ՏՈՒԼ	19 դ.	Մեսրոպ Մաշտոց փող., 6-րդ նրբ. 1	S	
7.		ԲՆԱԿԵԼԻ ՏՈՒԼ	1928 թ.	Մեսրոպ Մաշտոց փող., 6-րդ նրբ. 3	S	
8.		ԲՆԱԿԵԼԻ ՏՈՒԼ	1926թ	Մեսրոպ Մաշտոց փող., 84	S	Հովակիմ մատույանի
9.		ԲՆԱԿԵԼԻ ՏՈՒԼ	1900 թ.	Մեսրոպ Մաշտոց փող., 86	S	Հովակիմ մատույանի
10.		ԲՆԱԿԵԼԻ ՏՈՒԼ	1914 թ.	Մեսրոպ Մաշտոց փող., 135-137	S	Եղիազար Հարությունյանի
11.		ԲՆԱԿԵԼԻ ՏՈՒԼ	1931 թ.	Մեսրոպ Մաշտոց փող., 170	S	Գևորգ Ներսիսյանի
12.		ԲՆԱԿԵԼԻ ՏՈՒԼ	19 դ. վրջ.	Մեսրոպ Մաշտոց փող., 176	S	Հարություն Ներսիսյանի
13.		ԲՆԱԿԵԼԻ ՏՈՒԼ	1921 թ.	Մեսրոպ Մաշտոց փող., 178	S	Գրիգոր Ներսիսյանի
14.		ԲՆԱԿԵԼԻ ՏՈՒԼ	1920 թ.	Մեսրոպ Մաշտոց փող., 219	S	Թումայենց Նիկոլի
15.		ԲՆԱԿԵԼԻ ՏՈՒԼ	1930-ական թթ.	Մեսրոպ Մաշտոց փող., 239	S	
16.		ԳԵՐԵՉՄԱՆՈՑ	9-20 դդ.	հվ-աե մասում	S	Դիդի կոնդի պահպանական գոտու տարածքում
	16.1.	մատուռ Թովս Մանուկ (Ս. Գրիգոր)	12-13 դդ.		S	Դիդի կոնդի աե բլրալանջին
	16.2.	խաչքար	9-10 դդ.		<	գործող գերեզմանոցի աե մասում
	16.3.	խաչքար	10 դ.		<	գործող գերեզմանոցի ամ եզրին
	16.4.	խաչքար	11-12 դդ.		<	գործող գերեզմանոցի ամ մասում, վերին աջ անկյունը՝ կտրված
	16.5.	խաչքար	11-12 դդ.		<	գործող գերեզմանոցի հս-ամ եզրին
	16.6.	խաչքար	12 դ.		<	գործող գերեզմանոցի կնտ.-ում՝ երկատված
	16.7.	խաչքար	12 դ.		<	գործող գերեզմանոցի ամ մասում, Ս. Մեսրոպ Մաշտոց եկեղեցուց աե՝ եռատված
	16.8.	խաչքար	12 դ.		<	գործող գերեզմանոցի ամ եզրին
	16.9.	խաչքար	12 դ.		<	գործող գերեզմանոցի կնտ.-ում
	16.10.	խաչքար	12 դ.		<	գործող գերեզմանոցի կնտ.-ում
	16.11.	խաչքար	12 դ.		<	գործող գերեզմանոցի կնտ.-ում
	16.12.	խաչքար	12 դ.		<	գործող գերեզմանոցի կնտ.-ում
	16.13.	խաչքար	12 դ.		<	գործող գերեզմանոցի կնտ.-ում
	16.14.	խաչքար	12 դ.		<	գործող գերեզմանոցի ամ մասում, Ս. Մեսրոպ Մաշտոց եկեղեցուց աե
	16.15.	խաչքար	12 դ.		<	գործող գերեզմանոցի ամ մասում
	16.16.	խաչքար	12-13 դդ.		<	գործող գերեզմանոցի կնտ.-ում, եռատված, վերին բեկորը չի պահպանվել
	16.17.	խաչքար	12-13 դդ.		<	գործող գերեզմանոցի աե մասում, անկյունները՝ կտրված
	16.18.	խաչքար	12-13 դդ.		<	գործող գերեզմանոցի աե մասում, կանգնեցված ցածր պատվանդանին
	16.19.	խաչքար	1241 թ.		<	գործող գերեզմանոցի ամ մասում, պահպանվել է միայն ստորին մասը
	16.20.	խաչքար Ս. Նշան	1265 թ.		<	որմամպակ, Թովս Մանուկի մոտ
	16.21.	խաչքար	1291 թ.		<	գործող գերեզմանոցի հվ-ամ եզրին, պահպանվել է միայն վերնամասը՝ ընկած գետինին
	16.22.	խաչքար	13 դ.		<	գործող գերեզմանոցի հս մասում, վերնամասը չի պահպանվել
	16.23.	խաչքար Վահրամի ...	13 դ.		<	գործող գերեզմանոցի ամ մասում, պահպանվել է միայն ստորին ծախ մասը, արձանագրությունը՝ եղծված
	16.24.	խաչքար	13 դ.		<	գործող գերեզմանոցի հս-աե մասում
	16.25.	խաչքար	13 դ.		<	գործող գերեզմանոցի կնտ.-ում, վերին աջ անկյունը՝ կտրված, կանգնեցված ցածր պատվանդանին
	16.26.	խաչքար	14-15 դդ.		<	գործող գերեզմանոցի աե մասում, վերին ծախ անկյունը՝ կտրված
	16.27.	խաչքար	15 դ.		<	գործող գերեզմանոցի կնտ.-ում, վերին աջ անկյունը՝ կտրված
	16.28.	խաչքար	16-17 դդ.		<	գործող գերեզմանոցի հս-ամ եզրին, պահպանվել է միայն վերին աջ մասը, եղծված ու անընթեռնելի արձանագրությամբ

16.29.		խաչքար	1652 թ.		Հ	գործող գերեզմանոցի ամ եզրին, արծանագրու-թյունը՝ եղծված
16.30.		տապանաքար Չարնիշանի	1661 թ.		S	գործող գերեզմանոցի ամ եզրին
16.31.		տապանաքար Սարգսի	1661 թ.		S	գործող գերեզմանոցի ամ եզրին
16.32.		տապանաքար Շերամ Չանի	1692 թ.		S	գործող գերեզմանոցի կնտ.-ում
16.33.		տապանաքար Ավետիսի	1694 թ.		S	գործող գերեզմանոցի կնտ.-ում
16.34.		տապանաքար Կարապետի	1697 թ.		S	գործող գերեզմանոցի ամ եզրին
16.35.		տապանաքար Նիկողոսի	1718 թ.		S	գործող գերեզմանոցի կնտ.-ում
17.		ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 2-1 հզմ	հվ-ամ մասում	Հ	գյուղի եզրին, Քասախի ծախափնյա մեյիորացված իատվածում
18.		ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 2-1 հզմ	1,5 կմ հվ-աե	Հ	Քասախի ծախ ափին
19.		ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 2-1 հզմ	1 կմ հս-ամ	Հ	«Ղաչայի զաղա» վայրում
20.		ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ «ՍԱՍՈՒՆԻԿ»	մթա 2 հզմ	2 կմ աե	Հ	Քասախի ծախ ափին, պահպանվել է 3 հատվածներով
21.		ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ «ՕՂՈՒՉԻ ՏՆԵՐ»	մթա 2-1 հզմ	2 կմ աե	Հ	Քասախի ծախ ափին
21.1.		դղմեն	մթա 3-1 հզմ	2 կմ աե	Հ	Ներկայումս մոտակա դամբարանադաշտից մեկուսի է՝ տարածքի մեյիորացման հետևանքով
22.		ԵԿԵՂԵՑԻ ՄԵՍՐՈՂ ՍԱՇՏՈՑ	1875 թ..	գ. մ.	Հ	Վրնրգ.՝ 1962-1963 թթ., որմնակարները՝ Հ. Մամյանի
22.1.		զանգակատուն	1875 թ.		Հ	
22.2.		դամբարան Մեսրոպ Մաշտոցի	442-443 թ թ.		Հ	պատվիրատու՝ Վահան Ամատունի
22.3.		դպրոցի շենք	1913 թ.		S	
22.4.		կոթող՝ Վահան Ամատունուն	5 դ.		Հ	Վրկկգ.՝ 19 դ.
23.		ԽԱՆՈՒԹԻ ՇԵՆՔ	1939 թ.	Մեսրոպ Մաշտոց փող. 253	S	
24.		ԿԱՍՈՒՐԶ	1706 թ.	հվ մասում	Հ	գյուղի եզրին, հնգաթռիչք
25.		ՀՈՒՇԱԿՈԹՈՂ՝ ՀԱՅՈՑ ԱՅԲՈՒԲԵՆԻՆ	1962 թ.	հս-ամ մասում	Հ	գյուղ մտնող ճանապարհին, ցածրիկ բլրի վրա, ճարտ.՝ Զ. Թորոսյան
26.		ՄԱՏՈՒՐ Ս. ԱՍՏՎԱԾԱԾԻՆ	14 դ.	հվ-աե մասում	S	Քասախի աջ ափին, Օշականի կամրջի պահպանակը գոտու տարածքում
27.		ՄԱՏՈՒՐ ԹԱԴԵՎՈՍ ԱՌԱՔՅԱԼ	13 դ.	գ. մ.	S	«Մատռաթաղ»-ում
28.		ՄԱՏՈՒՐ Ս. ՍԱՐԳԻՍ	1225 թ.	հվ-ամ մասում	Հ	Քասախի ծախ ափին, կիսաժայռափոր, Օշականի կամրջի պահպանական գոտու տարածքում
29.		ՋՐԱԴԱՑ	18-19 դդ.	հվ-աե մասում	S	Ս. Աստվածածին մատուռի մոտ, Քասախի աջ ափին, Օշականի կամրջի պահպանակն գոտու տարածքում
30.		ՔԱՐԱՅՐԵՐ - ԿԱՑԱՐԱՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱԼԻՐ	մթա 5-1 հզմ	1,5 կմ ամ	Հ	
31.		ՔԱՐԱՅՐԵՐ - ԿԱՑԱՐԱՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱԼԻՐ	մթա 1 հզմ	աե մասում	Հ	
32.		ՔԱՐԱՅՐԵՐ - ԿԱՑԱՐԱՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱԼԻՐ	քարե դար -17 դ.	2 կմ հվ-ամ	Հ	

2.114. ՕՐԳՈՎ ԳՅՈՒՐ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԱՄՐՈՑ	մթա 2-1 հզմ- մջնդ	հվ մասում	Հ	գյուղի եզրին
	1.1.			դամբարանադաշտ	մթա 2-1 հզմ		Հ	պահպանվել է 2 կղզակով՝ ամրոցից 500 մ հվ. և 400 մ հվ-ամ
	1.2.			խաչքար	12-13 դդ.		Հ	ամրոցի աե եզրին կառուցված նորաշեն մատուռի ամ պատին՝ ներքուստ
2.				ԱՄՐՈՑ	մթա 2-1 հզմ	1 կմ հվ-ամ	Հ	Ամպառ գետակի կիրճի ծախ ափին
3.				ԱՄՐՈՑ «ԿԱՔԱԿԱԲԵՐԴ»	մթա 2-1 հզմ	3 կմ հս	Հ	«Սպիտակ քարափի գլուխ» տեղանքում
	3.1.			դամբարանադաշտ	մթա 2-1 հզմ		Հ	ամրոցի հս կողմի ընդարձակ սարահարթին
4.				ԳՅՈՒՐԱՏԵՐԻ	13-17 դդ.	4,5 կմ հս	S	Ամբերդ գետի աջ ափին, Ամբերդից 1 կմ հվ. տեղացիներն անվանում են «Էլիյուղդ»
5.				ԳՅՈՒՐԱՏԵՐԻ «ԽԱՉԱՎԱՆՔ»	13-17 դդ.	1 կմ հվ	S	
	5.1.			եկեղեցի	14-15 դդ.		S	ավերված
6.				ԳՅՈՒՐԱՏԵՐԻ «ԿՈՒՐ ԹԱՓԱ»	5-13 դդ.	4 կմ հս	S	
	6.1.			եկեղեցի	5-6 դդ.		Հ	
	6.2.			եկեղեցի	13-14 դդ.		S	
	6.3.			գերեզմանոց	7-11 դդ.		S	գերեզմանոցից ռադիոֆիզիկական չափումների ինստիտուտի բակ են տեղափոխվել խաչքարեր ու կոթողներ
7.				ԳՅՈՒՐԱՏԵՐԻ «ՂԱՉԱՐԻ ՁՈՐ»	11-18 դդ.	2 կմ հվ	S	Ամբերդ և Տեղեր ձորերի միացման մասում
8.				ԴԱՄԲԱՐԱՆԱԴԱՇՏ	մթա 2-1	3-4 կմ	Հ	զբաղեցնում է Ամբերդ և Տեղեր ձորերի միջև ընկած սարահարթը.

			«ԿՈՒՌ ԹԱՓԱ»	իզմ	իս	կա հայանվել է 2 կղզակով
9.			ԿՈԹՈՂ	7 դ.	իս մասում	Հ Ռադիոֆիզիկական չափումների ինստիտուտի հյուրանոցի բակում, ընկած գետինին, տեղափոխված «Կուռ թափա» գյուղատեղիից
10.			ԿՈԹՈՂ	7 դ.	իս մասում	Հ Ռադիոֆիզիկական չափումների ինստիտուտի հյուրանոցի բակում, երկատված, տեղափոխված «Կուռ թափա» գյուղատեղիից
11.			ԿՈԹՈՂ	7 դ.	իս մասում	Հ Ռադիոֆիզիկական չափումների ինստիտուտի հյուրանոցի բակում, եռատված, տեղափոխված «Կուռ թափա» գյուղատեղիից
12.			ԿՈԹՈՂ	7 դ.	իս մասում	Հ Ռադիոֆիզիկական չափումների ինստիտուտի հյուրանոցի բակում, պահպանվել է միայն ստորին մասը՝ տեղափոխված «Կուռ թափա» գյուղատեղիից
13.			ԿՈԹՈՂ	7 դ.	իս մասում	Հ Ռադիոֆիզիկական չափումների ինստիտուտի հյուրանոցի բակում, բեկոր, տեղափոխված «Կուռ թափա» գյուղատեղիից
14.			ԿՈԹՈՂ	7 դ.	իս մասում	Հ Ռադիոֆիզիկական չափումների ինստիտուտի հյուրանոցի բակում, խաչազարդ, վերին մասը չի պահպանվել՝ տեղափոխված «Կուռ թափա» գյուղատեղիից
15.			ԿՈԹՈՂ	7 դ.	իս մասում	Հ Ռադիոֆիզիկական չափումների ինստիտուտի հյուրանոցի բակում, խարազարդ, ստորին մասը չի պահպանվել՝ տեղափոխված «Կուռ թափա» գյուղատեղիից
16.			ԶԱՐԱՅՐ - ԿԱՑԱՐԱՆ «ՃԳՆԱԿՈՐԻ ԱՅՐ»	13-14 դդ.	2 կմ հվ	Հ Ամբերդի ծորում, «Ղազարի ծոր» գյուղատեղիի դիմաց

2.115. ՕՐԹԱՃԱՅԱ ԳՅՈՒՂ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.				ԳԵՐԵՉՄԱՆՈՑ	5-10 դդ.	գ. մ.	S	կա հայանվել է հատվածաբար